

JEZUS MET HEERLIJKHEID EN EER

GEKROOND

VERKLARING
van het
BOEK DER OPENBARING

DEEL III

*

door G. Vooy's

UITGEGEVEN IN EIGEN BEHEER

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Gaat uit en aanschouwt, gij dochteren van Sion! de Koning Salomo met de kroon waarmee Zijn moeder Hem kroonde op de dag Zijner bruiloft en op de dag der vreugde Zijns harten.

Hooglied 3 : 11.

HOOFDSTUK 12

1a *En er werd een groot teken gezien in de hemel.*

Naar onze verstandelijke overleggingen een vreemd en onverwacht vervolg in dit twaalfde hoofdstuk.

Het is waarschijnlijk voor velen en ook voor ons op het eerste gezicht niet te volgen. Niet alleen dit tekstgedeelte, maar naar onze mening geheel hoofdstuk twaalf en ook hoofdstuk dertien, omdat zij naar ons gevoel niet aansluiten op de openbaring van het blazen der zevende bazuin, zoals dat althans (verkort) geopenbaard is in de laatste vijf verzen van het vorige hoofdstuk.

In feite heeft de openbaring in die vijf verzen de indruk gewekt dat in die weinige teksten de ganse glorie van het blazen der zevende bazuin geopenbaard is.

Dit temeer en bovenal vanwege het glorievolle besluit in 11 : 19b, omdat daarin als besluit de heilige tekenen van de majesteit Gods des Allerhoogsten geopenbaard zijn en daarin de scheppingsglorie blijkbaar is weergekeerd.

Ook bij de aanvang van de openbaring des Zoons van God (namelijk bij de ontsluiting van het zevende zegel van het verzegelde Boek) werden deze heilige tekenen, hoewel in een andere volgorde, geopenbaard. - 8 : 5b.

Er is echter een belangrijk verschil tussen het vervolg van 8 : 5b en het vervolg van 11 : 19b.

Openbaring 8 : 6 sluit onmiddellijk aan op hetgeen in de ontsluiting van het zevende zegel geopenbaard was, want 8 : 2 (dat is de áánvang van de ontsluiting van het zevende zegel) zegt: "En ik zag de zeven engelen die voor God stonden en hun werden zeven bazuinen gegeven."

En ná de ontsluiting van het zevende zegel en ook na de openbaring van de majesteitelijke tekenen die hierop gevolgd zijn - 8 : 5 - vervolgt vers 6 onmiddellijk: "En de zeven engelen die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen."

Deze onmiddellijke aansluiting op hetgeen bij het blazen der zevende bazuin geopenbaard is, ontbreekt in hoofdstuk twaalf

en ook in hoofdstuk dertien geheel en al.

Nochtans, ondanks deze ogenschijnlijke duisterheid, zal in het vervolg gaan blijken dat deze duisterheid niet uit het Woord voortvloeit maar uit ons verduisterd verstand.

Wanneer onze ogen maar een weinig verlicht worden door de Heilige Geest, blijkt onmiddellijk dat er geen duisterheid is in het vervolg op de aanvankelijke openbaring van het blazen der zevende bazuin, want zoals de eerste vijf verzen van hoofdstuk acht (de ontsluiting van het zevende zegel) de inleiding waren tot hetgeen in het vervolg geopenbaard zal worden, zo zal dit ook zijn met de laatste vijf verzen van hoofdstuk elf, waarin het blazen der laatste of zevende bazuin geopenbaard is. Zij vormen evenzeer de inleiding op hetgeen nader geopenbaard zal worden. Maar de moeilijkheid is: de invloed van ons verstandelijk bevattingsvermogen.

Wanneer de hoofdstukken twaalf en dertien maar niet in de openbaring gestaan hadden en hoofdstuk veertien het rechtstreekse vervolg geweest was op hoofdstuk elf, dan zou dit voor ons natuurlijk verstand veel meer aanvaardbaar geweest zijn. Dan zou de (in hoofdstuk veertien geopenbaarde) overwinningsglorie van het Lam veel beter tot onze verbeelding gesproken hebben.

Zo ook de openbaring van toorn die daarna in dat hoofdstuk vermeld is, omdat ook die zou aansluiten op 11 : 18.

Van hieruit zien wij het zó, dat de hoofdstukken twaalf en dertien zijn als een bijzondere openbaring in de openbaringen, die nochtans voortgevloeid is uit het blazen der zevende bazuin.

Trouwens meerdere malen treffen wij opmerkelijke dingen aan in de Bijbel, die ons wel opvallen, maar die wij meestal niet onderzoeken, bijvoorbeeld deze:

1. De openbaring Gods des Allerhoogsten wordt in vijf teksten weergegeven met als besluit deze majesteitelijke tekenen. - 4 : 1 t/m 5.

12 : 1a

2. De ontsluiting van het zevende zegel wordt ook in vijf teksten weergegeven met als besluit deze majesteitelijke tekenen. - 8 : 1 t/m 5.
3. Het blazen der zevende bazuin wordt eveneens in vijf teksten weergegeven met als besluit deze majesteitelijke tekenen. - 11 : 15 t/m 19.
4. De aanvankelijke glorie van de Overwinnaar wordt ook in vijf teksten weergegeven evenwel zonder deze tekenen. - 14 : 1 t/m 5.
5. En de uitgieting van de zevende fiool wordt ook in vijf teksten weergegeven met als besluit deze majesteitelijke tekenen. - 16 : 17 t/m 21.

Nu schijnt de verdeling van de Bijbel in hoofdstukken en in teksten niet door de inspiratie van de Heilige Geest tot stand te zijn gekomen, zoals dat met de tekst zelf wel het geval is - 2 Petrus 1 : 19 t/m 21 - maar toch geeft deze verdeling ons wel eens aanleiding tot verwondering.

Want stel eens dat deze verdeling niet bestond, hoe zou het dan zijn?

Daarom zijn wij van mening dat het toch wel door de zorg des Heeren geschied is, opdat zelfs Zijn kleinste kinderen de weg in Zijn Woord zouden kunnen vinden. (Het was maar een kleine opmerking, maar laat een ieder toch ook hierin de hand des Heeren zien).

In dit vervolg neemt ons tekstgedeelte een geheel enige plaats in.

Stel eens dat dit tekstgedeelte en ook vers 3a ontbreken zouden en het rechtstreekse vervolg geweest zou zijn: "En ik zag een vrouw, bekleed met de zon" en vers 3: "En ziet, er was een grote, rode draak", dan zouden de openbaringen in dit twaalfde hoofdstuk een geheel ander aanzien gehad hebben. Dan zou het voor onze verstandelijke begrippen nog wel geen chronologisch vervolg geweest zijn op het blazen der zevende

bazuin, maar het zou, althans naar onze vleselijke mening, beter te verstaan geweest zijn.

Maar het is juist door deze uitbeeldingen door *tekenen in de hemel* dat ons natuurlijk oog verduisterd wordt.

Nochtans zal het blazen der zevende bazuin de glorie des Zoons gaan openbaren, zoals de ontsluiting van het zevende zegel de glorie des Vaders geopenbaard heeft en de uitgieting van de zevende fiool van Gods gramschap de glorie des Heiligen Geestes zal openbaren.

Vanuit dit gezichtspunt zal gaan blijken dat dit hoofdstuk wél een chronologisch vervolg is op het blazen der zevende bazuin, zoals dit in de verzen 15 t/m 19 van hoofdstuk 11 is weergegeven.

Hierbij moeten we er echter wel acht op geven dat het blazen der zevende bazuin, evenals de ontsluiting van het zevende zegel en de uitgieting van de zevende fiool, een geheel enige plaats inneemt in het boek der Openbaring.

Ten opzichte van het blazen der bazuinen:

In de eerste zes bazuinen is de strijd geopenbaard die de Ruiters op het witte paard gestreden heeft met de ruiters op het rode paard en zijn gevolg, maar bij het blazen der zevende bazuin wordt de glorie Zijner overwinning geopenbaard. Al was het aanvankelijk in hoofdstuk 11 nog als in vogelvlucht.

Om deze overwinningsglorie in een des te helderder licht te plaatsen voor de dienstknechten van de Heere Jezus worden zij door deze *in de hemel geziene tekenen* ingeleid in de oorsprong van Zijn strijd, wordt hun getoond aan welke gevaren Hij in die strijd voor hen heeft blootgestaan en in welke gevaren ook zij verkeerd hebben en nog steeds verkeren en nog zullen komen te verkeren.

Van hieruit gezien is ons hoofdstuk niet het chronologisch vervolg dat wij zouden verwachten.

Nu, met de aanvang van ons tekstgedeelte, is het een brengen en inleiden van de dienstknechten van de Heere Jezus in de

Raad des Vaders van eeuwigheid, evenals Hij het Lam, hun overste Leidsman ter zaligheid, ingeleid heeft door het ontsluiten van de zegelen van het verzegelde Boek.

Het is een inleiden van Zijn dienstknechten in de Raad des Vaders van eeuwigheid tot verlossing van een in zichzelf hopeloos verloren zondaarsvolk.

In dit perspectief willen wij deze inleidende woorden van dit twaalfde hoofdstuk gaan bezien.

Wanneer wij ons hiertoe zetten, blijkt al onmiddellijk dat de samenstelling van dit korte tekstgedeelte ondoorgrondelijk is, bovenmate wonderbaar en geheimenisvol.

Wij moeten erop letten dat Johannes niet zegt 'En ik zag een groot en wonderlijk teken in de hemel' maar: *En er werd een groot teken gezien in de hemel.*

Dit woord *werd* ziet op een verleden dat niet in de tijd-historische geschiedenis der wereld en der mensen kan passen. Johannes blijkt er zelf volkomen buiten te staan. Die *tekenen* blijken hem alleen bekendgemaakt te zijn om ze ook aan de dienstknechten van de Heere Jezus bekend te maken.

Uit dit en het volgende teken in vers 3a zal gaan blijken dat het ganse voornemen des Allerhoogsten om Zijn toorn te bewijzen en Zijn macht bekend te maken (en de rijkdom Zijner heerlijkheid) over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid - Romeinen 9 : 22 en 23 - voor de tijden der eeuwen reeds in *een teken* voor de hemelse geesten uitgebeeld geweest is.

En aan de Gemeente van de Heere Jezus op de aarde wordt het ook vergund hiermee bekendgemaakt te worden. Hierdoor wordt zij uit haar ijdele, tijdhistorische bestaan in de geest gebracht in het van eeuwigheid af al volbrachte werk van God. (Hieruit blijkt, hoe door ons de zes scheppingsdagen verstaan moeten worden. En ook de dag waarop de Heere gerust heeft van al Zijn werk). Of is dit 12 uur?

Hieruit kunnen Gods uitverkorenen zien, hoe zij reeds voor de tijden der eeuwen in het Vaderharte gegrift waren en uitverko-

ren om de zaligheid te beërven.

Dit is het, waarom de Heere in het eindgericht zal zeggen tot degenen die aan zijn rechterhand zullen staan: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders! beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld." - Mattheüs 25 : 34.

Naar aanleiding hiervan mag en moet niemand de gevolgtrekking maken: Dus als een mens uitverkoren is, komt hij vanzelf in de hemel, maar wanneer hij niet uitverkoren is, gaat hij voor eeuwig verloren. Hiermee bedriegt men zichzelf en veracht men het Woord van God waarmee Hij de Bijbel besloten heeft: "Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet." - 22 : 17b.

De leer der uitverkiezing behoort in het bijzonder tot die dingen waarvan God gezegd heeft: "De verborgen dingen zijn voor de Heere, onze God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen." - Deuteronomium 29 : 29.

Wat voor ons is geopenbaard, is dit: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve." - Ezechiël 33 : 11.

Daarom, vraag nooit bij uzelf: Ben ik wel uitverkoren? Maar zoek steeds uw rampzalige staat buiten Jezus te leren kennen, onvoorwaardelijk vertrouwend op Zijn bereidwilligheid om u uit uw ellendige staat te verlossen. Want, "zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in zijn Naam geloven." - Johannes 1 : 12.

Ten opzichte van de *in de hemel geziene tekenen* (alle dingen die aan Johannes bekendgemaakt zullen worden) deze zijn in de door God geschapen tijd allereerst door Christus als waarachtig Mens, maar ook door Zijn uitverkoren Gemeente, doorleefd en doorworsteld.

Deze glorie nu van Gods Raad blijkt vóór de tijden der eeuwen voor alle (van oorsprong heilige) engelen *in de hemel in tekenen* te zijn uitgebeeld.

12 : 1a

Doch ook zij hebben blijkbaar de hoogte en de diepte van deze geheimenissen niet kunnen doorgronden. Daarom zijn de uitverkoren engelen bij het openbaar worden van deze dingen in de geschapen tijd zeer begerig geworden om ze in te zien. - 1 Petrus 1 : 12b.

Paulus zegt van deze geheimenissen, als hij de bekering der heidenen in het geding brengt, dat ook dit een verborgenheid is, "die van alle eeuwen verborgen is geweest in God Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus, opdat nu door de Gemeente aan de overheden en de machten in de hemel bekendgemaakt worde de veelvuldige wijsheid Gods, naar het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus onze Heere." - Efeze 3 : 6, 9b, 10 en 11.

Deze geheimenissen nu zijn hun - blijkens 12 : 1a en 3a - in de door hen *geziene tekenen in de hemel* getoond en bekendgemaakt.

Ons tekstgedeelte zegt, dat het *een groot teken* is geweest. Dat zal in dit en in het volgende vers gaan blijken.

Het is echter bovenmate opmerkelijk, dat dit *grote teken* dat in oorsprong blijkbaar uitsluitend ter onderrichting van de engelen is geweest, nu ook in al zijn glorie aan de strijdende Kerk bekendgemaakt wordt.

Dit staat bepaald in verband met het "opdat", wat Paulus gezegd heeft, namelijk: Opdat nu door de Gemeente aan hen, namelijk aan de overheden en machten in de hemel, bekendgemaakt zal worden de veelvuldige wijsheid Gods, naar Zijn eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus. - Efeze 3 : 10 en 11.

Hieruit blijkt mede dat de wezenlijke betekenis van het door alle engelen *geziene teken in de hemel* door hen niet dadelijk in zijn volle glorie is verstaan.

Dit temeer, omdat in de tijd gebleken is, dat de door de Heere Jezus gekochte en verlostte Gemeente (bovenal uit de heidenen) voor hen een openbaring geweest is en een bekendmaking van de wijsheid Gods, die voor hen verborgen

12 : 1a

was gebleven.

Zoals voor de herders in de velden van Bethlehem Efratha de doeken, de stal en de kribbe een teken waren dat zij daarin de Zaligmaker der wereld zouden vinden, maar Zijn diepste vernedering aan het kruis, die Hem te wachten stond, daarin nog niet onmiddellijk konden herkennen (en dit wás in deze tekenen ook niet te zien) zo moeten ook de door de heilige engelen *geziene tekenen in de hemel* voor hen een verborgenheid zijn gebleven.

Nochtans zijn de Raadsbesluiten des Allerhoogsten, in Zijn voornemen om Zijn toorn te bewijzen en Zijn macht bekend te maken - Romeinen 9 : 22b - in *een groot teken in de hemel* aan alle geschapen engelen geopenbaard.

In deze *tekenen*, waardoor zij allen onderwezen zijn, werd hun ongetwijfeld de aanwezigheid der directe mogelijkheden geopenbaard van hetgeen in deze *tekenen* werd uitgebeeld. Namelijk de mogelijkheid van opstand, strijd en oorlog.

Naar onze overtuiging blijkt hieruit, dat ook de van oorsprong heilige engelen, "die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben" - Judas : 6 - niet ongewaarschuwd in hun rampzalige staat zijn gekomen.

Het in ons tekstgedeelte *geziene teken* wordt *een groot teken* genoemd, omdat ook de strijdende Kerk in haar ijdele tijd-historische bestaan hiermee bekendgemaakt wordt, opdat ook zij haar rampzalige staat zou leren kennen in haar leven van opstand tegen God. En opdat zij in deze *tekenen* ook enigszins zal kunnen zien in welke doodsgedevaren haar Heiland verkeerd heeft en welke vijand Hij voor haar heeft moeten overwinnen.

Het is ook *groot*, omdat de verlore Gemeente van de Heere Jezus hierin kan zien de strijd van de machtige Apollyon en van zijn mede-opstandige engelen tegen God en tegen het sieraad van Zijn schepping, de mens.

Vanuit deze perspectieven is het dat wij met allerdiepst ontzag dit *grote teken dat in de hemel gezien is* en door middel van

12 : 1a

Johannes ook aan ons geopenbaard is, willen gaan aanschouwen, ondanks het feit dat wij in deze beschouwingen toch slechts zullen komen aan de uiterste grenzen van deze verborgenheden.

Hoewel de glorie der overwinning van de Ruiters op het witte paard in de verkorte openbaring van het blazen der zevende bazuin - 11 : 15 t/m 19 - pas in beginsel geopenbaard is, zal nochtans de volle glorie van Zijn overwinning in het vervolg geopenbaard worden. Ja zij zal als uitgebazuind worden in de hoofdstukken 14 t/m 22.

Daarom leeft de strijdende Kerk (na het sterven en de opstanding van de Heere Jezus uit de doden) ook nog in het beginsel van het blazen dezer zevende bazuin. Ja zij staat in feite nog met haar ene voet midden tussen de zes engelen die de bazuinen des alarms blazen.

Dit temeer daar zij vanaf het begin der zondeval tot aan het einde der wereld geblazen zullen worden.

Vandaar dat de strijdende Kerk in dit ondermaanse tot aan haar stervensuur toe in raadselen moet wandelen en zij al deze dingen slechts kan zien als door een spiegel in een duistere rede. - 1 Corinthe 13 : 12a.

Pas als onze zielen verenigd zullen zijn met Christus en wij bij de Heere mogen inwonen - 2 Corinthe 5 : 8b - zullen wij Hem kennen gelijk ook wij door Hem gekend zijn en zullen wij Hem zien van aangezicht tot aangezicht. - 1 Corinthe 13 : 12b.

Ook is het bekendmaken van dit *grote teken* aan de strijdende Kerk ter hunner onderrichting van het derde wee dat nu bij het blazen der zevende bazuin staat geopenbaard te worden over degenen die op de aarde wonen. - 8 : 13.

Bovendien wordt in dit *grote teken* de geboorte van haar Verlosser geopenbaard Die haar zal behouden in dit wee.

Hierom is het, dat bij het blazen dezer zevende bazuin in en door dit wee heen de geboorte van de nieuwe hemel en de

12 : 1b

nieuwe aarde geopenbaard zal worden en dat het beginsel van deze glorie geopenbaard is in dit *teken in de hemel* in de geboorte van dit Mannelijk Wezen Dat alle heidenen zal hoeden met een ijzeren roede.

Dit is het ook wat bij de verklaring van 11 : 19a gezegd is, dat bij de geboorte van de Heere Jezus in het vlees in feite het blazen van de zevende bazuin een aanvang genomen heeft en dat het derde wee in beginsel op die grote dag des Heeren geopenbaard is geworden. Namelijk op die grote dag van Zijn geboorte, waarop Zijn lijden voor de zonden van Gods uitverkorenen een aanvang genomen heeft.

Dit is gezien in dit *grote teken in de hemel* bij het blazen dezer zevende bazuin.

1b *Een vrouw, bekleed met de zon.*

Wij moeten al direct bij de aanvang der uitbeelding van dit teken er acht op geven, dat dit (vooral voor de strijdende Kerk) op bijzondere wijze zinnebeeldige voorstellingen zijn.

Wanneer vele dingen die op de aarde geschied zijn of nog zullen geschieden, vele malen op zinnebeeldige wijze voor Gods volk uitgebeeld zijn, hoeveel te meer zal dit het geval zijn, als God Zijn wil en Zijn werken door tekenen in de hemel wil uitbeelden en deze zinnebeelden ook voor de aandacht der strijdende Kerk wil stellen.

Op de aarde heeft God ook meerdere malen door tekenen en zinnebeelden Zijn wil en Raadsbesluiten aan hen bekend-gemaakt.

Wij willen er enkele aanwijzen, die ook een beslissende functie vervuld hebben in het onderwijs dat God Zijn volk gegeven heeft. Namelijk deze:

- "En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden; opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." - Johannes 3 : 14 en 15.
- Het scharlaken snoer aan het venster van Rachab - Jozua

12 : 1b

2 : 18 en 19 - ten teken dat zij in het gericht van God over Jericho niet zal omkomen.

- Het teken van Jona, de profeet. - Mattheüs 12 : 39 en 40.
- Het teken der stal, der doeken en der kribbe. - Lukas 2 : 12.
- Maar bovenal het teken des kruises. - 1 Corinthe 1 : 22 t/m 24.

Hoeveel temeer is dit, *een vrouw, bekleed met de zon*, een teken, een uitbeelding van de dingen die God tot werkelijkheid wil gaan brengen en die Hij in de geschapen tijd ook tot werkelijkheid heeft gebracht.

Alle heilige engelen in de hemel moeten wel in de allerhoogste verwondering gebracht zijn en met heilige eerbied vervuld zijn geweest bij het aanschouwen van dit en van het andere door hen geziene teken.

Zij zijn ongetwijfeld van de aanvang af zeer begerig geweest de betekenis van deze tekenen te vatten, ook zij die nadien hun plaatsen in de hemel verlaten hebben, want naar onze overtuiging zijn ook zij aanschouwers geweest van deze tekenen.

Overigens kunnen wij met onze materialistische, vleselijke en tijdhistorische instelling er ons geen voorstelling van maken, op welke wijze deze tekenen door heilige geesten gezien zijn. Vleselijke ogen zoals wij die hebben, bezitten zij niet, want zij zijn geesten. Ook weten wij niet of het slechts een eenmalige flitsing voor hun reine, heilige en geestelijke ogen geweest is of dat het een ononderbroken gezicht is geweest.

Naar aanleiding van sommige Schriftgedeelten hebben wij het vermoeden dat alle heilige engelen zonder enig onderscheid onderricht zijn door deze tekenen, dat er ook een andere mogelijkheid is dan te staan in scheppingsluister en schepingsheerlijkheid.

Dát wij de ongerepte glorie van alle heilige engelen in het geding brengen vloeit voort uit het feit dat God tegen Job gezegd heeft: "Waar waart gij, toen Ik de aarde grondde?" -

12 : 1b

Job 38 : 4a. "Toen de morgensterren tezamen vrolijk zongen en ál de kinderen Gods juichten?" - Job 38 : 7.

Hierom hebben wij een zeer sterk vermoeden dat deze tekenen in de hemel gezien zijn, nádat God de mens op de aarde geschapen heeft, namelijk als man en vrouw. Nádat God hen gezegend had en nádat God tot hen gezegd had: "Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde en onderwerpt haar en hebt heerschappij over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte dat op de aarde kruipt." - Genesis 1 : 28.

Wij hebben een zeer sterk vermoeden dat vanuit deze scheppingsorde deze tekenen in de hemel uitgebeeld zijn.

Voor al hierom hebben wij dit vermoeden, omdat de mensen (in het bijzonder de vrouw) toen zij geschapen zijn, ongetwijfeld een aanzien gehad moeten hebben als waren zij *met de zon bekleed*. Ja wij achten het zeer waarschijnlijk dat álle geschapen heilige engelen dit pronkjuweel van al Gods scheppingswerken (in hun paradijsheerlijkheid) gezien hebben, stralende als de zon.

Dit zal ongetwijfeld mede van invloed geweest zijn op hun vrolijk zingen en juichen over deze glorie van Zijn scheppingswerken.

Dát zij gestraald hebben als *de zon* in hun paradijsheerlijkheid, kan afgeleid worden uit Mattheüs 13 : 43. Want als de mens verlost en gereinigd zal zijn van al zijn overtredingen waarmee hij tegen de Heere overtreden heeft en hij wederom in zijn paradijsglorie hersteld zal worden, dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk *de zon* in het Koninkrijk huns Vaders.

Wanneer de heilige engelen in de hemel de betekenis van dit grote teken, *een vrouw, bekleed met de zon* niet hebben kunnen doorgronden, dan hebben zij ongetwijfeld in de schepping van de mensen, inzonderheid van de *vrouw, met de zon bekleed*, iets zien weerspiegelen van dit door hen geziene teken.

12 : 1b

Dát er inderdaad een glans als van *de zon* van de mens en in het bijzonder van de *vrouw* in hun paradijsheerlijkheid moet hebben afgestraald, leiden wij niet alleen af uit dit teken: *een vrouw, bekleed met de zon*. Ook niet alleen uit het feit dat de gezaligden in de hemel straks zullen stralen als *de zon* en de leraars zullen blinken als de glans des uitspansels - Daniël 12 : 3a - maar ook uit de scheppingsopenbaring in hoofdstuk 4.

Aldaar hebben wij de mens ontmoet in zijn scheppingsluister, afgeschaduwed door de vierentwintig ouderlingen, zittende op tronen, bekleed met witte klederen en gouden kronen op hun hoofden.

In de verklaring van 4 : 4b hebben wij reeds enige aandacht geschonken aan de glorie der kleding van de mens in zijn scheppingsluister en gezegd dat wij deze in het vervolg nader hoopten aan te wijzen.

Dit kunnen wij het best doen door de tegenstelling in hun kleding aan te wijzen met die ná de zondeval, zoals deze geopenbaard is in Genesis 3 : 7.

Ten eerste is daar gebleken dat al hun scheppingsheerlijkheid waarmee zij bekleed geweest zijn, volkomen van hen weggenomen is, want "toen werden hun beider ogen geopend en werden zij gewaar dat zij naakt waren; en zij hechtten vijgenboombladeren samen en maakten zich schorten."

Hieruit blijkt, dat zij in hun scheppingsluister zodanig in heerlijkheid gestraald hebben, dat zij vanwege die glans niet zien konden dat zij (voorzover het hun vlees betrof) naakt waren.

Als Adam en Eva elkaar voor hun val in de zonde aanzagen, hebben zij niets anders gezien en kunnen zien dan de stralende glans der heerlijkheid (*bekleed zijnde met de zon*) die God op hen gelegd had.

Wanneer zelfs het aangezicht van Mozes straalde van heerlijkheid alleen vanwege het feit dat God van mond tot mond met hem gesproken had, hoeveel te meer stralen dan Adam en Eva in hun scheppingsluister.

Dit heeft David doen jubelen in Psalm 68 : 6b en 7a:

Al laagt g', o Israël, als weleer
gebukt bij tichelstenen neer,
toen gij uw juk moest dragen
en zwart waart door uw dienstbaarheid,
u is een beter lot bereid:
uw heilzon is aan 't dagen.

Gelijk een duif, door 't zilverwit
en 't goud dat op haar veed'ren zit,
bij 't licht der zonnestrallen
ver boven and're voog'len pronkt,
zult gij, door 't Godd'lijk oog belonkt,
weer met uw schoonheid pralen.

Vanwege de oorspronkelijke glorie waarmee de mens in het paradijs bekleed is geweest en vanwege de macht om te heersen en vanwege de koninklijke majesteit die God hem gegeven had in die staat, kunnen wij misschien iets van de betekenis verstaan van dit geziene teken in de hemel, opdat ook de strijdende Kerk onderwezen wordt over de gevaren waardoor ook zij bedreigd wordt.

Dit bekleed zijn van de vrouw met de zon ging gepaard met de koninklijke majesteit, want God deed de mens heersen over de werken Zijner handen. Ja, Hij heeft alles onder zijn voeten gezet. - Psalm 8 : 7. Alleen uitgezonderd Hem, Die Hem alle dingen onderworpen heeft. - 1 Corinthe 15 : 27.

Uit deze glorie die God aan de mens gegeven had, ontlenen wij een zeer sterk vermoeden dat deze er de oorzaak van geweest kán zijn dat een groot deel der geschapen engelen over dit beleid en bestuur van God in opstand gekomen is.

Dat die vleselijke mens, die zoveel minder gemaakt is dan zij, met zo'n sieraad bekleed is en met deze heersende macht en koninklijke majesteit gekroond wordt, ja zelfs over hen gesteld wordt - Hebreëen 1 : 14 - kan er de oorzaak van geweest zijn, dat velen hun plaatsen in de hemel verlaten hebben.

12 : 1b

Zij, vurige geesten en de mens slechts vlees en bloed, wiens gaan beperkt was tot één schrede en zij nochtans uitgezonden als dienstknechten om hunnentwil.

Wij zeggen: dit kan de oorzaak geweest zijn van hun val en van hun afschuw en haten van de mens.

Hieruit kán ontstaan zijn de bedrieglijke onderneming van de tot satan, tot wederpartijder van God, geworden overste der engelen, om de mens van deze voorrechten te beroven en hem ten val te brengen.

Dit is het waarom hij door de Heere Jezus een mensenmoorder van den beginne wordt genoemd, die in de Waarheid niet staande is gebleven. - Johannes 8 : 44.

Vandaar is afgunst naar onze mening de zonde bij uitnemendheid, die de mens in zijn toevallen aan satan van hem geërfd heeft, want ook de mens is nu vanuit deze natuur ontevreden geworden met Gods bestuur. Ja, van hieruit is de mens der zonde geopenbaard, "die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd of als God geëerd wordt." - 2 Thessalonicensen 2 : 4a.

Het uit de afgrond opgekomen beest hanteerde dan ook tijdens de revolutie vanaf de jaren 1789 - 1795 en vervolgens de leuze: Vrijheid, gelijkheid en broederschap. De grondbeginselen van het socialisme.

Gelet op de verklaring die wij tot nog toe van dit korte tekstgedeelte gegeven hebben, zou het kunnen zijn dat velen (uit oorzaak van het scheppingsverhaal zoals dit in Genesis 1 vermeld is) dit bezwaar naar voren zouden willen brengen: Adam en Eva zijn op één dag geschapen - Genesis 1 : 27 - en dus kan vanwege de kortstondige staat der heerlijkheid van de mens in het paradijs het teken dat in de hemel gezien is, hiervan nooit het gevolg zijn.

Letten wij echter op de nadere verklaring van de geboorten des hemels en der aarde - Genesis 2 : 4 - dan komt het begrip tijd en tijdsorde in een geheel ander licht te staan.

Naar onze overtuiging staat het onweerlegbaar vast, dat de tijdgeschiedenis pas aangevangen is nadat de mens in de zonde gevallen is en dat het begrip dagen en nachten zoals wij dat kennen, toen pas gestalte gekregen heeft.

Daarom staat het onveranderlijk vast, dat de schepping van hemel en aarde voor de gevallen mens in zes dagen, zoals zij ná de zondeval geworden zijn, is uitgebeeld.

De mens is van oorsprong geschapen naar het beeld Gods. Daaruit vloeit ongetwijfeld voort, dat hij niet aan de vergankelijkheid onderworpen was.

Adam en Eva kónden in het paradijs niet aan het verval van het tijdsgebeuren onderworpen zijn zoals dit zich ná de zondeval geopenbaard heeft. Vanaf die tijd is pas de ijdelheid ontstaan en is alles ijdelheid der ijdelheid geworden. - Prediker 1 : 2.

Vóór de zondeval was er geen ijdelheid, want "God zag al wat Hij gemaakt had en ziet, het was zeer goed." - Genesis 1 : 31a. Daarom moeten ook voor de mens, nog zijnde in zijn paradijsheerlijkheid, duizend jaren geweest zijn als één dag.

Daarom is de aanvang der Heilige Schrift: "In den beginne" (zonder enige tijdsbepaling) "schiep God de hemel en de aarde." En pas daarna, op de eerste dag, het licht, terwijl er nog geen zon was om die dag te doen aanvangen of te doen eindigen.

Naar onze overtuiging is dít licht weggenomen toen Adam en Eva in de zonde gevallen waren en is het licht der zon gaan heersen - Genesis 1 : 18 - in het uitspansel des hemels om scheiding te maken tussen de dag en de nacht. - Genesis 1 : 14. Adam en Eva zijn vóór hun val (om zo te spreken) in het paradijs geweest als kinderen in het huis huns Vaders. Zij hadden in die reine jeugd geen vleselijke begeerten tot elkander. Als zij niet in de zonde gevallen waren, zouden zij een nageslacht voortgebracht hebben zo argeloos als de dieren des velds vóór de aarde vervloekt is geworden. - Genesis 2 : 20b.

De onreine, vleselijke, zondige begeerte van de vrouw tot de man en omgekeerd is ontstaan als een straf van God op hun

12 : 1b

zonde. - Genesis 3 : 16.

Dat de vergankelijke tijdgeschiedenis voor de zondeval niet bestond, is te verstaan uit de nadere verklaring van het scheppingsverhaal. Hieruit blijkt zeer klaar dat Adam (nog zijnde in zijn rechte staat) niet aan de ijdelheid der voorbijvliegende tijdhistorie onderworpen was.

”Want als de HEERE God uit de aarde al het gedierte des velds en al het gevogelte des hemels gemaakt had, zo bracht hij die tot Adam, om te zien hoe hij ze noemen zou; en zoals Adam alle levende ziel noemen zou, dat zou haar naam zijn. Zo had Adam genoemd de namen van ál het vee en van het gevogelte des hemels en van ál het gedierte des velds, maar voor de mens vond hij geen hulpe die als tegen hem over ware.” - Genesis 2 : 19 en 20.

Als men over deze 'voor'-tijd gaat filosoferen, zoals de wetenschapsmensen dit vooral in onze tijd doen, is dit gruwelijk voor God. Dan begeeft men zich zo licht op het terrein der fabelen - 1 Timotheüs 1 : 4 - en verlaat men Gods Woord, het zuivere Pand hetwelk ons is toebetrouwd en geeft men gehoor aan ongoddelijk ijdel geroep en aan de tegenstellingen der valselijk genaamde wetenschap. - 1 Timotheüs 6 : 20.

Wij kunnen ons met ons door de zonde verduisterde en verblinde verstand geen voorstelling maken van de glorie der schepping vóór de zondeval. Er blijken zelfs geen wolken aan de hemel geweest te zijn of winden zoals deze na de zondeval geopenbaard zijn.

In dit opzicht zijn de woorden uit Genesis 2 : 5b en 6 niet zonder betekenis, namelijk: ”Want de HEERE God had niet doen regenen op de aarde en er was geen mens geweest om de aardbodem te bouwen. Maar een damp was opgegaan uit de aarde en bevochtigde de gánse aardbodem.”

Daarom als Adam en Eva na hun vallen in de zonde wolken aan de hemel hebben zien opkomen, moet dit voor hen ge-

12 : 1b

weest zijn als een dreigend oordeel van God over hun zonden. Daarom zal de Heere Jezus met dit teken van Zijn oordeel komen om te oordelen de levenden en de doden, zoals blijkt uit Daniël 7 : 13; Markus 14 : 62; Openbaring 1 : 7 e.a.

En voorzover het de wind betreft, als Adam en Eva in hun reine staat al wind gewaar geworden zijn, zo kenden zij daarin alleen de stem van de HEERE God. - Genesis 3 : 8. Maar na hun val is diezelfde stem van de wind voor hen tot een verschrikking geworden. - Genesis 3 : 10.

Zelfs Elia bewond zijn aangezicht met zijn mantel toen hij het suizen van een zachte stilte hoorde, merkende en wetende dat de HEERE tegenwoordig was. - 1 Koningen 19 : 12 en 13.

Adam zeide: "Ik hoorde Uw stem in de hof en ik vreesde." - Genesis 3 : 10a.

Laat daarom niemand luisteren naar de valselijk genaamde wetenschap, als er gesproken wordt over vondsten van prehistorische fossielen die miljoenen of zelfs miljarden jaren oud zijn. Deze wetenschap is een satansleer die de zielen der mensen tracht te verblinden door vooral het scheppingsverhaal bespottelijk te maken.

Laten we liever acht geven op het profetische Woord dat zeer vast is, als op een licht, schijnende in een duistere plaats - 2 Petrus 1 : 19 - want uit de verklaring van ons tekstgedeelte blijkt dat God Zijn eeuwigheidsmajesteit in de werken Zijner handen gelegd heeft, "zonder dat een mens het werk dat God gemaakt heeft, kan uitvinden van het begin tot het einde toe." - Prediker 3 : 11b.

"De verborgen dingen zijn voor de HEERE, onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer Wet." - Deuteronomium 29 : 29.

Dit staat vast dat de dood door de zonde in de wereld gekomen is. - Romeinen 5 : 12. Vanaf dat tijdstip is de ijdele wereldgeschiedenis der vergankelijkheid aangevangen.

12 : 1c

Laat daarom niemand zich opnieuw door satan laten misleiden, zoals hij de mens in het paradijs verleid heeft, "want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der Waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden (zoals aan Adam en Eva beloofd is) maar een schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs dat de tegenstanders zal verslinden. - Hebréeën 10 : 26 en 27. Laat daarom niemand zich laten verleiden door de filosofie van ijdele mensen die de liefde der Waarheid niet aangenomen hebben, opdat zij zalig mochten worden. - 2 Thessalonicensen 2 : 10b.

Er worden in dit in de hemel geziene teken echter nog andere dingen van de *vrouw* gezegd dan alleen dat zij *bekleed was met de zon*, namelijk dit:

1c en de maan was onder haar voeten.

Hieruit blijkt dat met deze vrouw in de eerste plaats Eva bedoeld wordt. Niet alleen als de moeder aller levenden en vanwege het bekleed zijn met de zon, de draagster naar het vlees van de Heere Jezus Christus, maar *de maan onder haar voeten* beeldt ook uit dat de uitverkoren Gemeente des Heeren, voorzover het 't vlees betreft, uit haar geboren zal worden.

Daarom kan men in de tweede plaats, wanneer iemand beslist de natuurlijke betekenis van 1 : 1 en 4 : 1 wil handhaven, dat het een tonen is van de dingen die haast geschieden moeten (noot 3 kanttek. van de St. Vert.), ook onder het beeld van de vrouw rechtstreeks de Gemeente des Heeren verstaan, zoals de vierentwintig ouderlingen in de feitelijke scheppingsopenbaring van Openbaring 4 de Gemeente vertegenwoordigden.

Dit alles sluit niet uit, dat zoals de maan in de scheppingsorde haar licht ontvangt van de zon en dit licht weerkaatst naar de aarde, de Gemeente van de Heere Jezus háár licht van de Zonne der gerechtigheid ontvangt - Maleachi 4 : 2 - en dit licht wederom doet schijnen op de aarde.

12 : 1d

Dit is het, waarom haar Bruidegom van haar getuigt: "Wie is zij die eruitziet als de dageraad, schoon, gelijk *de maan*, zuiver als de zon, schrikkelijk als slagorden met banieren?" - Hooglied 6 : 10.

1d en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren.

In de vert. N.B.G. staat dat het een krans is, maar wij houden ons aan de St.Vert. en handhaven het woord *kroon*, omdat aan de mens in zijn oorspronkelijke scheppingsluister een koninklijke majesteit en een heersende macht gegeven is over al de werken van Gods handen.

Deze *kroon van twaalf sterren op het hoofd der vrouw* (zoals zij in haar scheppingsglorie voor alle heilige engelen in de hemel in een teken uitgebeeld is) moet voor hen de uitbeelding geweest zijn van de heersende macht die God aan de mens gegeven had.

En hoewel zij dit alles niet hebben kunnen doorgronden, moet er ongetwijfeld een flits door hen heengegaan zijn van de glorie die God aan de mens gegeven heeft boven hen, een glorie die, hoewel de mens een weinig minder gemaakt was dan zij - Psalm 8 : 6 - ver boven hun glorie uitstraalde.

In de openbaring der genade van God, aan de mens gegeven na hun zondeval, blijkt dat zij (in het bijzonder de uitverkoren engelen) nadien iets hebben leren verstaan van deze heerlijkheid die God aan de mens gegeven heeft. Want nu wordt door de Gemeente, vanwege deze ontvangen genade, aan hen, aan de overheden en machten in de hemel, bekendgemaakt de veelvuldige wijsheid Gods naar het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere. - Efeze 3 : 10 en 11.

Dit temeer omdat zijzelf deze *kroon* waarmee *de vrouw* (de Gemeente des Heeren) getooid is, hebben zien groeien en bloeien.

12 : 2

Eerst in de verkiezing der twaalf geslachten Israëls (waar deze *kroon* aanvankelijk gesymboliseerd is in de Urim en de Thummim, gehecht zijnde aan de borstlap des gericht, gebonden op het hart van de hogepriester Aäron - Exodus 28 : 30) maar bovenal hebben zij deze *kroon* zien schitteren in de Roos van Saron.

Hoewel Deze vele eeuwen als een Lelie der dalen verborgen is gebleven, omsloten zijnde door de drie dekbladeren van de driemaal veertien geslachten der kinderen Israëls - Mattheüs 1 : 17 - hebben zij Deze - Hooglied 2 : 1 - in bloei zien komen in de velden van Bethlehem Efratha.

Toen hebben zij in menigte gejubeld: "Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." - Lukas 2 : 14.

Deze *kroon* hebben zij ook gezien als *een kroon van twaalf sterren*, pralende als tongen van vuur op de hoofden van de twaalf apostelen des Lams op de dag van het Pinksterfeest te Jeruzalem. - Handelingen 2 : 3.

2 *En zij was zwanger en riep, barensnood hebbende en zijnde in pijn om te baren.*

Aanvankelijk is in dit teken (een vrouw, bekleed met de zon; en de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren) het heilige sieraad (vert. N.B.G. feestdos) aangewezen, dat opgerezen is uit de schoot van de dageraad der Godsopenbaringen, waaruit de dauw der jeugd van de Zonne der gerechtigheid geboren is. - Psalm 110 : 3.

Als wij letten op het feit dat deze *zwangerschap* van de vrouw en haar *roepen in barensnood en haar zijn in pijn om te baren* hier en nu nog in een teken in de hemel uitgebeeld wordt, dan vloeit hieruit voort dat de daadwerkelijke vervulling van deze *nood* én van de geboorte van Het Kind én van de glorie van dit Kind hier niet onmiddellijk aanwezig is. Het is een uitbeelding van de Raad des Allerhoogsten in de hemel voor de heilige

engelen. Het is een uitbeelding van Zijn voornemen met de mensen die Hij geschapen heeft.

"De HEERE heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil; ja ook de goddeloze tot de dag des kwaads." - Spreuken 16 : 4.

Op welke wijze dit voornemen reeds is geopenbaard, is gebleken bij het blazen der bazuinen. Hierom hebben wij het blazen der eerste vier bazuinblazers aangewezen als het symbool van de bevruchting, als het symbool van de dracht en de *barensnood* van de vrouw.

Onder het Oude Verbond heeft *zij*, de vrouw (de Kerk) in haar verdrukkingen in Egypte en in haar gevangenschap in Babylon geschreeuwd in haar weeën. Maar in de volheid des tijds heeft *zij* als een jonge hinde - Job 39 : 4b t/m 7 - haar smarten uitgeworpen, want "de stem des HEEREN doet de hinden jongen werpen en ontbloot de wouden, maar in Zijn tempel zegt Hem een iegelijk eer." - Psalm 29 : 9.

Nochtans is gebleken en zal voorts blijken dat in deze dageraad der Godsopenbaringen de lieflijke dauw der genade reeds op de velden van de Raadsbesluiten des Allerhoogsten gelegen heeft.

Toen dit kruid des velds - Genesis 2 : 5 - uitsproot, had de HEERE God het niet doen regenen op de aarde. Dat wil zeggen: Toen was Zijn misnoegen over de zonde van Adam en Eva nog niet geopenbaard. Maar een damp was opgegaan uit de aarde en bevochtigde de ganse aardbodem.

Naar onze overtuiging zijn ongetwijfeld, onmiddellijk nadat Adam en Eva de vrucht van de verboden boom geplukt en gegeten hadden, voor het eerst zware wolken boven hun hoofden verschenen en is de wind des daags, waarin zij God ontmoetten vóór hun val - Genesis 3 : 8 - voor hen geworden tot een beangstigende wind.

Maar ook is ongetwijfeld tegelijkertijd (want toen pas is voor hen de vergankelijke tijd aangebroken) de regenboog, de boog

12 : 2

van Gods ontfermende trouw, door hen gezien in de zware wolken, waarschijnlijk gepaard gaande met zeer zware donderslagen.

Vóór hun vallen in de zonde waren er geen wolken op de aarde, want de HEERE had het niet doen regenen op de aarde. Daarom was dit een openbaring van Zijn toorn, toen dít kruid des velds (de zonde van Adam en Eva) uitgesproten was.

Dit is gebleken en kan blijken uit het Verbond dat God met Noach heeft opgericht. - Genesis 9 : 12 t/m 14.

Daarom is dit teken en inzonderheid onze tekst als een vooruitgeworpen schaduw van de geboorteweëën die over Gods uitverkoren Gemeente komen zullen.

Echter niet uitsluitend uitbeeldende de weeën der Kerk onder het Oude Verbond, maar ook de weeën der Kerk van het Nieuwe Verbond, zoals blijkt uit 8 : 13. Want uit de *zwangerschap* van de vrouw, die niet alleen de Oudtestamentische Kerk uitbeeldt maar ook de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus, zal niet alleen de mannelijke Zoon geboren worden Die al de heidenen zal hoeden met een ijzeren roede, maar ook de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

”Want wij weten dat het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barensood is tot nu toe.” - Romeinen 8 : 22.

”Want het schepsel verwacht als met opgestoken hoofde de openbaring der kinderen Gods.” - Romeinen 8 : 19.

Want, zegt Romeinen 8 : 20, het schepsel is niet gewillig aan die ijdelheid (van regen, wolken en wind) onderworpen, ondanks het feit dat God ze in Zijn genade en ontferming nog in een zegen willen verkeren, zoals blijkt uit Handelingen 14 : 17, ”goeddoende van de hemel, ons gevende regen en vruchtbare tijden.”

De mens is niet gewillig aan die ijdelheid onderworpen, maar om Diens wil, Die het der ijdelheid onderworpen heeft, op hoop dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van deze dienstbaarheid der verderfenis tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. Opdat de mens wederom in een store-

12 : 2

loze zaligheid onder een voor eeuwig onbewolkte hemel God verheerlijken kan.

Vanuit deze baarmoeder des dageraads rijst in dit grote, in de hemel geziene teken de dauw der eeuwige jeugd van de Heere Jezus op. - Psalm 110 : 3.

In feite is in dit grote teken in vier beelden voor alle heilige engelen in de hemel en voor de dienstknechten van de Heere Jezus op de aarde de heerlijkheid en de majesteit van de dageraad der Godsopenbaringen getoond.

Ten eerste: "Een vrouw, bekleed met de zon."

Ten tweede: "Met de maan onder haar voeten."

Ten derde: "Met een kroon van twaalf sterren op haar hoofd."

Ten vierde: "*Zwanger zijnde en in pijn om te baren.*"

Hierom is dit teken voor alle heilige engelen met hun reine en heilige verstand onbetwist een zuivere onderwijzing geweest van de gevaren waaraan het door God geschapen schepsel, zonder Zijn genadige bewaring, bloot zou kunnen komen te staan.

Daarom is er geen engel in de hemel gevallen zonder door middel van deze in de hemel door hen geziene tekenen gewaarschuwd te zijn.

Ongetwijfeld hebben deze tekenen hun na hun opstand tegen God voortdurend voor de geest gestaan en hebben zij iets van hun betekenis verstaan, toen God tegen de vrouw gezegd heeft: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw en tussen uw zaad en tussen haar Zaad, Datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult Het de verzenen vermorzelen." - Genesis 3 : 15.

Van hieruit hebben zij nadien misschien iets kunnen ontdekken van het schreeuwen van deze vrouw (de Kerk), in *barensnood* zijnde, zoals zij het in dit teken in de hemel gezien hebben, *zijnde in pijn om te baren*, toen het uitverkoren volk des HEEREN in Egypteland zo fel verdrukt is geworden. Of nadien, in haar tweede grote wee, toen het volk des HEEREN naar Babylonië is weggevoerd.

12 : 3a

Maar bovenal toen zij haar aanschouwd hebben in het derde wee, toen haar Kind op het punt stond geboren te worden onder de heerschappij van het Romeinse Rijk, toen een vreemde koning, Herodes de Edomiet, over haar de scepter zwaaide. - Mattheüs 2 : 1 en 16.

Gedurende haar *zwangerschap* hebben zij haar menigmaal horen roepen, *zijnde in pijn om te baren*: "Wachter! wat is er van de nacht? Wachter! wat is er van de nacht?" - Jesaja 21 : 11b.

Maar omdat deze *roep* van haar geklonken heeft vanuit het gebergte Seïr, hetwelk God aan Ezau ter erfenis gegeven had - Deuteronomium 2 : 5; Jesaja 21 : 11 - is haar *roepen* in deze weeën door de wachter beantwoord met: "De morgenstond is gekomen en het is nog nacht." - Jesaja 21 : 12. Want van Seïr uit zal de Edomiet Herodes haar Kind zoeken om Hetzelve te doden. - Mattheüs 2 : 13c.

Dit is naar onze overtuiging de betekenis van dit in de hemel geziene teken.

Een vrouw, met de zon bekleed: de Kerk in haar paradijs-glorie.

De maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren: De Kerk vanaf Genesis 3 : 15 tot aan het einde der wereld.

En zij was zwanger en riep, barensnood hebbende en zijnde in pijn om te baren: de Kerk, bevrucht zijnde door de belofte en haar strijd met het rijk der duisternis.

3a *En er werd een ander teken gezien in de hemel.*

Het is buitengewoon opmerkelijk dat de dienstknechten van de Heere Jezus ten opzichte van de dingen die haast geschieden moeten, óók op deze wijze onderricht ontvangen, doordat ook zij bekendgemaakt worden met deze *in de hemel geziene tekenen*.

Het zijn echter niet alleen deze twee tekenen waardoor zij on-

12 : 3a

derwijs ontvangen, maar bovenal ontvangen zij dit door het derde teken. Een teken dat door Johannes zelf gezien is. Dat zal een ander groot en wonderlijk teken zijn. - 15 : 1.

Hierom zijn de eerste twee tekenen in feite een verkorte verklaring van het blazen der zevende bazuin en het andere grote en wonderlijke teken de verklaring van de twee tekenen die *in de hemel gezien werden*.

In onze tekst is de *in de hemel* ontwaakte noordenwind geopenbaard, zoals deze in Hooglied 4 : 16a wordt opgeroepen om de hof des HEEREN te gaan doorwaaien.

Opmerkelijk is het volgende: Volgens Spreuken 25 : 23 (St. Vert.) verdrijft de noordenwind de regen, maar volgens de vert. N.B.G. verwekt zij juist stortregen. Maar wij weten bij ervaring, dat de noordenwind de regen gewoonlijk verdrijft.

In dit opzicht is de milde regen van Gods liefelijk bestuur door deze noordenwind uit het paradijs verdreven, maar anderzijds heeft zij de stortregen verwekt.

Vast staat, dat deze noordenwind die door de grote, rode draak verwekt is (door hem ongewild) de weg heeft gebaad voor de zuidenwind die op het krachtigst geopenbaard is toen zij als een geweldig gedreven wind op de Pinksterdag Gods hof is gaan doorwaaien, zodat de specerijen van Gods ontferming op die dag overvloedig uitgevloed zijn - Hooglied 4 : 16b - want er werden op die dag drieduizend zielen tot de Gemeente toegedaan. - Handelingen 2 : 41.

Bovendien weten opmerkzame landlieden, dat wanneer in het voorjaar de noordenwind de akkers doet verschrallen, dan juist de aarde rondom de wortels der planten op uitzonderlijke wijze verwarmd wordt, waardoor zij dieper de aarde indringen, zodat als de zuidenwind komt - Hooglied 4 : 16 - haar specerijen zoveel overvloediger uitvloeien.

Wij achten het noodzakelijk naar aanleiding van ons tekstgedeelte er de aandacht op te vestigen dat er een groot onderscheid is tussen dit *teken* en het teken dat door Johannes

12 : 3a

zelf gezien zal worden. - 15 : 1.

Dat teken zal hij zien nadat de aanvankelijke glorie van de Ruiters op het witte paard geopenbaard zal zijn in hoofdstuk 14. De *tekenen die in de hemel gezien zijn* door de heilige engelen, zijn in feite het gevolg van 11 : 19, vanwege het feit dat de tempel Gods in de hemel geopend is geworden.

Van de persoonlijke overwinningsglorie van de Ruiters op het witte paard was voor de strijdende Kerk nog niets gebleken. Voor haar werd alleen de jubel der hemelingen over Zijn overwinning geopenbaard. Dit is het gevolg van de glorie der volgorde van de openbaring.

Om deze glorie wat duidelijker aan te wijzen willen wij enige teksten en of zaken der openbaring in zodanige volgorde plaatsen dat deze op uitzonderlijke wijze blijken zal.

Deze glorie der volgorde blijkt allereerst uit de hartader der openbaring, zoals deze in dit twaalfde hoofdstuk centraal gesteld wordt. Zij is in twee hoofdthema's samen te vatten.

1. De openbaring van de heilige oorlog.
2. De overwinningsglorie van de Heere Jezus Christus.

Hoewel reeds in hoofdstuk 6 de daadwerkelijke aanvang van de heilige oorlog geopenbaard is, voornamelijk door de woorden: "En ik zag en ziet, een wit paard en Die daarop zat had een boog en Hem is een Kroon gegeven en Hij ging uit overwinnende en opdat Hij overwonnel - 6 : 2.

Hij is geboren in de eeuwige Raad des Vaders.

"En of God, willende Zijn toorn bewijzen en Zijn macht bekendmaken met veel lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns, tot het verderf toebereid en opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid." - Romeinen 9 : 22 en 23.

Vanwege deze Raad des Vaders heeft de Heere Jezus gezegd: "Zend Mij henen" - Jesaja 6 : 8c - en vandaar: "En Hij ging uit." - Openbaring 6 : 2.

12 : 3a

En in 11 : 15 is de glorie Zijner overwinning geopenbaard, waaraan dit *in de hemel geziene teken* ontleend is.

Van hieruit wordt in dit twaalfde hoofdstuk de oorsprong der heilige oorlog geopenbaard, zoals wij dit verklaard hebben van de eerste twee verzen.

Vervolgens wordt de heilige oorlog zelf geopenbaard in het gehele vervolg van dit twaalfde hoofdstuk.

Aanvankelijk in *tekenen* uitgebeeld, die *in de hemel gezien werden*. Maar pas in hoofdstuk 15 zal het derde, grote en wonderlijke teken door Johannes zelf gezien worden in de hemel, namelijk: het resultaat en de glorie Zijner overwinning. Deze drie tekenen bevatten de hartader van de gevoerde heilige oorlog tussen de Ruiter op het witte paard en de ruiter op het rode paard.

Vanuit dit gezichtsveld willen wij voorts de triomf van de Ruiter op het witte paard gadeslaan.

Allereerst zal blijken dat de Heere zélfs de oorsprong van en de aanleiding tot de heilige oorlog door middel van deze *in de hemel geziene tekenen* voor de aandacht der strijdende Kerk wil brengen.

Het is alsof de engel die de Heere gezonden heeft om Zijn dienstknecht Johannes deze dingen te kennen te geven - 1 : 1 - (en dat ná de geopenbaarde jubel der overwinning in 11 : 15 t/m 19) nog eens van de aanvang af wil gaan openbaren wat er eigenlijk gebeurd is en wat de strijdende Kerk voorts nog te verwachten heeft.

Hieruit zal gaan blijken, dat als de engel in dit tweede *teken* het geweld en de macht van de grote, rode draak zal aanwijzen, hierdoor als in een spiegelbeeld aangetoond zal worden in welke ontzettingen en gevaren de Ruiter op het witte paard heeft verkeerd en welke gevaren en ontzettingen ook de vrouw en haar zaad nog te verwachten zullen hebben.

Van hieruit worden door deze *tekenen* aan de strijdende Kerk zelfs getoond de dingen die haast geschieden moeten.

12 : 3a

Hierom zullen, wanneer deze twee *tekenen* zelf bekend-gemaakt zijn, deze met al hun verschrikkelijke gevolgen nader aan haar verklaard worden.

Aanvankelijk in hoofdstuk 12, maar in het bijzonder in hoofdstuk 13. En pas daarna zal de aanvankelijke triomf der overwinning van de machtige Ruiters op het witte paard geopenbaard worden in hoofdstuk 14 en de roem van het door Hem verlorene volk in hoofdstuk 15.

Maar alsdan in een door Johannes zelf gezien teken in de hemel, dat alsdan groot én wonderlijk zal zijn. - 15 : 1. Met als vervolg de openbaring van de toorn van God in de uitgieting van de fiolen van Zijn gramschap over Zijn en hun vijanden. Dit alles wat betreft de algemene volgorde der openbaring.

In 6 : 1 heeft een van de vier dieren met een stem als van een donderslag Johannes opgeroepen om te komen en te zien. En hoewel Johannes zelf deze tekenen niet gezien heeft, wordt hij nu als bij de hand geleid om er kennis van te nemen, teneinde hem (ten behoeve van de dienstknechten van de Heere Jezus) te tonen de Raadsbesluiten des Allerhoogsten van oorsprong.

Vandaar dat in dit *teken* van onze tekst de felheid en de grote macht van de grote, rode draak geopenbaard zullen worden, die trachten zal de Mannelijke Zoon Die staat geboren te worden, te verslinden, omdat er van Hem gezegd is dat Hij al de heidenen zal hoeden met een ijzeren roede.

Vandaar dat wat *in de hemel* in deze *tekenen* getoond is, in de geschapen tijd door de door Hem verlorene Gemeente ervaren, beleefd en doorworsteld zal worden.

In deze twee *tekenen* worden de Ruiters op het witte paard en de ruiters op het rode paard aangewezen vanuit de oorsprong van de in de hemel ontstane oorlog tussen dezen.

In het blazen der eerste zes bazuinen is deze strijd reeds in beginsel geopenbaard.

Bij het blazen der eerste buis het ontstaan der zonde, vanwege de woorden: "En er is geworden hagel en vuur, ge-

12 : 3b

mengd met bloed en zij zijn op de aarde geworpen.” - 8 : 7b.
Bij het blazen der volgende vijf bazuinen is het resultaat der zonde in de wereld geopenbaard
Telkens wanneer wij zo de volgorde en de samenstelling van Gods Woord zien (en vandaar ook in het bijzonder deze openbaringen in hoofdstuk 12) en hoe deze twee *tekenen* voor de aandacht der strijdende Kerk gebracht worden, staan wij verslagen en ten hoogste verbaasd over de samenstelling. Daarom is het vervolg:

3b *En ziet.*

Deze twee belangrijke woordjes gaan kennelijk vooraf om de dienstknechten van de Heere Jezus er ernstig bij te bepalen dat zij in het bijzonder op dit teken hun aandacht zullen vestigen. Het is opmerkelijk dat dit *en ziet* ontbrak bij de aanvang van het vorige teken, terwijl toch juist daarvan was gezegd, dat het een groot teken was.

En hoewel er van dit teken in het geheel niet gezegd wordt dat het groot is, staat er toch juist hier: *En ziet.*

Dit vloeit ongetwijfeld voort uit het ongehoorde en onverwachte, uit het voor ons vreselijke dat nu staat geopenbaard te worden.

Voor de strijdende Kerk veroorzaken deze twee woorden *en ziet* bij de aanvang der openbaring van dit teken een soort schrikeffect.

Het eerste teken was groot, omdat daarin voor alle hemelingen de onbegrensde glorie, de majesteit, de kroon van Gods scheppingswerken werd geopenbaard.

Maar dit *en ziet* heeft voor ons een schokkend schrikeffect. Niet voor de heilige engelen die als eersten dit teken gezien hebben, maar in het bijzonder voor de Gemeente der uitverkorenen op de aarde, aan wie nu ook dit teken bekendgemaakt wordt.

Voor de heilige engelen kon er in hun volmaakte staat dit schrikeffect niet zijn. Zij hebben ongetwijfeld met heilige eer-

12 : 3b

bied en in de diepste verwondering dit teken gadeslagen, maar de betekenis ervan niet in het minst kunnen doorgronden. Wij hebben het vermoeden dat de engelen die gevallen zijn, vóór hun val ook aanschouwers van dit teken geweest zijn, alleen en uitsluitend zoals het in dit derde vers beschreven is, maar dat de wérken van de draak, zoals deze in het vervolg in vers 4 vermeld worden, niet tot het teken zelf behoren.

Wij vermoeden dat die behoren tot hetgeen aan Johannes gegeven is om de dienstknechten van de Heere Jezus te tonen de dingen die haast geschieden moeten.

Wij achten, dat wij bij dit teken moeten bedenken dat in de ongeschonden schepping deze grote, rode draak met zijn zeven hoofden en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden beslist geen afgrijselijk en gruwelijk beest geweest is, want er staat geschreven: "En God zag al wat Hij gemaakt had en ziet, het was zeer goed." - Genesis 1 : 31a.

Het moet veeleer een bijzonder aantrekkelijk beest geweest zijn, waarvoor de heilige engelen diepe hoogachting gehad moeten hebben.

Het is in dit verband opmerkelijk dat God tegen Job gezegd heeft: "Zie nu Behémoth, welke Ik gemaakt heb nevens u." - Job 40 : 10a. "Hij is een hoofdstuk der wegen Gods; Die hem gemaakt heeft, heeft hem zijn zwaard aangehecht." - Job 40 : 14.

En wanneer de profeet Ezechiël (ongetwijfeld naar aanleiding van dit getekende beeld, van dit sieraad der grote, rode draak) een van satans schaduwbeelden op de aarde beschrijft, zegt hij van hem (o.a. in Ezechiël 28 : 11 t/m 19): "Gij waart in Eden, Gods hof....ten dage als gij geschapen werd.....gij waart een gezalfde, overdekkende (vert. N.B.G. beschuttende) cherub.....Ik had u alzo gezet.....gij waart volkomen in al uw wegen van de dag af dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is.....maar uw hart verheft zich over uw schoonheid."

En in een ander schaduwbeeld van hem zegt God: "Ik wil aan

12 : 3c

u, o Farao, koning van Egypte! die grote zeedraak die in het midden zijner rivieren ligt.” - Ezechiël 29 : 3.

Dat hij (de draak) van oorsprong een sieraad geweest is, zal gaan blijken in de herstelde, in de nieuwe schepping, dan zal een zoogkind zich kunnen vermaken over het hol van een adder. - Jesaja 11 : 8a.

Maar laten wij nader op zijn oorspronkelijke glorie letten.

3c Een grote, rode draak, hebbende zeven hoofden en tien hoornen en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden.

Zoals wij reeds zeiden, voor de strijdende Kerk heeft zijn wezen een schrik-effect, omdat zij hem alleen als vijand heeft leren kennen. Maar in zijn oorspronkelijke scheppingsluister waren dit zijn glorietekenen. Bovendien bleek hij voor zijn mede-engelen een overdekkende cherub te zijn. - Ezechiël 28 : 13 en 14.

Hierbij merken wij echter op, dat hij als zodanig slechts in een teken in de hemel door zijn mede-engelen is gezien, zoals onder ons een schilderij slechts een uitbeeldend karakter heeft. Waaróm deze hemelvorst zo uitgebeeld is, hebben naar ons gevoelen noch de engelen die staande gebleven zijn, noch zij die in opstand tegen God gekomen zijn, kunnen doorgronden.

Toch zullen voor de heilige engelen die door Gods genade staande gebleven zijn, deze twee tekenen een oorzaak geworden zijn van eeuwige verwondering, dat zij bewaard gebleven zijn en niet met de *draak* tegen God in opstand gekomen zijn.

En voor de engelen die hun plaatsen bij God verlaten hebben, zullen nadien deze tekenen die ook zij gezien hebben, tot een oorzaak van eeuwige wroeging zijn geworden, omdat zij zich niet gehoed hebben voor opstand tegen God.

De oorzaak van zijn val en die van alle engelen die met hem gevallen zijn, was gelegen in het feit dat zijn hart trots was

geworden op zijn schoonheid en dat hij zich daarop verheven heeft blijkens Ezechiël 28 : 17.

Vandaar dat hij bij zichzelf gezegd heeft: "Ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen.... ik zal de Allerhoogste gelijk worden." - gedeelten uit Jesaja 14 : 13 en 14.

Eeuwigdurend zal hij met zijn mede-engelen die met hem in opstand gekomen zijn, met siddering en beving terugdenken aan deze tekenen, in het bijzonder aan dit teken waarin zijn hoogheid zo glorieus voor alle heilige engelen werd uitgebeeld.

Voor de strijdende Kerk zullen deze tekenen in beginsel verklaard worden ter openbaring aan haar van Gods ondoorgrondelijke Raadsbesluiten in Christus Jezus. Maar bovenal zal dit tweede teken in hoofdstuk 17 voor hen verklaard worden.

Hierom worden deze twee tekenen (in de tijd) door de strijdende Kerk met andere ogen gezien dan dat zij in de hemel werden gezien.

Voor haar ging er van het eerste teken (ondanks de barensood der vrouw) nog een bepaalde rust uit, maar het andere teken heeft haar met angst vervuld, hoewel deze glorietekenen van de *draak* op zichzelf niet angstaanjagend behoeven te zijn.

Zijn *zeven hoofden* geven méér een beeld der volmaaktheid te kennen, dan wanneer hij slechts één hoofd gehad zou hebben. En ook zijn *tien hoornen* geven hem meer aanzien en macht, dan wanneer hij deze niet gehad zou hebben.

Maar bovenal moeten die *zeven koninklijke hoeden op zijn hoofden* hem zo'n aanzien en waardigheid gegeven hebben, dat zijn mede-engelen hem bijna aanbeden zouden hebben.

Vandaar dat zelfs de aartsengel Michaël, toen hij met hem (duivel geworden zijnde) twistte en handelde van het lichaam van Mozes, geen oordeel van lastering tegen hem durfde voort te brengen. - Judas : 9.

Voorts blijken deze tekenen uitsluitend bestaan te hebben, voorzover het 't eerste teken betreft, in het aanschouwen der

12 : 4a

vrouw, met de zon bekleed en de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren en voorzover het 't tweede teken betreft, in het aanschouwen van *de grote, rode draak met zijn zeven hoofden en tien hoornen en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden*.

Het eerste teken de scheppingsglorie van de mens uitbeeldende.

Het tweede teken de scheppingsglorie van de engelen uitbeeldende.

Beiden staan aan het hoofd van hun geslachten.

De vrouw beeldt uit de toekomst van haar geslacht.

De *draak* beeldt uit de toekomst van zijn geslacht.

In hoofdstuk 17 zullen deze dingen breedvoerig verklaard worden.

Maar hetgeen in vers 2 van de vrouw vermeld wordt (en in vers 4 en vervolgens) blijkt uitsluitend voor de strijdende Kerk bestemd te zijn om háár te tonen de dingen die haast geschieden moeten.

*4a En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels
en wierp die op de aarde.*

Wanneer hetgeen in vers 2 en vervolgens in de verzen 5 en 6 van de vrouw gezegd wordt en hetgeen in het gehele vierde vers van de draak gezegd wordt, tot deze tekenen als zodanig zouden behoren, zou dit niet in overeenstemming zijn met de uitbeelding van de oorspronkelijke glorie, noch van de vrouw in vers 1, noch van de draak in vers 3.

Alles wat er voorts van beiden gezegd wordt, is slechts onderwijzing (en verklaring van deze tekenen) voor de strijdende Kerk.

En dan is het ook opmerkelijk, dat noch in vers 2 noch in ons tekstgedeelte onmiddellijk haar ellendigheid en het gevaar waarin zij verkeerde geopenbaard worden.

Vast staat evenwel dat deze twee tekenen, zoals ze uitgebeeld zijn in de verzen 1 en 3, op zichzelf trouw en genoegzaam ge-

weest zijn om alle heilige engelen (met hun reine verstand) te onderwijzen in de verschillende bestaansmogelijkheden van het door God geschapen schepsel, om mede hierdoor met de allerhoogste eerbied voor God vervuld te worden, ja om in de diepste afhankelijkheid van Hem gebracht te worden.

Zouden de toelichtingen op deze tekenen, zoals ze van de vrouw gegeven zijn in de verzen 2 en 5, en van de draak in dit vierde vers, tot de tekenen zelf behoord hebben, dan zouden de engelen die later in opstand gekomen zijn, zich hieruit bewust hebben kunnen worden van hun opstand tegen God, hetwelk onzes inziens onaannemelijk is.

In dat geval zou de aanvang van dit hoofdstuk ongetwijfeld geweest zijn: En aan de heilige engelen in de hemel werd in een door hen gezien teken geopenbaard dat *een derde deel* van hen in opstand zou komen tegen God.

Dit zou naar onze mening ongerijmd zijn en tot de onmogelijkheden behoord hebben. Hierom willen wij ons tekstgedeelte zien als onderwijzing van de dienstknechten des Heeren betreffende de dingen die haast geschieden moeten.

Men kan natuurlijk tegenwerpen dat de dingen die haast geschieden moeten, geen betrekking kunnen hebben op dingen die al geschied zijn, zoals deze die in ons tekstgedeelte genoemd worden.

De verklaring van dit tekstgedeelte in de kanttekeningen van de St. Vert. komt ons onaannemelijk voor, want in Job 38 : 7 worden juist de hoogstgeplaatste en beschuttende (leidinggevende) engelen zelfs morgensterren genoemd.

Hoeveel te meer ligt het voor de hand, dat met dit *derde deel der sterren* in ons tekstgedeelte *het derde deel* der engelen bedoeld wordt, dat met de grote, rode draak in opstand gekomen is tegen God. Engelen die als boze geesten de aarde doorwandelen zullen om te trachten Gods werken te verstoren en Zijn Kerk te verscheuren.

Dat er in 1 : 1 en in 4 : 1 gezegd is: Ik zal u tonen de dingen die haast geschieden moeten, sluit de opdracht niet uit die Jo-

12 : 4a

hannes ontvangen heeft om te schrijven hetgeen hij gezien heeft en hetgeen is, d.w.z. hetgeen reeds geschied is voordat aan Johannes het bevel gegeven werd om te schrijven.

Deze dingen werden en worden door Johannes aan de strijdende Kerk bekendgemaakt, opdat zij zich des te beter bewust zal worden van de gevaren waarin zij sinds de zondeval verkeerd heeft en steeds zal blijven verkeren tot het einde en uit welke grote nood en dood zij steeds verlost is en voorts verlost zal worden en opdat zij de onbegrijpelijke genade van God zal leren kennen, die haar uit de klauwen van de grote, rode draak volkomen verlossen zal.

Uit de feitelijke inhoud van ons tekstgedeelte blijkt dat het slechts één engel geweest is, uit wiens brein de opstand tegen God voortgekomen is.

Wij hebben hem (naar aanleiding van 1 : 20 en van Jesaja 14 : 12) uitvoerig beschreven als de van oorsprong hoogst geschapen engel. Dit kan ook blijken uit ons tekstgedeelte.

Ten opzichte van de woorden *en zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels en wierp die op de aarde* moest het eigenlijk onnodig zijn om aan te tonen dat wij hier het oog niet moeten richten op de sterren die wij 's nachts bij een onbewolkte hemel aan het uitspansel zien staan. Maar om der zwakheid wil van sommigen brengen wij in herinnering dat de Heere zelfs de voorgangers van de zeven Gemeenten van Klein-Azië sterren genoemd heeft. - 1 : 20. Hoeveel temeer zijn dan de heilige engelen (voor hun val) als *sterren* aan te merken.

Hieruit blijkt bovendien dat deze tekenen door hen gezien zijn toen zij nog *sterren* genoemd konden worden.

Als zij deze tekenen niet op deze wijze, als *sterren*, gezien hadden, zou er tot de strijdende Kerk ongetwijfeld gezegd zijn: En zijn staart trok het derde deel der engelen mee in zijn val.

Er is nog een andere bijzonderheid in ons tekstgedeelte waarop wij met nadruk de aandacht willen vestigen, namelijk deze:

12 : 4b

Hier worden de derde delen weer in het geding gebracht, die zo ontstellend geopenbaard zijn bij het blazen der eerste vier bazuinen. Nu blijkt dat de aldaar aangewezen derde delen hun oorsprong hebben in de val en de opstand van de grote, rode draak.

Ons tekstgedeelte zegt, dat niet God, maar de grote, rode draak deze *sterren op de aarde geworpen* heeft. Dit is dan bepaald een oordeel van God over hem geweest, want uit de verzen 7, 8 en 9 zal blijken dat hij in zijn strijd tegen Michaël en zijn engelen geen stand heeft kunnen houden, maar dat hijzélf (de grote, rode draak) door de meerdere Michaël op de aarde geworpen is en zijn engelen met hem, die hij (blijkens ons tekstgedeelte) als in *zijn staart* achter zich aan getrokken en *op de aarde geworpen heeft*.

Wat dit voor de mensen die hem toegefallen zijn, zal gaan betekenen zal in het vervolg blijken.

4b *En de draak stond voor de vrouw die baren zou, opdat hij haar Kind zou verslinden, wanneer zij Het zou ge- baard hebben.*

Het is buitengewoon opmerkelijk, dat juist dit tekstgedeelte en ook hetgeen in vers 5 gezegd zal worden, niet nader verklaard zal worden door de engel die hem blijkens 1 : 1 deze dingen tonen moest.

Dit zal wél het geval zijn met al het overige dat in betrekking staat tot deze tekenen.

Dit behoeft kennelijk niet verklaard te worden, omdat de Gemeente van onze Heere Jezus Christus, aan wie deze dingen bekendgemaakt worden, in feite zélf het symbool is van de in dit teken uitgebeelde *vrouw*, want als de Gemeente één ziel *baart*, vindt zij *de draak* onmiddellijk gereed om die te *verslinden*.

Wij vragen ons overigens met verwondering af, hoe het mogelijk is dat sommige of vele Godgeleerden uit de oude tijd deze

12 : 5a

geboorte (blijkens de kanttekeningen van de St. Vert.) hebben willen betrekken op de geboorte van Constantijn de Grote, de eerste christelijke keizer. Hierdoor ontkennen zij in feite, dat met de geboorte van dit Kind in de eerste plaats de Heere Jezus Christus als waarachtig Mens wordt bedoeld. Hun theorie is voor ons ten enenmale onverklaarbaar. De Heilige Schrift geeft daar geen aanleiding toe, want in het volgende tekstgedeelte vervolgt zij onmiddellijk:

*5a En zij baarde een mannelijke Zoon Die al de heidenen
zou hoeden met een ijzeren roede.*

Het is voor ons beschamend (en daar sluiten wij ook onszelf bij in) dat wij zo weinig bekend zijn met de glorie der Schriftopenbaringen. Dit temeer omdat wij hierdoor beschaamd worden door de wereld der geleerde mensen in onze tijd, die de natuur en de krachten die zich daarin bevinden, zodanig weten te exploiteren, dat zij de hemel en de aarde erdoor zouden kunnen bewegen. Doch niet alleen zij, maar wij allen zijn van nature wijs om kwaad te doen, maar goed te doen weten wij niet. - Jeremia 4 : 22b.

Deze onkunde in het verstaan der Heilige Schrift blijkt wel in het bijzonder uit de verklaring die velen van dit tekstgedeelte geven.

Wanneer wij zelfs met een natuurlijk verstand naar behoren acht zouden geven op het geopenbaarde Woord, zoals dit geschreven staat in Psalm 2 : 1 en 9; in Handelingen 4 : 25; in Openbaring 2 : 27 en 19 : 15, zouden zulke onschriftuurlijke verklaringen niet voorkomen.

Bovendien hebben wij erop te letten, dat al deze openbaringen vanaf 11 : 15 voortvloeien uit het blazen der zevende bazuin. Dat betekent, dat met de aanvang van deze bazuin het derde wee geopenbaard wordt, want 11 : 14 heeft gezegd: "Het tweede wee is weggegaan; ziet, het derde wee komt haast", in het bijzonder op dit wee de aandacht vestigende door het veelzeggende woord "ziet".

Reeds eerder hebben wij er de aandacht op gevestigd, dat pas bij het derde wee de geboorte plaats zal vinden, namelijk de geboorte van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die haar oorsprong vindt in de geboorte naar het vlees van deze *mannelijke Zoon Die al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede*.

Ook hebben wij (bij de verklaring van 11 : 13c) beklemtoond, dat er bij het wegebben van het tweede wee nog geen geboorte plaats zal vinden.

Nu echter, nu de zevende engel aangevangen is met het blazen der zevende bazuin, wordt dan ook onmiddellijk (al is het slechts in beginsel) iets van de geboorte geopenbaard.

Hier vanwege de verklaring van het in de hemel geziene teken van de vrouw, met de zon bekleed en de maan onder haar voeten en met een kroon van twaalf sterren op haar hoofd.

Daarom hebben wij steeds beklemtoond dat het blazen der zevende bazuin álles zal omvatten, ja álles, namelijk ook de schepping der engelen en der mensen (daarom deze tekenen in de hemel) ook de oorsprong der zonde en de genadige verlossing van de mens der zonde en daaruit voortvloeiende (zoals een en ander uit de verklaring gebleken is) de geboorte van Een *Die alle heidenen zou hoeden met een ijzeren roede*, met als eindresultaat de herschepping, namelijk de geboorte van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

En naar aanleiding van dit alles zal in het vervolg aan de dienstknechten van de Heere Jezus getoond worden de strijd van dit geboren Kind met de draak én Zijn overwinning.

Evenzeer de strijd die Zijn uitverkoren Gemeente met de draak te strijden zal hebben en ook háár overwinning in Zijn Naam en kracht.

Hierom is deze geboorte, hier geopenbaard, geen berichtgeving van de daadwerkelijke geboorte, alsof die hier en nu geschied is, maar de bekendmaking van de geboorte van die Ene *Die over alle heidenen zal heersen met een ijzeren*

12 : 5a

scepter. Dat wil zeggen, over allen die God in Zijn alvermogende en alleenheersende majesteit niet erkennen willen, zal Hij heersen *met een ijzeren scepter*.

Daaronder vallen zowel de gevallen engelen als de mensen. Uit de samenstelling van ons tekstgedeelte zal dit in het vervolg blijken.

Wij geven toe, dat hetgeen in de verzen 4 t/m 6 vermeld wordt, de indruk kan wekken alsof Johannes toch wel aanschouwer van deze dingen is geweest, voornamelijk ook ten opzichte van ons tekstgedeelte. Maar uit de samenstelling ervan blijkt uitdrukkelijk en beslissend, dat dit niet het geval is geweest.

Wanneer wij ons tekstgedeelte met opmerkzaamheid gadeslaan, zou men de gevolgtrekking kunnen maken, dat het van die veronderstelde mogelijkheid uitgaat, omdat er gezegd wordt: *Die alle heidenen zóu hoeden met een ijzeren roede*.

Als de vert. N.B.G. zegt 'zál hoeden', betekent dit, dat zij positief uitgaat van het feit dat het zo geschieden zal. Maar het woord *zou* in de St. Vert. laat het, om zo te spreken, afhangen van de ontwikkelingen. Alsof zij zeggen wil: Indien de draak inderdaad zal opstaan tegen de vrouw om haar Kind te verslinden, zal het zo geschieden.

De verzen 4 t/m 6 geven wel de feiten weer van hetgeen geschieden zal, maar alle heilige engelen en ook de mensen, nog staande in hun reine scheppingsluister, kwam dit zelfs niet in de gedachten.

Ja van de engelen staat geschreven dat de morgensterren (zie in dit verband Jesaja 14 : 12) samen vrolijk zongen en dat al de kinderen Gods juichten, toen God de glorie Zijner wijsheid en Zijn scheppingsalvermogen openbaarde. - Job 38 : 6 t/m 11.

Daarom staat het woord *zou* uitdrukkelijk in verbinding met het tot tweemaal genoemde woord 'werd' in de verzen 1 en 3 van dit hoofdstuk.

In 12 : 1 werd in een teken de scheppingsglorie van de mens uitgebeeld: "Een vrouw met de zon bekleed."

In 12 : 3 de scheppingsglorie van de engelen: "Een grote, rode draak met zeven hoofden en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden."

Nu, vanuit deze in de hemel geziene tekenen, zou het mogelijk zijn dat de glorie der schepping van engelen en mensen zich anders zou kunnen ontwikkelen dan engelen en mensen zich dit in hun reine staat voorgesteld hadden.

Het woord 'werd' zag op het verleden, maar het woord *zou* ziet niet alleen op de toekomst, maar het gaat bovendien van een veronderstelling uit, namelijk deze: Wanneer de vrouw (in dit teken in de hemel gezien) die naar het beeld Gods geschapen was, die inderdaad zwanger was van de eeuwige liefde van God tot de mens, die zich vermenigvuldigen zou, wier heerschappij zich zou uitstrekken over alles wat God geschapen heeft - Genesis 1 : 28 - haar Kind zou baren, dan zou háár Kind Zich tegen allen stellen die dit bestuur van God met de mens niet willen aanvaarden.

Dan *zou dit Kind alle heidenen* (alle tegenstanders) *hoeden met een ijzeren scepter*.

In het woord 'zal' (vert. N.B.G.) zit ook wel toekomstverwachting, maar daarin ontbreekt ten enenmale de veronderstelling en het sluit ook niet aan op het woord 'werd' in de verzen 1 en 3. Daarom verwerpen wij dit woord 'zal' van de vert N.B.G. beslist.

Uit deze verklaring kan men zien welke verstrekkende gevolgen zo'n geringe wijziging in vertaling kan hebben.

Uit het woord *zou* trekken wij deze conclusie: Hetgeen in de hemel uitgebeeld werd, is voorshands slechts uitbeelding, maar mócht de glorie der schepping, die in deze tekenen getoond werd, op enigerlei wijze door het schepsel verstoord worden, dan *zou* het Kind Dat alsdan uit de vrouw geboren zal worden, allen die zich tegen Hem en tegen deze Raad Gods stellen, verpletteren *met een ijzeren roede*.

Van hieruit is het voor ons onverklaarbaar dat vele theologen deze tekst niet willen aanvaarden, als zijnde de uitbeelding van de geboorte van de Heere Jezus in het vlees.

5b En haar Kind werd weggerukt tot God en Zijn Troon.

Telkens als wij met aandacht letten op Gods Woord, staan wij verbaasd over de wondere samenstelling ervan. Deze is zo bovenmate glorievol, dat alleen hierdoor reeds Zijn Goddelijkheid bevestigd wordt. Het straalt zover boven alle menselijke geschriften uit, dat wij hierdoor reeds in aanbidding en in diepe verootmoediging gebracht zouden moeten worden.

Wat had er (ten opzichte van dit tekstgedeelte) meer voor de hand gelegen dan dat hier gestaan zou hebben: En ik zag dat haar Kind werd weggerukt tot God en Zijn Troon.

Bijna voortdurend zegt Johannes: "En ik zag" of: "En ik hoorde." Maar dit 'zien' van Johannes ontbreekt in dit twaalfde hoofdstuk beslist én bewust.

Pas in vers 10 zal hij de jubel van de aan God trouw gebleven engelen over de overwinning op de draak zelf weer horen.

Uit vers 7 blijkt wat de gevolgen waren van deze in de hemel geziene tekenen in de engelengemeenschap. Namelijk dat een deel der engelen met de draak in opstand gekomen is tegen het bestuur van God, want hierna kwam er oorlog in de hemel.

Dit blijkt niemand op de aarde te hebben kunnen denken, dat dit mogelijk was. Daarom verklaren sommigen het maar voor: En er kwam oorlog op de aarde. Dit blijkt uit de kanttekeningen van de St. Vert..

In feite is reeds in 12 : 2 de rampzaligheid van de mens geopenbaard als gevolg van de zonde. Hoe haar glorie, het sieraad van haar zwangerschap, is veranderd in weeën en in pijnen om te baren.

Zo blijkt ook uit vers 7 dat de oorspronkelijke glorie van de draak, zoals deze in vers 3 geopenbaard is, hem noodlottig geworden is. Zijn hart heeft zich verheven over zijn schoonheid blijkens Ezechiël 28 : 17a.

Vanwege zijn afgunst op het sieraad van de schepping, de mens, vanwege de heersende macht die God aan de mens ge-

12 : 5b

geven had evenals aan hem - Genesis 1 : 28 en 2 : 19 en 20 - zoals wij dit uit Ezechiël 28 : 11 t/m 19 verklaard hebben, is hij blijkbaar in opstand gekomen tegen dít bestuur van God en met een verschrikkelijke haat vervuld geworden tegen de mens.

Daarom staat er: "En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels en wierp die op de aarde."

En zelf is hij gaan staan voor de vrouw die baren zou, opdat hij *haar Kind* zou verslinden, wanneer zij Het gebaard zou hebben.

Ten opzichte van het woord *weggerukt* in ons tekstgedeelte (de vert. N.B.G. heeft hiervoor 'weggevoerd') hierover kunnen wij nog niet eens stamelen, laat staan het verklaren.

Maar ten opzichte van het verschil tussen *weggerukt* of 'weggevoerd' kunnen wij wel deze opmerking maken: Uit het woord *weggerukt* kan geconcludeerd worden dat het voor de vrouw én voor het *Kind* een strijd op leven en dood is, door de draak met haar en *haar Kind* gevoerd.

Uit het vriendelijke woord 'weggevoerd' blijkt dit echter helemaal niet. Terwijl toch de profeet Jesaja, wanneer hij van deze dingen profeteert, zegt: "Hij is uit de angst en uit het gericht weggenomen." - Jesaja 53 : 8b. Namelijk uit de angst van de confrontatie met de draak en uit de angst van het gericht van God, dat Hij ter verzoening van de zonden Zijner uitverkorenen op Hem heeft doen aanlopen. - Jesaja 53 : 6b.

God heeft Hem uit de smarten der geboorte, der schande van het kruis, van dood en graf, uit de klauwen van de draak *weggerukt* (al had deze ook Zijn graf doen verzegelen) door Zijn glorievolle opstanding uit de doden.

En pas daarna is Hij 'weggevoerd' *tot God en Zijn Troon*.

Want "als God Hem uit de doden had opgewekt, heeft Hij Hem gezet tot Zijn rechterhand in de hemel; verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige." - Efeze 1 : 20b en 21.

12 : 6

Toch komen wij met deze verklaring nog weer in conflict met ons ijdele tijdhistorische bestaan. Want blijkens Mattheüs 2 heeft de draak (door middel van koning Herodes) van Zijn geboorte af reeds getracht het *Kind* te verslinden, zoals dit ook feitelijk blijkt uit ons tekstgedeelte, maar toch heeft het (in onze ijdele tijdsrekening) nog ongeveer 33 jaren geduurd, aler God Hem *weggerukt* heeft uit de klauwen van de draak. Maar wij antwoorden hierop, dat bij God tijd geen gelding heeft, want ten eerste zijn al Zijn werken van eeuwigheid af al volbracht geweest en anderzijds is de tijdhistorie in feite het gevolg van de zondeval.

Maar ten opzichte van al deze dingen moeten wij het met de Kerk van het Oude Verbond belijden: "Wij tasten naar de wand gelijk de blinden en gelijk die geen ogen hebben, tasten wij." - Jesaja 59 : 10. Maar de HEERE der heirscharen zal eenmaal op de berg Sion verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmee alle volken bewonden zijn en het deksel waarmee alle natiën bedekt zijn. - Jesaja 25 : 6 en 7.

Te dien dage zal men zeggen: "Ziet, Deze is onze God, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid." - Jesaja 25 : 9.

Dan zal de Heere wonderbaar worden in onze ogen, als Hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen. - 2 Thessalonicensen 1 : 10. En alsdan zal Hij hen mét Hem zetten in Zijn Troon. 3 : 21.

6 En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, haar van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizendtweehonderdzig dagen.

Bij het aandachtig beschouwen van deze tekst staan wij wederom ten hoogste verbaasd over haar samenstelling en dat juist op deze plaats.

Elke zinsnede, ja soms elk woord, is zo bovenmate glorievol dat het niet uit te spreken is.

12 : 6

Zij bevat minstens zeven mededelingen die alle boordevol van geheimenissen zijn. Wij willen ze achtereenvolgens aanwijzen, opdat dit blijken moge.

1. *De vrouw*
2. *vluchtte*
3. *in de woestijn*
4. *alwaar zij een plaats had*
5. *haar van God bereid*
6. *opdat zij haar aldaar zouden voeden*
7. *duizendtweehonderdenzestig dagen.*

Naar onze overtuiging bevat elk dezer zeven onderdelen, ieder voor zich afzonderlijk, de ganse tijdgeschiedenis.

In tegenstelling tot allen die onbeperkt vasthouden aan de letterlijke betekenis van 1 : 1 en 4 : 1, zijn wij overtuigd van de diepere en verder reikende betekenis van al deze dingen op grond van 1 : 19 ("Schrijf hetgeen gij gezien hebt en hetgeen is en hetgeen geschieden zal na dezen").

Deze tekst (12 : 6) zou voor velen misschien veel minder moeilijk te verklaren zijn geweest, als zij b.v. gevolgd was op hetgeen in Exodus 13 : 16b gezegd is, waar geschreven staat: "Want de HEERE heeft door een sterke hand ons uit Egypte gevoerd."

Dan zouden die *twaalfhonderdzestig dagen* misschien nog moeilijkheden gegeven hebben, maar voor het overige hadden we er met onze verstandelijke overleggingen wel raad mee geweten.

Maar nu zij op deze plaats staat, is zij voor ons verstandelijk bevattingsvermogen onverklaarbaar. Zij staat op die plaats waarvan wij tevoren gezegd hebben: In deze tekst wordt aan de strijdende Kerk geopenbaard, welke gevolgen de afgunst van de draak op het sieraad der schepping (namelijk op de mens aan wie God in den beginne zo'n heersende macht gegeven had) gehad heeft.

Wat de standplaats van deze tekst betreft, moeten wij erop letten dat zij nog steeds ter toelichting dient op de tekenen die in de hemel gezien zijn.

Het feit van de opstand van de draak zal pas in de volgende tekst aan de orde komen.

Hierom staan wij met deze tekst in feite nog vóór de aanvang der tijdhistorie, want zij sluit beslissend aan op vers 4a, waarin gezegd is dat de draak het derde deel der sterren des hemels op de aarde geworpen heeft, kennelijk met het doel het sieraad van Gods schepping (de mens) mede te betrekken in zijn opstand tegen God, hen wijzende op de onaanvaardbaarheid van Zijn bestuur.

En de mens, door zijn list bedrogen zijnde, is zwanger geworden van ongehoorzaamheid aan God en van daaruit is hij gekomen in smarten en weeën en in pijn om te baren.

Vanuit deze in de hemel geziene tekenen wordt het geslacht der gevallen engelen en der mensen uitgebeeld in de staat hunner verlorenheid. En van hieruit ontspringt de glorie van onze tekst.

Want onmiddellijk nadat de mens op aanraden van de draak van de verboden boom gegeten had, is de mens *vluchtende* geworden voor God en voor de draak en is hij gekomen *in de woestijn* van een leven buiten God.

Maar de wonderbare en bovennatuurlijke glorie van onze tekst is, dat de mens aldaar, *in die woestijn, een plaats had, haar van God bereid, opdat zij haar* (te weten de vrouw) *aldaar zouden voeden twaalfhonderdzestig dagen.*

Enerzijds is zij (bij wijze van spreken) door *de woestijn gevoed*, zoals blijkt uit Exodus 16 : 12 t/m 19, anderzijds (geestelijk) in de verkondiging van Gods wetten en voorschriften door Mozes en Aäron, als een afschaduwing van de leiding van God met Zijn volk (zowel Oud- als Nieuwtestamentisch) door Zijn Woord en Geest, zoals dit uitgebeeld is in 10 : 9 en inzonderheid in 11 : 3 waarin gezegd is: "En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven en zij zullen profeteren *twaalfhonderdzestig* dagen, met zakken bekleed.

12 : 7a

Vandaar is deze *plaats (in de woestijn)* reeds van eeuwigheid in Gods genade en ontferming over haar *voor haar bereid, opdat zij aldaar gevoed zou worden* met het hemels Manna.

In deze tekst ligt de gehele, door de zondeval ontstane tijdgeschiedenis besloten, die nu en hier uitgebeeld wordt door *twaalfhonderdzig dagen*.

Evenwel zullen deze *twaalfhonderdzig dagen* in een voortdurend terugkerend refrein op symbolische wijze geopenbaard worden. De glorie hiervan hopen wij te zijner tijd aan te tonen.

7a En er werd krijg (vert. N.B.G. oorlog) in de hemel.

Het is opmerkelijk hoe in de loop der tijden door vele vooraanstaande theologen geworsteld is om dit tekstgedeelte zó te verklaren, dat er feitelijk komt te staan: En er kwam oorlog op de aarde.

Velen van hen hebben zich klaarblijkelijk dag en nacht uitgesloofd om aan dit tekstgedeelte een uitleg te geven die enigszins zou kunnen passen in de lotgevallen en de wederwaardigheden van de strijdende Kerk.

Sommigen van hen zijn hierin zo ver gegaan, dat zij de aanvangstijd van deze oorlog op de aarde wisten aan te wijzen. De een heeft gezegd dat deze oorlog is uitgebroken omstreeks het jaar 300 na Christus ten tijde van Constantijn de Grote.

Een ander, dat deze oorlog de opkomst betekent van het Mohammedanisme, omdat zij hierin een geestelijke oorlog zagen tegen de Kerk van Christus.

Naar onze overtuiging zal blijken dat al deze stellingen puur verstandelijk en vleselijk zijn. Zij vloeien alle uitsluitend voort uit het feit dat er in 1 : 1 en 4 : 1 gezegd is: "Om Zijn dienstknechten te tonen de dingen die haast geschieden moeten."

Deze twee teksten aldus in haar letterlijke betekenis nemende, zonder te letten op het feit dat de dingen die haast geschieden

12 : 7a

moeten, getoond worden vanuit hun oorsprong, zoals dit in ons hoofdstuk geschiedt vanuit tekenen die in de hemel gezien zijn (uitsluitend en alleen door de heilige engelen, zoals wij verklaard hebben).

Er ligt voor deze theologen in het onvoorwaardelijk en letterlijk nemen van de teksten 1 : 1 en 4 : 1 een inconsequentie ten opzichte van ons tekstgedeelte. Want waarom wordt dit vers (12 : 7a) niet door hen onvoorwaardelijk en letterlijk genomen en de verzen 1 : 1 en 4 : 1 wel?

Wij zijn juist eerder tot het tegenovergestelde geneigd om 1 : 1 en 4 : 1 op grond van het woord 'tonen' (en vooral naar aanleiding van 1 : 19) in geestelijke zin te verstaan.

Het bezwaar om ons tekstgedeelte in de letterlijke zin te verstaan ligt waarschijnlijk hierin, dat het bij deze theologen tot de onmogelijkheden schijnt te behoren dat er in de heilige hemel onder de heilige engelen onenigheid zou kunnen ontstaan. Zelfs *oorlog*. Dit temeer omdat wij van nature geneigd zijn om aan het woord *oorlog* aardse gedachten te verbinden.

Die *in de hemel* gevoerde *oorlog* is echter geen strijd tussen vlees en bloed maar een geestelijke *oorlog*. Een strijd die, al is het zeer vaag, enigszins te vergelijken is met de strijd die de Gemeente van de Heere Jezus te strijden heeft "tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht." - Efeze 6 : 12b.

Wij kunnen ons uiteraard geen duidelijke voorstelling maken van deze *in de hemel* gevoerde *oorlog*.

Onweerlegbaar vast staat evenwel, dat er in de engelengemeenschap ook grote verschillen in rang en stand zijn en van de aanvang af steeds geweest zijn.

Behalve de hoogst geschapen engel die ongetwijfeld zeer ver boven allen uitgestraald heeft in hoogte en heerlijkheid, zo-

12 : 7a

dat hij een gezalfde, overdekkende (vert. N.B.G. beschuttende) cherub over die allen geweest is - Ezechiël 28 : 14 - die in opstand gekomen is tegen God - Jesaja 14 : 13 en 14 - hebben vooral ook die grote vorst Michaël - Daniël 12 : 1 - en Gabriël die voor God staat - Lukas 1 : 19 - een voorname plaats ingenomen. En dezen zullen die plaats voor altoos blijven innemen.

Wanneer wij op deze rangen en standen letten en we geven daarbij acht op de schaduwbeelden van de vorst der duisternis, zoals deze in de Heilige Schrift ons voor de aandacht gesteld worden, kunnen we ons misschien enigermate een voorstelling maken van de allereerste oorzaak van het ontstaan van deze *oorlog in de hemel*.

Want als zelfs wij mensen, die een weinig minder geschapen zijn dan de engelen - Psalm 8 : 6a - niet als een stok of een blok geschapen zijn, maar met een verstandig beoordelings- en denkvermogen, zodat de vrouw "zag dat die boom die in het midden des hofs was, goed was tot spijszake en dat hij een lust was voor de ogen, ja een boom die begeerlijk was om verstandig te maken" - Genesis 3 : 6 - hoeveel te meer dan de heilige engelen in het algemeen en hoeveel te meer dan de hoogstgeschapen engel, zoals blijkt uit Jesaja 14 : 12 en uit Ezechiël 28 : 11 t/m 15.

Evenzo hebben die grote vorst Michaël - Daniël 12 : 1 - en de engel Gabriël die voor God staat - Lukas 1 : 19 - hun verstandig beoordelings- en denkvermogen gehad om de allereerste hoogstgeschapen engel wél of niet te volgen in zijn beoordeling van het bestuur van God in Zijn scheidingswerken.

En al blijkt het begrip *oorlog in de hemel* voor vele mensen onaanvaardbaar te zijn als zij letten op de heiligheid van deze plaats, zoals zij in de Heilige Schrift voor de aandacht der strijdende Kerk gesteld wordt, toch staat het evenzo Schriftuurlijk vast, dat een groot deel der heilige engelen met

12 : 7a

Abaddon in opstand gekomen is tegen God.

Of zoals de apostel Judas spreekt over "de engelen die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben." - Judas : 6a.

Dit moet ongetwijfeld grote beroering in de engelengemeenschap teweeggebracht hebben. Wie zullen zij volgen? Deze morgenster - Jesaja 14 : 12a - tegen wie zij geen oordeel van lastering durfden in te brengen - Judas : 9 - of God Wiens daden en Wiens werken zo vreemd en ondoorgroendelijk zijn? Maar zoals God Zelf schrikkelijk kan toornen over de zonde zonder Zelf daarin te zondigen, zo hebben ongetwijfeld de uitverkoren engelen getoond tegen hun mede-engelen die tegen God in opstand gekomen zijn.

Letten wij op de vorst van Tyrus, een der schaduwbeelden van de vorst der duisternis, dan blijkt de eerste oorzaak van zijn opstand zelfverheffing geweest te zijn, want hij zei: "Ik ben God."

Terwijl hij een mens was, stelde hij zich aan alsof hij God was. - Ezechiël 28 : 2. Dát hij inderdaad een schaduwbeeld van hem geweest is blijkt uitzonderlijk uit het klaaglied dat de profeet over hem klagen moest, want daarin wordt de ganse staat van Abaddon weergegeven. - Ezechiël 28 : 11 t/m 19.

"Vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid. Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub, Ik had u alzo gezet. Gij waart in Eden, Gods hof, alle kostelijk gesteente was uw deksel. Gij waart volkomen in uw wegen van de dag af dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is." - gedeelten uit het klaaglied over de koning van Tyrus.

Wij vragen: Kan dit alles (zonder perspectief) inderdaad van een gewoon mens, zoals de vorst van Tyrus geweest is, gezegd worden?

Alleen al uit het feit dat hij een beschuttende cherub genoemd wordt, blijkt dat het over de vorst der duisternis gaat en dat hij in de engelengemeenschap een heersende en leidende functie vervuld heeft.

12 : 7a

Letten wij met aandacht op de gehele beschrijving van de oorspronkelijke hoogheid en majesteit die hij gehad heeft, dan achten wij het zelfs niet uitgesloten dat ook vanuit zijn troon donderslagen en bliksemen en stemmen zijn uitgegaan. Dit temeer, omdat de Heere Jezus gezegd heeft: "Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen." - Lukas 10 : 18.

Deze stelling wordt mede als onderstreept en bevestigd in Jesaja 14, waarin God door de mond van de profeet Jesaja getuigt van de koning van Babel (naar onze overtuiging hét schaduwbeeld bij uitnemendheid van de vorst der duisternis): Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster, gij zoon des dageraads.....die in uw hart gezegd hebt:.....Ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen.....ik zal de Allerhoogste gelijk worden. - gedeelten uit Jesaja 14 : 12 t/m 14.

Uit dit alles blijkt beslissend dat deze oorspronkelijke hemelvorst zichzelf misleid heeft door de volmaaktheid der schoonheid, der wijsheid en der majesteit die God hem gegeven had. Hierdoor moet hij ongetwijfeld - blijkens Ezechiël 28 : 2 - tot de slotsom gekomen zijn onafhankelijk van God te kunnen zijn. Temeer daar hij gekrenkt was in zijn eer door de naar zijn mening ongehoorde schoonheid die God aan die vrouw gegeven had en bovendien vanwege de heersende macht en de majesteit die Hij aan de mens, een zoveel lager medescheepsel, gegeven had.

Met deze wijze van bestuur heeft hij zich ongetwijfeld niet kunnen verenigen. Dat zou hij, wanneer hij God geweest was, wel anders en veel beter gedaan hebben.

Hoe glorievol wordt zijn opstandige aard uitgebeeld in de opstand van Korach en de zijnen (daar wij mensen hem gelijk geworden zijn). Korach zei immers tot Mozes: "Waarom verheft gij u?" - Numeri 16 : 3d. "Deze ganse vergadering, zij allen zijn heilig." - Numeri 16 : 3b.

12 : 7b

Korach blijkt uit zijn bevoorrechte staat als Leviëet met zijn ganse vergadering tegen de HEERE gemurmureerd te hebben.
- Numeri 16 : 11.

En Mozes zei tot Korach: "Hoort toch, gij kinderen van Levi! Is het u te weinig, dat de God van Israël u van de vergadering van Israël heeft afgescheiden om ulieden tot Zich te doen naderen om de dienst van des HEEREN tabernakel te bedienen en te staan voor het aangezicht der vergadering om hen te dienen? Daar Hij u en al uw broederen, de kinderen van Levi, met u heeft doen naderen; zoekt gij nu ook het priesterambt? Daarom gij en uw ganse vergadering, gij zijt vergaderd tegen de HEERE, want Aäron, wat is hij, dat gij tegen hem murmureert?" - Numeri 16 : 8 t/m 11.

Zo, op dezelfde wijze, heeft de hoogst geschapen engel tegen God gemurmureerd, zeggende tot Hem: 'Waarom verheft Gij U? Zij zijn állen heilige engelen.'

Van hieruit moet bepaald de *oorlog in de hemel* ontstaan zijn.

7b Michaël en zijn engelen krijgden tegen de draak en de draak krijgde ook en zijn engelen.

Het antwoord van Mozes aan Korach kan mede betrokken worden op de draak.

Is het u te weinig, dat Ik u tot een beschuttende cherub gesteld heb over uw mede-engelen? Zijt gij afgunstig geworden op de mens? Zoekt gij nu ook nog te heersen als hij? Gij zijt vergaderd tegen de Heere, want wat is de mens?

Of zoals Mozes tot Korach en de zijnen gezegd heeft: "Wat is Aäron dat gij tegen hem murmureert?"

Wij willen in het bijzonder aandacht schenken aan de woorden *hadden oorlog te voeren*, zoals die in de vert. N.B.G. voorkomen.

Wij nemen aan dat het woord *hadden* in de vert. N.B.G. een juistere weergave van de grondtaal is dan het ontbreken van dit woord in de St. Vert. want in dit woord is een bepaalde

12 : 7b

noodzaak verborgen voor *Michaël en zijn engelen om oorlog te voeren met de draak en zijn engelen.*

Uit dit woord blijkt, dat *Michaël en zijn mede-engelen* het niet konden verdragen dat *de draak* kritiek had op Gods scheppingswerken en dat de mens, de hoogste glorie van Gods scheppend alvermogen, hiervan het slachtoffer zou worden.

Voorzover het 't verleden betreft dat in deze drie woorden (werd, kwam en *hadden*) verborgen is, merken wij op dat dit voor ons (nu wij in zonden gevallen mensen zijn) slechts een denkbeeldig verleden is.

Van oorsprong bestond er voor Gods schepselen geen verleden en geen toekomst. Zij werden geschapen in een eeuwige heden. Zij waren niet zoals wij (vanwege onze zonden) aan een wegwijnende ijdelheid onderworpen. Wij leven in een wegwijnende, ijdele tijdhistorie die verdwijnen zal als de verborgenheid Gods vervuld zal worden, wanneer de stem des zevenden engels, als hij bazuinen zal, weerklonken zal hebben. - 10 : 6 en 7.

De oorlog van *Michaël en zijn engelen met de draak en zijn engelen* heeft niets te maken met onze ijdele tijdgeschiedenis. Nochtans wordt deze op veel plaatsen in de Heilige Schrift in beeld gebracht, omdat hij in ons mensengeslacht voortgeplant is. Ook wij hebben te strijden tegen deze listige omleidingen des satans. - Efeze 6 : 11b.

Het is zeer belangrijk dat de apostel Judas verklaard heeft dat *Michaël* met de duivel getwist heeft over het lichaam van Mozes. Ook hieruit blijkt de feitelijke oorzaak van de opstand van deze hoogst geschapen engel tegen God. Namelijk dat hij het niet eens geweest is met het bestuur van God.

Oorspronkelijk was het zijn ongenoegen over de glorie die God aan de vrouw gegeven had en daarna zijn ergernis over de heersende macht die God aan de mens van vlees en bloed gegeven had. En nu ook dit nog, het verbergen van het lichaam van Mozes.

12 : 7b

In feite betekent dit voor hem, dat God ook nog de verdoemende kracht van Zijn heilige Wet (namelijk van Zijn rechtvaardige straf voor de mens die de duivel gevolgd was in zijn opstand) voor hen zodanig weggenomen en verborgen heeft, dat er in der eeuwigheid niemand gevonden zal worden die zijn graf zal kunnen vinden. - Deuteronomium 34 : 6.

Michaël heeft in deze twist met satan ongetwijfeld de genade van God voor de gevallen mens geroemd en verheerlijkt.

Maar de tot duivel geworden engel moet die genade als onrecht tegenover zichzelf gezien hebben.

Dit hebben wij in onze val ook van hem geërfd: ontevredenheid met Gods bestuur. Zelfs Gods liefste kinderen blijken hiertoe te kunnen komen. - Asaf in Psalm 73 en Jeremia in Jeremia 12 : 1.

Als satan tegen hen opstaat en God Zijn aangezicht maar een ogenblik van hen verbergt, zijn zij als een open stad zonder muren en grendelen voor deze vijand.

Asaf zegt: "Ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede." - Psalm 73 : 3.

En Jeremia zegt: "Gij zoudt rechtvaardig zijn, o HEERE! wanneer ik tegen U zou twisten; ik zal nochtans van Uw oordelen met U spreken." - Jeremia 12 : 1 en 2. Namelijk of dit inderdaad wel zuivere rechtshandelingen zijn.

Voor de goddelozen is dit geen vraag, die zijn voortdurend in twist met God. Dit is het beeld van Korach en de zijnen.

De draak voert voortdurend oorlog zowel tegen vromen als tegen goddelozen, om zoveel als in zijn vermogen ligt, hen tegen God op te zetten, ook om hun ongerechtigheid gedurig in gedachtenis te brengen bij God. Dit zien we inzonderheid in de profetieën van Zacharíá.

Als met uitgestrekte hand wijst hij naar de hogepriester Jozua, de HEERE wijzende op de vuile klederen waarmee hij bekleed was. En Jozua, hij had van zichzelf geen enkel weerwoord toen hij voor het aangezicht van Michaël, de engel des HEEREN stond.

12 : 7b

"Doch de HEERE zeide tot de satan: De HEERE schelde u, gij satan! Ja, de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest; is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?" - Zacharía 3 : 1 t/m 5.

Satan zal *met zijn engelen* niet aflaten oorlog te voeren tegen de meerdere Michaël, onze Heere Jezus Christus, en Gods uitverkorenen onder de mensen, totdat God hem in de poel van vuur en sulfer geworpen zal hebben. - 20 : 10.

Voor het aangezicht van deze *Michaël en zijn engelen* zal hij God steeds bespottelijk en belachelijk trachten te maken, Hem wijzende op de zonden van Zijn uitverkorenen, die steeds in gedachtenis brengende bij God.

Daarom heeft hij ook door de mond van Pilatus gezegd (wijzende op de erbarmelijke figuur van de in zijn ogen mislukte Jezus van Nazareth): "Ziet de Mens" - Johannes 19 : 5 - Die Gij zo glorievol geschapen en met zoveel heersende macht bekleed hebt.

En deze strijd van satan (het aanklagen der broederen voor onze God dag en nacht, zoals de uitverkoren engelen dit van hem getuigen - 12 : 10) treft bij voorkeur juist hen die door God in hoog aanzien gesteld zijn onder de mensen. Dit blijkt uit de geschiedenissen van Job, van David, van Jozua de hogepriester, van Petrus en vele anderen.

Bovenal van David die een man naar Gods hart genoemd wordt. - Handelingen 13 : 22. Want de satan stond op tegen Israël en hij porde David aan om het volk te tellen. - 1 Kronieken 21 : 1. Satan deed dit om de heersende macht van de mens bij God bespottelijk te maken.

Reeds in zijn overspel met Bathseba en zijn moord op Uria heeft hij de glorie die God op de mens gelegd had, bespottelijk trachten te maken.

Hierom, wanneer de Gemeente van de Heere Jezus op de aarde deze oorlog die in de hemel gevoerd is tussen *Michaël en zijn engelen en de draak en zijn engelen*, zal willen verstaan, zal zij

dit alleen kunnen doen door acht te geven op de inhoud van het geopende Boekje dat door de Engel aan Johannes gegeven is met de woorden: "Neemt dat en eet het op, het zal uw buik bitter maken (vanwege de strijd die ook gij met *de draak* te voeren hebt), maar in uw mond zal het zoet zijn als honing", (omdat gij de glorie van het Woord des Heeren erin zult leren kennen).

Daarom, laten wij de gehele wapenrusting Gods aandoen, opdat wij kunnen staan tegen de listige omleidingen des satans. "Want ook wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden en tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht." - Efeze 6 : 11 en 12.

Daarom vermaant ons Petrus: "Zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. Dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap die in de wereld is, volbracht wordt." - 1 Petrus 5 : 8 en 9.

Maar wat is onze strijd met de machten der duisternis van lagere orde dan de strijd van *Michaël en zijn engelen tegen de draak en zijn engelen*.

Voor Gods volk duurt deze oorlog slechts kort, voor sommigen slechts enige uren. En al is het voor anderen ook soms gedurende een lang leven, voor *Michaël en zijn engelen* duurt deze oorlog vanaf het moment dat er in deze gezalfde, beschuttende cherub ongerechtigheid gevonden is - Ezechiël 28 : 14 en 15 - totdat de laatste der uitverkorenen onder de mensen zal thuisgebracht zijn.

Ja wat heeft onze strijd met de satan en met al zijn duistere machten te betekenen in vergelijking met de strijd die de meerdere Michaël (onze Heere Jezus Christus) met hem heeft moeten voeren.

Nochtans hebben velen van Gods kinderen op de aarde, als zij

door de duivel overweldigd dreigden te worden, talloze malen geschreeuwd in hun weeën om de hulp des Heeren in deze strijd.

Wanneer zelfs de meerdere Michaël, die machtige Hemelvorst, Zichzelf vernietigd hebbende, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende - Filippensen 2 : 7 - "in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Degene Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende en verhoord zijnde uit de vrees (hoewel Hij de Zoon was) gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden" - Hebreëen 5 : 7 en 8 - hoeveel te meer zullen wij dit moeten ervaren.

Doch in het gezicht van Jozua, de hogepriester, staande voor het aangezicht van de Engel des HEEREN (en satan staande aan zijn rechterhand) zei de HEERE tot satan: "De HEERE schelde u, gij satan! Ja, de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest." - Zacharia 3 : 2.

Ja de grootheid, de glorie van deze oorspronkelijke hemelvorst blijkt voor zijn val zo groot te zijn geweest, dat zelfs de engel *Michaël*, toen hij na zijn val met hem twistte over het lichaam van Mozes, niet eens een oordeel van lastering tegen hem durfde voort te brengen, maar tot hem zeide: De HEERE bestraffe u!" - Judas : 9.

De vrees en het ontzag van de engel *Michaël* voor deze oorspronkelijke hemelvorst zijn (naar onze overtuiging) voortgevloeid uit het feit dat ook uit zijn geschapen troon donderen en bliksemen (misschien ook wel stemmen) zijn uitgegaan.

Van hieruit is de verborgenheid der Borggerechtigheid van de Heere Jezus als waarachtig Mens, voor mensen die met satan mede in opstand gekomen zijn tegen God, voor *Michaël en zijn engelen* zo onvoorstelbaar groot, dat zij zeer begerig geworden zijn om in de heilgeheimen der verlossing een blik te mogen slaan. - 1 Petrus 1 : 10 t/m 12.

Ja, dat niet alleen het uitverkoren volk Israël genade van God zou ontvangen, maar dat zelfs "de heidenen mede-erfgenamen

12 : 7b

zijn én van hetzelfde lichaam én mede-deelgenoten Zijner belofte in Christus, door het Evangelie.” - Efeze 3 : 6.

Vooraf dit geheimenis is voor hen onverklaarbaar, dat onder de heidenen (door het Evangelie) verkondigd mag worden de onnaspeurlijke rijkdom van Christus en dat ook zij mogen verstaan welke de gemeenschap dezer verborgenheid zij, die van alle eeuwen verborgen is geweest in God Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus. - Efeze 3 : 8b en 9.

Maar dit alles is geschied, ”opdat nu door de Gemeente bekendgemaakt worde aan de overheden en de machten in de hemel (namelijk aan *Michaël en zijn engelen*) de veelvuldige wijsheid Gods naar het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere.” - Efeze 3 : 10 en 11.

De glorie van de strijd van de meerdere Michaël, de Heere Jezus Christus, met *de draak* is van hogere orde dan de strijd van de engel *Michaël* met *de draak* en de strijd van de uitverkoren mens met *de draak*.

Satan heeft blijkbaar zeer bewust kennis gehad van de verlossing en van de genade die God aan de mensen wilde schenken en geschonken heeft en dit ondanks het feit dat Hij hen vervloekt heeft om hun ongehoorzaamheid.

Omdat hij (satan) door middel van de slang de eerste en de aanleidende oorzaak is geweest van de ongehoorzaamheid van de mens aan Gods gebod, heeft God de slang boven al het vee en boven al het gedierte des velds vervloekt, maar bovenal heeft Hij hem (satan) gestraft met een onverzoenlijke vijandschap tussen hem en de vrouw die hij verleid heeft. En al is het dat hij Hem de verzenen vermorzelen zal en voorts vermorzeld heeft, evenwel zal háár Zaad hem de kop vermorzelen. - Genesis 3 : 15.

Daarom is zijn eerste reactie in deze heilige oorlog, blijkens het in de hemel geziene teken, haar Kind verslinden, wanneer zij Het gebaard zou hebben.

Daarom is de oorlog die in de hemel ontstaan is en gevoerd is

12 : 7b

tussen *Michaël en zijn engelen en de draak en zijn engelen*, in wezen een oorlog die gevoerd is tegen het beloofde Zaad der vrouw.

Van hieruit heeft satan tegen elk zaad dat uit haar geboren zal worden, de strijd aangeboden, alsof dít het Zaad was Dat hem de kop zou vermorzelen.

Hij moet voor de handelingen van Abel al bevreesd geweest zijn, dat hij mogelijk het beloofde Zaad zou kunnen zijn Dat hem de kop zou vermorzelen. Daarom heeft hij hem door zijn handlanger Kaïn uit de weg geruimd.

Ja zelfs als Lamech een man doodslaat en een jongeling, omdat hij een buil van hem opgelopen heeft, dan is het nóg satan die door middel van deze moorden het beloofde Zaad zoekt te doden.

En omdat de HEERE tot Kaïn gezegd heeft: "Al wie Kaïn doodslaat zal zeventvoudig gewroken worden!" - Genesis 4 : 15 - is hij ongetwijfeld van mening geworden, dat hij hierin onschendbaar is.

En hierdoor vermetel geworden zijnde, heeft hij door de mond van Lamech gezegd: "Kaïn zal zeventvoudig gewroken worden, maar Lamech zal zeventigmaal zevenmaal gewroken worden." - Genesis 4 : 24.

Van hieruit heeft hij (mede vanwege het oordeel van God over de zonden der mensen) een bijna eindeloze stroom van bloed doen vloeien onder de mensen.

Maar in het bijzonder heeft hij Ezau aangespoord om zijn broeder Jakob te doden, daar hij ongetwijfeld een sterk vermoeden gehad heeft, dat deze het Zaad wel eens kon zijn Dat hem de kop zou vermorzelen.

Evenzo moet dit de oorzaak geweest zijn, dat hij door middel van Farao geboden heeft alle kinderen van het mannelijke geslacht die in Israël geboren zouden worden, in de rivier te werpen.

Satan heeft deze strijd tegen het Zaad der vrouw onverstoord voortgezet. Meerdere malen moet hij gemeend hebben overwinnaar geworden te zijn in deze strijd.

12 : 7b

Vooral toen hij de ark Gods heeft kunnen veroveren en deze in zijn tempel te Asdod heeft kunnen brengen. - 1 Samuël 5 : 1 en 2.

Maar zeer in het bijzonder toen hij door zijn dienstknecht Nebukadnézar Jeruzalem verbrand en verwoest heeft en al de schatten van de tempel des Heeren naar zijn residentie Babylon heeft kunnen voeren.

In dit stadium van de oorlog met *Michaël en zijn engelen* moet hij helemaal gemeend hebben als overwinnaar uit de strijd tevoorschijn gekomen te zijn.

Maar een vreselijke ontnuchtering moet het voor hem geweest zijn, dat de meerdere Michaël, die grote Vorst Die voor Gods volk strijdt blijktens Daniël 12 : 1, door middel van Zijn knecht Nehemia de steentjes uit de stofhopen weer levend heeft kunnen maken. - Nehemia 4 : 2.

Nochtans heeft hij in deze oorlog het Koningschap van Juda, waaruit het beloofde Zaad voortkomen zou, uit weten te roeien. Want hij heeft ervoor gezorgd dat Herodes, een nakomeling van Ezau, zijn knecht, zou triomferen over zijn broeder Jakob.

Vandaar de vreselijke ontsteltenis en beroering van hem en van al zijn dienstknechten in dit stadium van de oorlog, toen hij door middel van zijn dienstknecht Herodes vernam, dat de ster die hij (door Bileam, zijn knecht) reeds van ver in Jakob had zien opkomen, nú in het oosten verschenen was. - Mattheüs 2 : 3 t/m 5.

Toen heeft hij de ganse hel gemobiliseerd voor een beslissende slag door alle kinderen van twee jaar oud en daaronder, die binnen Bethlehem en in al deszelfs landpalen waren, om te brengen.

Ook toen moet hij gemeend hebben toch overwinnaar gebleven te zijn. Dit temeer omdat hij zijn koningsglorie door middel van Herodes heeft kunnen voortzetten.

Totdat hij (desondanks) werd opgeschrikt door die wonderlijke Profet uit Nazareth, Die Zich voor het beloofde Zaad ging

12 : 7b

uitgeven.

Maar al zijn dienstknechten stelden hem gerust, zeggende tot hem: "Kan uit Nazareth iets goeds komen?" - Johannes 1 : 47.

"Onderzoek en zie, dat uit Galilea nog nooit een profeet is opgestaan." - Johannes 7 : 52.

Maar voor alle zekerheid zal hij toch aan zijn knechten bevel geven, dat zij Hem van de steilte des bergs afstoten, opdat Hij te pletter zal vallen.

Toen hem dit niet gelukt is, heeft hij toch niet nagelaten Hem voortdurend te verzoeken en te bestrijden.

Uit al deze voorbeelden blijkt, hoe wij deze in de hemel ontstane oorlog te zien hebben. Namelijk zo, dat het een steeds voortdurende oorlog is tussen *Michaël en zijn engelen* (de meerdere Michaël, het Zaad der vrouw, met zijn uitverkorenen op de aarde) en de slang.

Wanneer wij dit zo zien, staan wij des te meer verwonderd, als vooraanstaande theologen deze heilige oorlog in de menselijke sfeer trachten te brengen van oorlog op de aarde in de voortijd van de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis.

Dit neemt echter niet weg dat deze heilige oorlog van oorsprong in de hemel ontstaan is en aldaar in beginsel op geestelijke wijze gevoerd is tussen *Michaël en zijn engelen en de draak en zijn engelen* en dat deze van daaruit voortgeplant is.

Maar niet in de zin van een oorlog naar menselijke begrippen, want het is en blijft een geestelijke oorlog die ook de Gemeente van de Heere Jezus op de aarde te voeren zal hebben. Dit blijkt overvloedig uit de Heilige Schrift, "want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht." - Efeze 6 : 12.

Daarom wordt tot ons gezegd: "Neemt aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in de boze dag en alles verricht hebbende, staande blijven." - Efeze 6 : 13 t/m 18.

12 : 7b

Daarom is het hem (toen het Zaad der vrouw hem de kop vermorzeld had en hij, de overste dezer wereld, buiten geworpen is) tot meerdere glorie van de Overwinnaar gegeven, eerstens door middel van zijn vertegenwoordiger op de aarde (namelijk het uit de zee opgekomen beest) blijkens 11 : 1 t/m 6 en 13 : 1 t/m 10 en vervolgens door zelf op te komen uit de afgrond - 11 : 7, uit de aarde - 13 : 11 en 20 : 7 t/m 10 - om heen te gaan ten einde oorlog te voeren tegen de overigen van haar zaad die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben, zoals blijkt uit 12 : 17.

Uit alles wat wij tot nu toe uit de Heilige Schrift naar voren gebracht hebben, komt naar onze overtuiging onweerlegbaar vast te staan, dat de heilige oorlog in de hemel ontstaan is uit oorzaak der glorie die God op de vrouw gelegd had en uit oorzaak van de heersende macht die God aan de mens Adam gegeven had.

Daarom heeft *de draak*, toen hij uit zelfverheffing en kritiek op Gods bestuur deze oorlog in de hemel ontketend heeft, maar geen stand heeft kunnen houden (op de aarde geworpen zijnde) deze oorlog op de aarde voortgezet en is hij strijd gaan voeren tegen de vrouw zelf en haar zaad.

Van hieruit is *Michaël met zijn engelen* uitgezonden tot dienst, om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen. - Hebr. 1 : 14. En hierom legeren zich de heilige engelen rondom degenen die de Heere vrezzen. - Psalm 34 : 8.

Wanneer wij deze oorlog die *Michaël en zijn engelen* gevoerd hebben met *de draak en zijn engelen*, zoveel als in ons vermogen is in beeld zouden willen brengen, dan zouden wij misschien op elke bladzijde van de Heilige Schrift hiervoor stof kunnen vinden.

Over de oorzaak van het ontstaan van de heilige oorlog getuigt de apostel Judas: "En de engelen die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des groten dags met eeuwige banden

12 : 7b

onder de duisternis bewaard". - Judas : 6.

Deze zijn verdorven rechtsopvattingen, veroorzaakt door zijn zelfverheffing, moeten het bepaald geweest zijn, waarom hij met zo'n dodelijke haat en afschuw tegen de mens krijg is gaan voeren.

Als hij die bevoorrechte mens ook tot ongehoorzaamheid aan God weet te brengen, dan zal ook hij uit Gods gemeenschap gestoten moeten worden, dan heeft hij het geweld des doods ook over hem verworven. - Hebreëen 2 : 14b.

Zijn eerste grote nederlaag is dan ook geweest, dat hij gezien heeft dat God Henoeh vanonder de macht des doods weggenomen heeft. - Genesis 5 : 24. Maar bovenal dat God het lichaam van Mozes voor hem verborgen heeft (want niemand, ook hij niet, heeft zijn graf geweten). - Deuteronomium 34 : 6.

Ook dit moet hem gruwelijk geërgerd hebben, omdat hij over het geweld des doods beschikte en Mozes vanonder zijn macht is weggerukt

Van den beginne heeft hij de mens reeds gehaat om de voorrechten die God hem geschonken had, hoeveel temeer nu, nu hij heeft moeten ervaren dat er voor die gehate mens ook nog een weg ter ontcoming aan de straf geopend is, terwijl deze in feite zijn partij gekozen heeft.

De mens behoort in zijn krijgsmacht om met hem gezamenlijk tegen God en Zijn heilige engelen te strijden. Daarom van zijnentwege, wee de mens die uit zijn gelederen zal trachten te ontvluchten.

Dit is het waarom er in vers 12 gezegd zal worden: "Wee degenen die de aarde en de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen en heeft grote toorn, wetende dat hij een kleine tijd heeft."

Dit wee betreft echter niet alleen Gods kinderen, maar allen die de aarde en de zee bewonen, vanwege zijn oerhaat, zoals wij die steeds hebben aangewezen.

Er is in deze nood voor ons alleen bescherming te vinden bij de meerdere Michaël.

8a *En zij hebben niet vermocht.* (St. Vert.)

Hij kon geen stand houden. (vert. N.B.G.)

Dat zij *geen stand hebben kunnen houden* tegen Michaël en zijn engelen is niet alleen vanwege Gods vrije en eeuwig verkiezende liefde en welbehagen in hén, maar oneindig ver daarbovenuit stralende Gods vrije en eeuwige liefde tot Zijn uitverkorenen onder de mensen.

Zij hebben tegen Michaël *niet vermocht*, mede en ook juist omdat de mens de inzet en de oorzaak van zijn opstand is geweest.

Onder dit mysterie hebben zelfs Michaël en zijn engelen zich diep eerbiedig neergebogen en begeerd om daarin dieper te mogen worden ingeleid. Bovenal toen hun bekend geworden is dat Jezus Christus, hun Heere, door hen gezien als een Lam, staande als geslacht, Zich bereid verklaard heeft in die staat heen te gaan om die opstandige zondaren te gaan redden uit hun verlorenheid, ja hen zelfs weer zalig te maken.

Ja dit niet alleen, maar dat hun Heere zelfs aanvaard heeft om Zelf tot zonde voor hen gemaakt te worden. Ja Zijn heerlijke majesteit afleggende om zulke zwarte zondaren tot Zijn eeuwige bruid te verkiezen en aldus te verwerven.

Dit alles moet voor Michaël en zijn engelen zo wonderbaarlijk en onbegrijpelijk geweest zijn, dat zij dit niet hebben kunnen doorgronden.

Die hoge majesteit, die beschuttende cherub, waar zij zoveel ontzag voor hadden, verworpen en zijzelf bovendien nog ten dienste gesteld van die ongehoorzaam geworden mens.

Welk een ongehoord beleid en welk een onaanvaardbare rechtsopvattingen voor alle schepselen die zich niet in blinde gehoorzaamheid aan God, alleen op Zijn wijsheid vertrouwde, aan Zijn beleid geheel en al overgeven.

Dit is de reden waarom zij de oorlog in de hemel met deze

12 : 8a

grote opstandige gevoerd hebben.

God was hun God en uit hoogachting, eerbied en liefde tot Zijn oppermajesteit hebben zij stand gehouden in deze strijd en *hebben* de draak en zijn engelen *geen stand kunnen houden*.

Wat wordt dit glorievol uitgebeeld in de profetieën van Jesaja, hoofdstuk 22 : 15 t/m 25, in Sebna, die oorspronkelijke schatmeester die hofmeester was aan het hof van koning Hizkia blijkens 2 Koningen 18 : 18, die een woning voor zich op een rotssteen heeft laten aftekenen en aldaar zijn graf in de hoogte uitgehouwen heeft, daarin kennelijk zijn eigen eer en heerlijkheid op het oog hebbende.

Daarom heeft de HEERE hem met een mannelijke wegwerping weggeworpen in een land wijd van omvang en hem afgestoten van zijn staat en van zijn stand. - Jesaja 22 : 15 t/m 19.

Daarom heeft de HEERE Eljakim, het schaduwbeeld van de grote Vorst Michaël, met zijn rok bekleed.

Zoals de draak (de machtige Sebna in de hemel) *geen stand heeft kunnen houden*, zo heeft de HEERE ook zijn tegenbeeld afgestoten van zijn staat, hem verstoord - Jesaja 22 : 19 - en die nagel welke aan een vaste plaats gestoken was, weggenomen en de last die daaraan was (de medeopstandige engelen) afgesneden. - Jesaja 22 : 25.

God heeft zijn heerschappij gegeven aan Zijn Knecht, de meerdere Eljakim - Jesaja 22 : 20 - en de heerschappij in Zijn hand gegeven en Hij is de inwoners van Jeruzalem en het huis van Juda tot een Vader geworden. - Jesaja 22 : 21. Opdat men aan Hém hangen zal "alle heerlijkheid van het huis Zijns Vaders, der uitspruitelingen en der afkomelingen, ook alle kleine vaten, van de vaten der bekers af, zelfs tot al de vaten der flessen." - Jesaja 22 : 24.

Bovendien heeft de HEERE de sleutel van het huis Davids op Zijn schouders gelegd, zodat Hij zal opendoen en niemand zal sluiten en Hij zal sluiten en niemand zal opendoen. - Jesaja 22 : 22.

12 : 8a

Mocht iemand soms menen dat het voor Michaël en zijn engelen in de hemel een lichte zaak geweest is om deze heilige oorlog tegen de draak en zijn engelen te voeren en dat het voor hen van tevoren vaststond dat zij de draak overwinnen zouden, dan vestigen wij nogmaals de aandacht op Judas : 9 en ook op Zacharía 3 : 2b.

Daaruit blijkt, dat zij deze ganse heilige oorlog gevoerd hebben in diepe afhankelijkheid van God, alleen op Hem betrouwende en van Hem hulp verwachtede.

Uit en van zichzelf moeten zij (voorzover dit mogelijk was) met een heilige vrees en met ontzag voor de draak vervuld zijn geweest vanwege zijn hoge plaats en macht als engel des lichts. Zij hebben zich ongetwijfeld in een totale overgave aan God vastgeklampt zonder van tevoren de uitkomst te weten.

Tot deze stellingen komen wij, omdat uit de Heilige Schrift blijkt dat deze zo hoog geschapen engel het recht Gods, Zijn wijsheid en Zijn bestuur in de scheppingsorde in het geding gebracht heeft.

Naar onze overtuiging moet deze hoge lichtgestalte zich in zijn zelfverheffing, in vergelijking met zijn mede-engelen, gezien hebben als het hoogste wezen, niet ónder, maar naast en met God. En van hieruit moet hij zichzelf een eigen glorie van wijsheid, van bestuur en van gerechtigheid geweven hebben.

Dit blijkt, als zelfs Michaël, die grote vorst, geen smadelijk oordeel van lastering tegen hem durfde in te brengen - Daniël 12 : 1 - maar tot hem gezegd heeft: "De HEERE bestraffe u!" - Judas : 9.

Dit betrouwen van de vorst Michaël op Gods bestuur is ook te zien in de overgave van de meerdere Michaël (onze Heere Jezus Christus) aan Gods bestuur.

Zijn vijanden verweten Hem immers ook: "Hij heeft op God betrouwd; dat Hij Hem nu verlosse, indien Hij Hem wel wil." - Mattheüs 27 : 43a. Jezus gaf echter geen antwoord, maar heeft hem, juist in Zijn sterven, de kop vermorzeld.

12 : 8a

Dit betrouwen van de meerdere Michaël moet ook het betrouwen van die grote vorst Michaël geweest zijn in zijn strijd met de draak. En daarom heeft de draak met zijn engelen *geen stand kunnen houden*.

Dit is ook het voortdurende onderwijs in de Heilige Schrift voor Gods uitverkorenen: Die op de HEERE vertrouwen zullen niet beschaamd worden in der eeuwigheid. "Want des HEEREN oog is over degenen die Hem vrezen; op degenen die op Zijn goedertierenheid hopen." - Psalm 32 : 10b en 33 : 18. e.a..

De meerdere Michaël heeft in Zijn Menselijke gestalte (door Johannes in het midden van de Troon gezien als een Lam, staande als geslacht) overwonnen door de kracht van het Boek dat Hij genomen heeft uit de rechterhand Desgenen Die op de Troon gezeten was.

Maar Zijn uitverkorenen kunnen de grote draak, de oude slang, alleen overwinnen "door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis" - 12 : 11a - namelijk door de kracht van het geopende Boekje dat zij uit Zijn hand hebben mogen ontvangen.

Als hun lendenen omgord zijn met de Waarheid (met dit geopende Boekje) - Efeze 6 : 14a - zal de draak ook voor hen *geen stand kunnen houden*.

Laat niemand deze strijd van de draak tegen Gods bestuur als onwaarachtig schijnen, want in feite wandelen alle mensen nu in zijn voetsporen. Ja ook Gods uitverkoren volk valt somtijds in deze zonde. Dit blijkt o.a. bij Job in hoofdstuk 21 en bij Asaf in Psalm 73. Ook zij klaagden over Gods bestuur. Ook zelfs de profeet Jeremia heeft hierover geklaagd. - Jeremia 12. Er is echter groot onderscheid tussen het klagen van Gods kinderen over Gods bestuur en de kritiek van de draak op het bestuur des Allerhoogsten.

Gods kinderen vragen zuchtende en menigmaal onder tranen van berouw vanwege de ongeduldigheid van hun hart naar het

12 : 8b

'waarom', maar de draak en zijn engelen en alle mensen die nog niet tot vernedering en tot verootmoediging voor God gekomen zijn, lasteren hiermee God.

En zoals de draak zich gekrenkt gevoeld heeft in zijn hoogheid ten opzichte van de mens, zo ook (in bepaalde zin) Simon, de Farizeeër. Ook hij was beledigd over de handelwijze van Jezus. Hij zei bij zichzelf: "Deze, indien Hij een profeet was, zou wel weten wat en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt." - Lukas 7 : 39.

Maar Jezus toont hem, de zo hoog in aanzien staande Simon, dat hij minder is dan deze zo laag staande vrouw.

Nee dit is geen bestuur waarmee de draak en al zijn volgelingen zich verenigen kunnen. Daarom is het doorlopende oordeel van die allen geworden: "De weg des HEEREN is niet recht; daar toch hun eigen weg niet recht is." - Ezechiël 33 : 17b.

Aan deze slang (de draak) is een machtig wapen gegeven om Gods Kerk te bestrijden. - 6 : 4. God beproeft hiermee echter de trouw van Zijn kinderen of zij in Zijn wegen zouden wandelen of niet.

"Want het zal geschieden in het ganse land, spreekt de HEERE, de twee delen zullen daarin uitgeroeid worden en de geest geven, maar het derde deel zal daarin overblijven. En Ik zal dat derde deel in het vuur brengen en Ik zal het louteren." - Zacharia 13 : 8 en 9b.

8b En hun plaats is niet meer gevonden in de hemel.

Omdat wij vleselijk en tijdgebonden zijn en aan de ijdelheid der tijdgeschiedenis onderworpen, komen wij bij de verklaring van dit tekstgedeelte naar onze natuurlijke overleggingen voor onoverkomelijke bezwaren en moeilijkheden te staan.

Evenwel ons tekstgedeelte is voortgevloeid uit de in de hemel gevoerde oorlog vóór de aanvang van onze tijdgeschiedenis.

En van hieruit rijst dan vanuit onze vleselijke overleggingen

onmiddellijk de vraag: Vanaf welk tijdstip werd *hun plaats in de hemel niet meer gevonden*?

Wanneer wij met ons natuurlijk verstand de Bijbel raadplegen, menen wij wel tot een besluit omtrent dit tijdstip te kunnen komen, namelijk in dier voege, dat de draak én zijn boze geesten in elk geval toegang tot de hemel gehad hebben gedurende de ganse Oudtestamentische tijd.

Namelijk totdat de Heere Jezus gezegd heeft: "Nu is het oordeel dezer wereld, nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden." - Johannes 12 : 31.

Uit verschillende plaatsen in het Oude Testament zouden we de gevolgtrekking kunnen maken, dat gedurende die tijd hun plaatsen nog wél gevonden zijn in de hemel.

Dit kan blijken uit de geschiedenissen van Job. - Job 1 : 6 t/m 12 en 2 : 1 t/m 7. Ook uit 1 Koningen 22 : 19 t/m 22 en uit Zacharía 3 : 1 en 2.

Uit al deze plaatsen (in verband gebracht met ons tekstgedeelte) blijkt de aanvaardbaarheid betreffende onze verklaringen van de in de hemel geziene tekenen, namelijk dat er in de hemel gans geen tijd is. Ja zelfs op de aarde niet vóór de zondeval van Adam en Eva.

Daarom maakt dit tekstgedeelte aan al onze verstandelijke en vleselijke overleggingen een beslissend einde. Deze hebben geen positieve waarde en kunnen bij de verklaring van ons tekstgedeelte niet in het geding gebracht worden.

Het zegt zonder nadere verklaring: *En hun plaats is niet meer gevonden in de hemel.*

Van hieruit liggen de tekenen die in de hemel gezien zijn en de gesprekken die God Zelf nadien met deze rampzalige, oorspronkelijke hemelvorst gevoerd heeft (in Job 1 en 2 en in het boek der Koningen en in de profetieën van Zacharía) op een oneindig hoger vlak dan wij met onze vleselijke redeneerkunde zouden kunnen bevatten.

Deze genoemde Schriftplaatsen zijn voortgevloeid uit de in de hemel geziene tekenen en nader voortgevloeid uit oorzaak van

12 : 8b

de opstand van deze eens zo doorluchtige hemelvorst. Zij alle zijn in feite een voortzetting van het protest van de draak tegen het bestuur van God.

Van hieruit is hij oorlog gaan voeren tegen de rechtsgedingen van God, hetgeen wel in het bijzonder gebleken is in zijn aanklacht tegen Jozua, de hogepriester. - Zacharía 3 : 1 t/m 4.

Het is in verband met ons tekstgedeelte wel opmerkelijk dat er in vers 4a reeds gezegd is: "En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels en wierp die op de aarde."

In de verklaring van dat tekstgedeelte hebben wij gezegd dat dit een oordeel van God over hém geweest is, maar naar aanleiding van ons tekstgedeelte en hetgeen er voorts in vers 9a op volgen zal, zeggen wij nu, dat dit ook een oordeel voor de mens geworden is die hem gevolgd is in zijn opstand tegen God.

Nochtans blijven al deze dingen voor de mens, nu in de tijdgeschiedenis levende, in raadselen gehuld.

Alleen hebben Gods uitverkorenen de belofte, dat God eens op de berg Zijner heerlijkheid verslinden zal het bewindsel des aangezichts, waarmee alle volken bewonden zijn en het bedeksel waarmee alle natiën bedekt zijn. - Jesaja 25 : 7.

Nochtans heeft de Heere Jezus Zichzelf aan de ijdelheid van onze tijdgeschiedenis willen onderwerpen. Want als Hij spreekt van de val van satan, spreekt Hij als van een verleden tijd. Namelijk alzo: "Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen." - Lukas 10 : 18.

Zo ook sprekende over toekomstige tijden.

Dát al deze dingen voor het natuurlijke verstand verborgenheden zijn, blijkt overvloedig in de Heilige Schrift.

Job vraagt b.v.: Als een mens sterft, waar is hij dan? - Job 14 : 10. Maar ook hij blijft het antwoord schuldig. De overgang van een mens vanuit de tijd naar de eeuwigheid wordt door een zware en zwarte sluier bedekt. Ja zelfs voor de Heere Jezus was er die zware en zwarte sluier, want in Zijn stervens-

12 : 9a

ure werd er duisternis over de gehele aarde tot de negende ure toe. En omtrent de negende ure riep Jezus (in stervensbenauwdheid verkerende): "ELI, ELI, LAMA SABACH-TANI! dat is: Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?" - Mattheüs 27 : 45 en 46.

Ook Hij heeft als de Voleinder des geloofs - Hebréeën 12 : 2 - door het geloof Zijn Geest in de handen Zijns Vaders gesteld. Dit is ook de weg voor al Gods uitverkorenen.

Aleer wij overgaan tot de verklaring van 12 : 9a willen wij geheel vers 9 citeren uit zowel de St. Vert. als uit de vert. N.B.G.

9 En de grote draak is geworpen, (namelijk) de oude slang, welke genaamd wordt duivel en satanas, die de gehele wereld verleidt; hij is (zeg ik) geworpen op de aarde en zijn engelen zijn met hem geworpen. (St. Vert.).

9 En de grote draak wérd (op de aarde) geworpen, de oude slang, die genaamd wordt duivel en de satan, die de gehele wereld verleidt; hij wérd op de aarde geworpen en zijn engelen met hem. (vert. N.B.G.).

9a *En de grote draak is geworpen. (St. Vert.).*

In de vert. N.B.G. heeft men blijkbaar deze gehele tekst taalkundig wat meer aanvaardbaar willen maken. Vooral in ons tekstgedeelte is dat het geval. Daar heeft men aan toegevoegd 'op de aarde' en voor de woorden *is geworpen* heeft men 'werd geworpen'.

Dit woord 'werd' geeft aan dit tekstgedeelte een volkomen andere inhoud. Dit zal gaan blijken.

In de vert. N.B.G. heeft men door dit woord 'werd' zijn werping onafscheidelijk willen verbinden aan de in de hemel geziene tekenen.

Maar het woord *is* (St. Vert.) duidt aan dat zijn *geworpen* zijn losstaat van deze tekenen.

Dat betekent, dat die vertalers zijn werping noch aan de geziene tekenen, noch aan een tijdsbepaling binden. Want het is ten enenmale onverklaarbaar wanneer en hoe *de draak geworpen is*.

Naar ons gevoelen wordt door de overzetting in de vert. N.B.G. het sieraad, de majesteit van deze tekst en van ons tekstgedeelte in het bijzonder, ten zeerste verdonkerd.

Het is ongetwijfeld niet zonder reden dat dit gehele vers samengesteld is zoals dit in de St. Vert. staat.

Juist in ons tekstgedeelte zonder de toevoeging 'op de aarde' wordt de tekst zo buitengewoon glorievol. Zelfs met onze verstandelijke overleggingen voelen we onmiddellijk aan dat de samenstelling ver afwijkt van onze natuurlijke opvattingen. Stel eens dat wij met ons natuurlijk verstand deze tekst in haar geheel hadden moeten samenstellen zonder van het feit dat erin vermeld wordt, iets af te doen; dan zouden wij het aldus geformuleerd hebben:

En de grote draak (met weglating van 'is geworpen') de oude slang, welke genoemd wordt duivel en satan, die de gehele wereld verleidt, hij is geworpen op de aarde en zijn engelen zijn met hem geworpen.

Hieruit blijkt onmiddellijk (volgens onze verstandelijke en dwaze begrippen, waaraan in de vert. N.B.G. al enigszins gevolg is gegeven) de feitelijke overbodigheid van ons gehele tekstgedeelte. Volgens onze dwaze begrippen zou ónze samenstelling van deze tekst in ons algemeen spraakgebruik een veel betere klank gekregen hebben dan zij nu heeft, namelijk zoals het de Heilige Geest behaagd en goedgegacht heeft haar samen te stellen.

Vandaar is het ook dat er aldus een geheimenis in ons tekstgedeelte verborgen is.

Het is al direct van belang dat het aanvangt met *de draak*, ja met *de grote draak*. Deze benaming voert ons wel in gedachten terug naar het tweede in de hemel geziene teken, maar uit het vervolg der tekst zal blijken dat het beeld

van *de draak* als zodanig niet beslissend is voor hetgeen de Heilige Geest bedoelt aan de strijdende Kerk bekend te maken. Het blijkt alleen te dienen om het verband aan te wijzen, dat er is tussen het tweede in de hemel geziene teken en zijn aanslag op de mens in het paradijs.

Stel eens dat dit negende vers rechtstreeks was aangevangen met weglating van ons tekstgedeelte, dan zou er gestaan hebben: 'De oude slang, welke genaamd wordt duivel en satan, die de gehele wereld verleidt; hij is geworpen op de aarde en zijn engelen zijn met hem geworpen.'

Ook dan zou deze tekst een geheel andere inhoud gehad hebben dan zij nu heeft.

Uit de onderscheiding dezer tekst in twee delen, namelijk ons tekstgedeelte en het overige der tekst, blijkt de buitengewone glorie der samenstelling.

In het eerste deel wordt de overwinningsglorie van Michaël en zijn engelen aangewezen, maar in het tweede deel wordt aan de strijdende Kerk bekendgemaakt wie en wat *de draak* voor háár is en wat hij voor haar te betekenen zal hebben.

Door deze verklaring van zijn wezen wordt hij voor haar volkomen uitgebeeld in al zijn verderfelijkheden. Dat ook zij bekend geworden is met zijn naam *draak* is voor haar niet zonder betekenis.

Wat zijn wij diep gezonken. Wij gebruiken deze naam zelfs voor onze medemens die ons ergert. Ja ook zelfs zijn naam oude slang gebruiken wij voor onze naaste die ons listig tracht te bedriegen.

Wanneer de Heere Jezus echter Zelf dergelijke benamingen voor de mens der zonde gebruikt, vloeit dit voort uit Zijn heilig recht en oordeel over de goddeloosheid der mensen.

Maar dit oordeel komt de mens (die zelf een zondaar is) niet toe.

Als *de draak* bekendgemaakt wordt te zijn duivel en satan, betekent dit voor de mens dat hij een lasteraar en aanklager bij God voor hen zal zijn.

12 : 9b en c

Deze tekst geeft echter niet alleen een verklaring van zijn persoon, maar ook van zijn werken. Namelijk dat hij de gehele wereld zal verleiden.

Ook geeft de tekst aan, waar vanaf heden het hoofdkwartier van *de draak* (met zijn duivelse legerscharen) in deze door hem ontketende oorlog gevestigd zal zijn. Namelijk op de aarde.

Dat deze tekst op een wonderlijke wijze aldus geformuleerd is, vloeit ook voort uit het feit van de bekendmaking der in de hemel geziene tekenen aan Johannes.

Nu hem al deze dingen getoond zijn - 1 : 1 en 4 : 1 - wordt hem vanuit de realiteit dezer tekenen voorts verklaard wat deze dingen voor de strijdende Kerk te betekenen zullen hebben.

Wij mensen met ons verduisterde verstand zouden verwacht hebben, dat na het bekend worden zijn van deze tekenen de engel voorts gezegd zou hebben: En de grote draak werd *vé*rworpen. En hoewel dit ten opzichte van zijn plaats bij God ongetwijfeld daadwerkelijk zo is geweest, is dit nochtans de wonderlijke glorie der verborgen Raad des Allerhoogsten, dat er in ons tekstgedeelte niet staat: hij is *vé*rworpen, maar: *hij is gé*worpen.

En hierdoor zal Johannes en met hem de strijdende Kerk, des te beter kunnen verstaan de dingen die haast geschieden moeten, want deze *werping van de draak* zal de glorie inleiden van de openbaring der ontfermingen van God over de door *de draak* verleide mensen.

Daarom zijn de overige gedeelten van onze tekst en de teksten die ná ons tekstgedeelte nog volgen zullen in dit hoofdstuk, ter waarschuwing voor de strijdende Kerk dat zij zich zal hebben te hoeden voor deze oude slang, die duivel en satanas genoemd wordt, die de gehele wereld zal verleiden.

9b *De oude slang, welke genaamd wordt duivel en satanas,*

9c *die de gehele wereld verleidt.*

12 : 9b en c

Door deze naam *oude slang* heeft de mens zijn listige aard beter leren kennen dan door zijn naam grote, rode draak.

Het is weer opmerkelijk dat *déze* naam van hem eerder genoemd wordt dan die van *duivel en satanas*. Blijkbaar dient dit om de dienstknechten van de Heere Jezus (aan wie deze dingen getoond worden) beter de in de hemel geziene tekenen te doen verstaan, om er hen mee bekend te maken dat die grote, rode draak die in de hemel tegen Michaël en zijn engelen gestreden heeft, tot hén zal komen als een listige *slang*.

Ook worden zij door deze naam onderwezen met welke listige omleidingen zij in hun strijd met hem te maken zullen krijgen. Zij ontvangen echter dit onderwijs ook, opdat zij er iets van zullen verstaan wat het voor hun Heiland betekend heeft om hen van de macht van de draak en van de listen van deze *slang* te bevrijden en hoe het hun Heere te moede geweest is om tegen deze *duivel en satanas* ten strijde te trekken.

De Heere Jezus heeft zijn aard en natuur, zoals deze in al zijn namen ligt uitgedrukt, op een wijze ervaren zoals een zwak mensenkind zich dit niet kan voorstellen.

Hij heeft de pers alleen getreden en er was niemand van de volken met Hem. - Jesaja 63 : 3a.

Als *de oude slang genaamd wordt duivel en satanas*, betekent dit, dat hij de wederpartijder geworden is van God de Vader, van God de Zoon, onze Heere Jezus Christus, van God de Heilige Geest, van alle uitverkoren heilige engelen en van alle mensen. Ja van alles wat door God voortgebracht is in Zijn schepping aller dingen. Maar inzonderheid wel van die mensen die evenals de engel Michaël tegen hem durven te strijden. Namelijk de mensen die door God uitverkoren zijn om uit zijn geweld bevrijd te worden, die hun toevlucht nemen tot de Heere Jezus Christus, de meerdere Michaël Die voor hen in de bres getreden is.

Hun berouw en hun smart over hun zonden is voor hem een ergernis en onverdraaglijk. Met een nimmer aflatende activi-

12 : 9b en c

teit zal hij dag en nacht omgaan als een briesende leeuw om *de gehele wereld* te zoeken te verslinden en te *verleiden*.

Daarom vermaant des Heeren Woord Zijn volk nuchter te zijn en te waken, hem te wederstaan, vaststaande in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan alle broeders en zusters in de wereld volbracht wordt. - 1 Petrus 5 : 8 en 9.

In de hemel heeft de draak geen stand kunnen houden tegen Michaël en zijn engelen. De vreugde in de hemel daarover is onvoorstelbaar, maar "wee degenen die de aarde en de zee bewonen, want de *duivel* is tot ú afgekomen en heeft grote toorn, wetende dat hij een kleine tijd heeft." - 12 : 12. Op deze teruggetrokken linie zal hij de oorlog tegen God trachten voort te zetten.

God, met innerlijke ontferming bewogen zijnde, wilde ons in Zijn genade in dit vijandelijke kamp te hulp snellen en heeft een bruggenhoofd in deze heilige oorlog opgericht, zeggende tot *de slang*: "En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult Het de verzenen vermorzelen." - Genesis 3 : 15.

De beslissende slag zijner vernietiging heeft plaatsgevonden in het sterven van de Heere Jezus aan het kruis en in Zijn opstanding uit de doden.

Dit is de machtige reactie van deze sterke vijand geweest, toen hij in de hemel geen stand heeft kunnen houden, om alsnog te trachten op de aarde de werken Gods te verbreken.

Hierom is hij na zijn werping op de aarde allereerst heengegaan als een listige *slang* om de glorie van Gods schepping (de mens) te vernietigen.

Aanvankelijk heeft het er de schijn van gehad dat zijn succes volkomen zou worden, want hij heeft onmiddellijk na zijn werping op de aarde de zo glorievol geschapen mens in zijn opstand tegen God weten te betrekken.

Hij heeft na zijn werping op de aarde een geheel andere, een geheel nieuwe oorlogsstrategie tegen de Allerhoogste opge-

12 : 9b en c

bouwd, hieruit bestaande, dat hij als *duivel en satanas* is gaan strijden tegen God, namelijk tegen Zijn scheppingsglorie, de mens.

Hij is als hun wederpartijder, als lasteraar en aanklager van hen, bij God opgetreden. Met deze machtige tegenstander viel niet te spotten.

Wat dit voor de meerdere Michaël betekend heeft, Die uit vrije genade voor de gevallen mens met hem in het strijdperk getreden is om de mens uit het geweld van deze machtige vijand te verlossen, hopen wij in de verklaring van hoofdstuk 20 aan te wijzen. Aldaar zien wij Hem uittrekken met een grote keten in Zijn hand om de draak in de afgrond te werpen. Hoeveel te meer is hij voor de onbekeerde mens een machtige tegenstander waarmee niet valt te spotten.

De Heere Jezus heeft zijn kracht aldus betuigd, zeggende: "Niemand kan het huis eens sterken ingaan en zijn vaten ontroven, indien Hij niet eerst de sterke bindt en alsdan zal Hij zijn huis beroven." - Markus 3 : 27. Of ook: "Wanneer een sterke gewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede. Maar als een daarover komt, die sterker is dan hij en hem overwint, die neemt zijn gehele wapenrusting daar hij op vertrouwde en deelt zijn roof uit." - Lukas 11 : 21 en 22.

De Drieënige God had hem in Zijn almacht van eeuwigheid wel rechtstreeks en voor eeuwig in de afgrond kunnen storten en indien hem dit behaagd had, zich kunnen verlustigen in Michaël en zijn engelen en in de naar Zijn evenbeeld geschapen mens, maar dan was nooit de glorie van Zijn heerlijke deugden zo glorievol geopenbaard in Zijn Christus (zoals de jubelende engelen Hem noemen in 12 : 10c) Die de kracht Gods en de wijsheid Gods is. - 1 Corinthe 1 : 24b.

Want in Hem is bovenal Zijn liefde en genade over ons, gevallen zondaren, geopenbaard.

En al zijn wij vanwege de verduistering van ons verstand en vanwege de boosheid van ons verdorven hart van nature volkomen onbekwaam en onwillig om God hierin te verheer-

12 : 9d

lijken, nochtans heeft het God behaagd (in de weg die Hij met deze gevallen engel des lichts en met de mens gegaan is) al Zijn heerlijke deugden te openbaren.

Namelijk Zijn gerechtigheid, wijsheid, liefde, genade, lankmoedigheid, goedertierenheid, ontferming en verdraagzaamheid. Ja al Zijn deugden komen in de verlossing van zondaren door de Heere Jezus Christus tot hun allerhoogste glorie.

En aangezien de eeuwige verkiezing van zondaren in Christus Jezus behoort tot de verborgen dingen die voor de Heere onze God zijn, zo laat ons de toevlucht nemen tot de geopenbaarde dingen die voor ons en voor onze kinderen zijn tot in eeuwigheid om te doen al de woorden dezer Wet. - Deuteronomium 29 : 29.

Daarom leert ons de Heilige Schrift: "Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is." - Hebreëen 12 : 1d. Namelijk deze, dat zij die op de genade Gods in Christus Jezus hopen en op Hem hun betrouwen stellen, niet beschaamd zullen worden. - Romeinen 9 : 33b.

Daarom komen deze twee zaken, namelijk: De verborgen dingen die voor de Heere onze God zijn en de geopenbaarde die voor ons en voor onze kinderen zijn, zo buitengewoon glorievol uit in vers 9 van ons teksthoofdstuk.

In de aanvang der tekst wordt gezegd: "En de grote draak is geworpen."

Deze draak kennen wij niet in zijn oorspronkelijke majesteit, dat is een verborgenheid die voor de Heere onze God is, maar dat hij is *de oude slang, die genoemd wordt duivel en satanas, die de gehele wereld verleidt*, dat is een openbaring voor ons en voor onze kinderen, want diens werken kennen wij beter.

9d *Hij is (zeg ik) geworpen op de aarde; en zijn engelen zijn met hem geworpen.*

Het is alsof de Heere in deze tekst ons door de zonde verduisterde verstand en onze zwakheid in het verstaan van deze dingen te hulp wil snellen, omdat de *werping* van de draak *op de aarde* voor ons natuurlijk verstand onbegrijpelijk, ja zelfs onaanvaardbaar is.

Het verstand zegt: Waarom is de draak niet rechtstreeks *verworpen*, buiten geworpen?

Het moet dan ook wel uitermate belangrijk zijn, dat de Heere in het begin van deze tekst niet rechtstreeks gezegd heeft, dat de draak *op de aarde geworpen is*.

Geen engel in de hemel noch enig schepsel op de aarde of onder de aarde had kunnen verwachten dat de draak in deze *werping, op de aarde* terechtgekomen zou zijn.

In de vert. N.B.G. staan de woorden *op de aarde* tussen haakjes geplaatst. Dat betekent dat zij in de grondtekst niet voorkomen. Daarom heeft het er de schijn van dat (naar hun mening) de Heilige Geest vergeten had deze woorden *op de aarde* eraan toe te voegen en zij die er maar aan toegevoegd hebben.

In de St. Vert. is de grondtekst daarentegen blijkbaar zonder meer gevolgd. Maar tot onze verbazing zijn daar in ons tekstgedeelte de woorden *zeg ik* tussen haakjes opgenomen, wanneer het over zijn *werping op de aarde* gaat. Maar hier is het alsof de Statenvertalers de verwondering van Johannes te kennen willen geven over de *werping* van de grote, rode draak *op de aarde*.

Uit een en ander blijkt, dat het voor de strijdende Kerk uitermate nuttig is, dat zij bij de bijzondere samenstelling van deze tekst bepaald wordt.

Het is trouwens alsof de engel die dit alles aan Johannes tonen moet, ons wil onderwijzen in deze verborgenheid, dat, hoe ongelofelijk en onaanvaardbaar deze *werping* van de draak *op de aarde* ons ook moge voorkomen, gaan blijken zal, dat dit in de allerhoogste mate dienen zal tot verheerlijking van God.

Namelijk dat hij *geworpen is* op dit zo uitnemend en glorievol stralend gedeelte van Zijn schepping, dat nog wel versierd is met het kroonjuweel van Zijn schepping, de mens, die Hij naar Zijn evenbeeld geschapen heeft.

Zelfs Michaël en zijn engelen moeten zich hierover verwonderd hebben dat die grote draak *met zijn engelen* niet rechtstreeks in de afgrond geworpen is, maar dat hij in zijn *verwerping, op de aarde* terechtgekomen is. Dit moet de maat van hun verwondering over het bestuur van God ook voor hen vol gemaakt hebben.

Nochtans zijn zij niet in opstand gekomen, ook niet tegen dit bestuur van God, zoals de draak *en zijn engelen* in opstand gekomen zijn toen zij de naar hun mening buitensporig hoge glorie en de macht zagen die God aan de mens gegeven had.

Ongetwijfeld zijn de uitverkoren engelen door deze daad van God wederom bovenmate in aanbidding gebracht over dit Zijn wonderbaarlijk bestuur. Hierom zijn zij zeer begerig geworden om in het wonderbare vervolg van dit bestuur van God een blik te mogen slaan. - 1 Petrus 1 : 12c.

Zij hebben blijkbaar het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere - Efeze 3 : 11 - om zondaren (voornamelijk uit het uitverkoren Israël) zalig te maken, leren verstaan.

Maar dat Zijn genade zich zover zou uitstrekken dat tenslotte de heidenen ook mede-erfgenamen en van hetzelfde lichaam en mededeelgenoten Zijner beloften zouden worden in Christus Jezus door het Evangelie - Efeze 3 : 6 - heeft hen andermaal in de hoogste verbazing gebracht.

Het zou kunnen zijn dat sommigen zich met deze verklaring niet kunnen verenigen, omdat zij de *werping* van de draak *op de aarde* meer vanuit een natuurlijker en begrijpelijker gezichtsveld willen verklaard hebben. Maar volgens onze overtuiging staat het zonder twijfel vast, dat juist door de sa-

12 : 10 a en b

menstelling van deze tekst God aan de heilige engelen en mensen Zijn verborgen Raadsbesluiten heeft willen bekendmaken.

Dit zal gaan blijken uit de reactie der heilige engelen.

10a *En ik hoorde een grote stem, zeggende in de hemel: Nu is de zaligheid en de kracht en het koninkrijk geworden onzes Gods en de macht van Zijn Christus;*

10b *want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onze God dag en nacht, is nedergeworpen.*

Om deze tekst (voornamelijk in het verband waarin zij voorkomt) enigszins te kunnen verstaan, is het vooraf nodig erop te letten dat alles wat aan Johannes en door Johannes aan de strijdende, Nieuwtestamentische Kerk in dit Boek geopenbaard zal worden betreffende de dingen die haast geschieden moeten, geopenbaard wordt in de vorm van het tonen, evenals aan de uitvoerders van een bouwwerk, vooral als het een zeer belangrijk werk is, een ontwerp van het bouwwerk getoond wordt in de vorm van een maquette.

Hierna volgt, dat zij medewerkers zijn van het bouwwerk. Paulus getuigt dit ook van de bouwers die aan de geestelijke tempel des Heeren arbeiden.

Hij zegt dit aldus: "Want wij zijn Gods medewerkers; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij." - 1 Corinthe 3 : 9.

En in 1 Corinthe 4 : 1 zegt hij: "Wij zijn uitdelers der verborgenheden Gods."

In dit twaalfde hoofdstuk in de verzen 1 t/m 12 wordt om zo te spreken de maquette van het geestelijke gebouw getoond in haar volle glorie. In het vervolg zullen de medewerkers geconfronteerd worden met de totstandkoming van het gebouw.

Als het de Heere behaagt, kan het verstandig acht geven op deze dingen de weg zijn om in het bijzonder onze tekst en ook de verzen 11 en 12 geestelijk te verstaan.

12 : 10a en b

Het is echter in de eerste elf verzen van dit hoofdstuk niet alleen het tonen van de maquette als zodanig. Het gehele ontwerp van de Stad die God voornemens is te bouwen, is hun vanaf haar allereerste oorsprong bekendgemaakt.

Bij al deze dingen die wij naar voren gebracht hebben, moeten wij er evenwel bijzonder op letten, dat dit alles voortgevloeid is uit en in feite een nadere verklaring is van het geopende Boekje hetwelk door de van de hemel afgekomen sterke Engel Die Zijn rechtervoet op de zee en Zijn linkervoet op de aarde gezet had, aan Johannes gegeven is.

Wanneer wij het elfde hoofdstuk met bijzondere aandacht lezen, merken we ten eerste dat in dit hoofdstuk een beknopte verklaring gegeven wordt van de inhoud van het geopende Boekje.

Maar ten tweede treffen ons de fundamentele overeenkomsten tussen de hoofdstukken 11 en 12.

Ook treft ons wat er in dit verband in hoofdstuk 13 volgen zal, met als besluit het einde van de openbaring des Zoons in hoofdstuk 14, zoals wij dit in de aanvang van de verklaring van dit Boek aangewezen hebben.

Enige van de meest sprekende overeenkomsten willen wij aanwijzen.

In 11 : 2 staat: De heidenen zullen de heilige stad 42 maanden vertreden en in 11 : 3 staat: "Ik zal Mijn twee getuigen macht geven en zij zullen profeteren 1260 dagen" (welke tijd gelijk is aan de eerder genoemde 42 maanden).

In 12 : 6 staat, dat de vrouw (in feite de vertegenwoordigster van de Kerk, in feite het beeld der heilige Stad) gevlucht is in de woestijn voor haar vertreders en dat zij aldaar (in die woestijn) 1260 dagen gevoed zal worden, kennelijk door die twee getuigen, met zakken bekleed, zoals deze in 11 : 3 aangewezen zijn.

En uit 13 : 1 t/m 5 blijkt, dat de grote, op de aarde geworpen draak, die blijkens 8 : 8 als een grote berg, van vuur branden-

12 : 10a en b

de, in de zee geworpen is, uit de zee opgekomen is om grote dingen en Godslasteringen te spreken én dat aan hetzelfde macht gegeven werd om zulks te doen 42 maanden.

En als de twee getuigen hun getuigenis geëindigd zullen hebben, zegt 11 : 7, zal het beest dat uit de afgrond opkomt, hun de oorlog aandoen en hen overwinnen en hen doden en hun dode lichamen zullen liggen drie dagen en een halve op de straat der grote stad die geestelijk Sodom en Egypte genoemd wordt. - 11 : 8.

Dit wordt in feite ook vermeld in 12 : 14, waar gezegd wordt dat zij (de vrouw) een tijd en tijden en een halve tijd gevoed zal worden buiten het gezicht der slang, welke verschrikkingen in feite ook vermeld worden in 13 : 11 t/m 18.

Wanneer wij deze beeldspraak van drie dagen en een halve vermenigvuldigen tot jaardagen, zijn het 3½ jaar maal 12 maanden is ook 1260 dagen.

Evenzo wanneer we de beeldspraak van tijd, tijden en een halve tijd herleiden, komen we tot hetzelfde resultaat.

Want onder tijd is te verstaan één jaartijd, onder tijden een meervoud of twee jaren en onder een halve tijd een half jaar. Dit is wederom 3½ jaar maal twaalf maanden maal 30 dagen is 1260 dagen.

Maar het meest overtuigende en fundamentele bewijs van de overeenkomst van de hoofdstukken 11 en 12 is gelegen in de teksten 11 : 15b en 12 : 10b, want in feite wordt in beide tekstgedeelten de glorie der overwinning bejubeld van de Ruiter op het witte paard.

In beide tekstgedeelten is het een besluit op hetgeen in het voorafgaande getoond is.

Evenwel wordt op beide plaatsen in het bijzonder deze jubel nog als in vogelvlucht voor de aandacht der strijdende Kerk gesteld.

Want ná 11 : 15 en ná 12 : 10 en ná 14 : 2 en ná 15 : 3 zullen pas in 19 : 6 al deze jubelzangen als een stem ener grote schare en als een stem veler wateren en als een stem van sterke donderslagen tezamen vloeien in de Halleluja's der gezaligden.

12 : 10a

Voorts is onze tekst zo rijk van inhoud dat het ons een noodzaak is om haar in haar onderdelen te gaan verklaren.

10a *En ik hoorde een grote stem, zeggende in de hemel:*

Er is een belangrijk en zeer opmerkelijk verschil te constateren tussen deze tekst en 11 : 15b, al bevatten beide tekstgedeelten de glorie der overwinning over het rijk der duisternis.

In ons tekstgedeelte is het *één stem*, maar in 11 : 15b zijn het stemmén, in het meervoud. Hieruit blijkt wederom de bovennatuurlijke en wonderbare samenstelling van Gods Woord.

In 11 : 15 was de jubel het gevolg van het blazen der zevende bazuin die (zoals wij al meerdere malen hebben opgemerkt) alles, ja alles zal omvatten, de volle glorie, ook die van het eindgericht. Weliswaar aldaar nog als in vogelvlucht geopenbaard. Daarom werden in die jubel de stemmen van engelen én van mensen, ja van alle schepselen die van de dienstbaarheid der verderfenis bevrijd zijn, gehoord.

Maar in onze tekst is dit anders. Hoewel in ons tekstgedeelte van *één stem* (in het enkelvoud) gesproken wordt, zijn wij toch van mening dat het de stem van Michaël en zijn engelen is geweest, met *één stem* eendrachtig de overwinning op de draak bejubelende.

Daarom is hún jubel als een voorzang, als een voorspel, te zien op de jubel der verlostten, zoals deze in 11 : 17 en 18 is geopenbaard.

Omdat in de eerste elf verzen van dit twaalfde hoofdstuk de glorie van het ganse bouwwerk geopenbaard wordt, zijn de teksten 10 en 11 en ook 12 (gedeeltelijk) te zien:

1. Als een juichen der staande gebleven engelen over de glorie der overwinning.
2. Als een verbazingwekkende onderbreking in het verklaren der in de hemel geziene tekenen door de engel die aan Johannes deze dingen getoond heeft.
3. Als een verbaasde reactie van Johannes.

12 : 10b

Tot nu toe was Johannes op geen enkele wijze betrokken geweest bij de openbaring der geziene tekenen. Maar nu roept hij, alsof hij uit een droom ontwaakt: *En ik hoorde een grote stem, zeggende in de hemel.*

En hoewel hij blijkbaar *één stem* gehoord heeft, blijkt nochtans uit de woorden 'onzer broederen', dat het een eendrachtige *stem* geweest is van Michaël en zijn engelen, die tegen de draak gestreden hebben. Dit is het machtige onderscheid tussen 11 : 15 en 12 : 10.

Maar in de jubel der heilige engelen, hier in 12 : 10 en daar in 11 : 15 is nog een groot en wonderlijk verschil, vol van buitengewone majesteit.

In 11 : 15 worden de koninkrijken der wereld mede betrokken in de glorie der overwinning, maar in 12 : 10 ontbreken die nog, omdat zij nu alleen hún overwinning op de draak bejubelen.

De overwinning op de koninkrijken der wereld zal pas bejubeld worden bij het openbaar worden van de volle glorie van het blazen der zevende bazuin, als alles geschied zal zijn. - 16 : 17c.

Nu is hun jubel nog het gevolg van hún overwinning op de draak. Zij is om zo te spreken nog van beperkte omvang, als zij juichen:

10b *Nu is de zaligheid en de kracht en het koninkrijk geworden onzes Gods en de macht van Zijn Christus.*

Dit met weglating van "de koninkrijken der wereld" - 11 : 15b - én "Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid." - 11 : 15d.

Wanneer echter de glorie van de laatste of zevende bazuin geopenbaard zal worden, zullen ook hun jubelzangen zijn tezamen met alle schepselen die verlost zijn: "De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van Zijn Christus en Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid.

12 : 10b

Dan zullen de heilige engelen dit zingen inzetten met de woorden: "Halleluja, de zaligheid en de heerlijkheid en de eer en de kracht zij de Heere, onze God. Want Zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig, dewijl Hij de grote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met haar hoererijen en Hij het bloed Zijner dienaren van haar hand gewroken heeft. Halleluja!" - 19 : 1b, 2 en 3a.

En de verlost en uit de mensen zullen alsdan antwoorden met een stem als van vele wateren en als een stem van sterke donderslagen, zeggende: "Halleluja, want de Heere, de almachtige God, heeft het koningschap aanvaard."- 19 : 6 (vert. N.B.G.). Namelijk dit nieuwe Koningschap over de koninkrijken der wereld.

Dit is uit 11 : 15 t/m 17 gebleken.

Toch valt in ons tekstgedeelte het woordje *nu* bijzonder op.

Dit temeer daar zij zingen: *Nu is de zaligheid en de kracht en het Koninkrijk geworden onzes Gods én de macht van Zijn Christus*. Terwijl toch deze jubel kennelijk voortgevloeid is uit de overwinning van Michaël met zijn engelen op de draak en zijn engelen en de feitelijke strijd van de meerdere Michaël met de duivel op de aarde nog gevoerd moest worden.

Wij moeten er echter op letten, dat dit gehele twaalfde hoofdstuk, maar in het bijzonder vanaf vers 1 t/m 12a, een vervolg is op en voortgevloeid is uit het blazen der zevende bazuin die een volheid is van het blazen der zeven bazuinen. Dit blijkt en zal in het vervolg van dit hoofdstuk blijken.

Vandaar dat de verzen 10 t/m 12a van hoofdstuk 12 als een reproductie zijn van 11 : 15 en 17.

En daaruit voortvloeiende zal het blazen der overige zes bazuinen in dit hoofdstuk doorklinken.

In feite is het alarmgeklank van de eerste bazuin al geopenbaard in 12 : 4. Want bij het blazen der eerste bazuin is er gezegd: "En er is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed en zij zijn op de aarde geworpen." - 8 : 7b.

12 : 10b

En in 12 : 4 wordt gezegd: "En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels en wierp die op de aarde." Met als gevolg dat er van toen af op de aarde geworden is hagel en vuur, gemengd met bloed.

En in 12 : 13 wordt gezegd: "En toen de draak zag dat hij op de aarde geworpen was, zo heeft hij de vrouw vervolgd die het manneke gebaard had."

Dit komt overeen met het blazen der tweede bazuin, want daarin wordt gezegd: "En er werd iets als een grote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen en het derde deel der zee is bloed geworden." - 8 : 8.

Zo zal voorts de echo van het blazen der overige vijf bazuinen in het vervolg van dit twaalfde hoofdstuk doorklinken.

Er is echter nog een ander uitzonderlijk belangrijk woord in ons tekstgedeelte, namelijk het woord *geworden*, want iets wat *geworden* is, was er tevoren niet. Namelijk dit: *Het Koninkrijk is geworden onzes Gods en de macht van Zijn Christus*.

Hieruit blijkt dus dat het een nieuw, een ander Koningschap is dan het Koningschap Gods van eeuwigheid.

Hoewel de Allerhoogste in en van Zichzelf een eeuwig Koning is, onveranderlijk en eeuwigblijvend, zo blijkt Hij toch door *de macht van Zijn Christus* een nieuw Koningschap te hebben aanvaard.

Dit Koning- en Priesterschap in *Zijn Christus* is bovenmate wonderlijk en geheimenisvol uitgebeeld in het koning- en priesterschap van Melchizedek.

Deze Melchizedek was vooreerst koning der gerechtigheid, maar daarna was hij ook koning van Salem, hetwelk is een koning des vredes. - Hebrëeën 7 : 2b.

En om de onveranderlijke samenhang van dit nieuwe Koningschap des Allerhoogsten met Zijn eeuwig en onveranderlijk Koningschap aan te wijzen, wordt er van dit schaduwbeeld van het koningschap des vredes van Melchizedek gezegd: "Zonder vader, zonder moeder, zonder

geslachtsrekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende, maar de Zoon van God gelijk gesteld (vert. N.B.G.) blijft hij een priester in eeuwigheid." - Hebreëën 7 : 3. Het is *door de macht van Zijn Christus gewórden* (verworven zouden wij misschien ook kunnen vertalen, als wij op de vert. N.B.G. letten).

Daarom zegt Hebreëën 7 : 3 dat het een Priesterlijk *Koninkrijk* is, dat tot in der eeuwigheid blijft. Gelijk God al Zijn uitverkorenen tot koningen en priesters heeft gemaakt in *Zijn Christus*. - 1 : 6 en 5 : 10; 1 Petrus 2 : 5.

Dat in deze jubel der heilige engelen (ons tekstgedeelte) dit hier nog ontbreekt, vloeit voort uit het feit dat de meerdere Michaël (het Zaad der vrouw) de draak op dát front nog niet verslagen heeft. Omdat Hij naar Zijn Menselijke natuur Zich aan de ijdelheid der tijdgeschiedenis met Zijn medebroederen heeft willen onderwerpen.

Uit het feit dat de engelen in ons tekstgedeelte jubelen over *de macht van Zijn Christus* kán blijken dat ook zij staande gebleven zijn door *de macht van Christus*. Trouwens dit is al enigermate gebleken in de verklaring van 5 : 11 en 12. Daar hebben wij er de aandacht op gevestigd, dat zij in hun verlossingsjubel een lied van hogere orde zingen dan in hun scheppingsjubel in 4 : 11.

Daarom, nu zij de draak overwonnen hebben, zingen zij hier een nieuw lied.

En reeds voordat de Heere Jezus in Zijn sterven en opstanding uit de doden de draak overwonnen en verslagen zal hebben, worden Zijn uitverkorenen opgeroepen nieuwe liederen te zingen, óók ver uitgaande boven hun scheppingsjubelzangen. Zie dit uit vele: Psalm 33 : 3; Psalm 96 : 1; Psalm 98 : 1; Psalm 149 : 1; Jesaja 42 : 10.

Uit dit alles blijkt dat er geen redelijk schepsel, noch in de hemel, noch op de aarde, noch waar dan ook, zal kunnen roemen anders dan in onze Heere Jezus Christus alleen.

12 : 10c

Nochtans zal onze verwondering over dit tiende vers nog groter worden.

10c *Want de verklager onzer broeders, die hen verklaagde voor onze God dag en nacht, is nedergeworpen.*

Dit tekstgedeelte en ook de verzen 11 en 12 zijn voor ons natuurlijk verstand eveneens onaanvaardbaar en onverklaarbaar.

Was het nu nog bij vers 10b gebleven, dan zou dit gehele hoofdstuk veel gemakkelijker te verstaan zijn geweest. Afgezien dan van de verborgenheid van de geziene tekenen in de hemel.

Als we dit hoofdstuk lezen vanaf vers 4, met weglating van vers 10c en met weglating van de verzen 11 en 12, dan blijkt dit onmiddellijk.

Al deze teksten zijn ook inderdaad onverklaarbaar, als we niet onvoorwaardelijk vasthouden aan het feit dat al Gods werken van de grondlegging der wereld af al volbracht waren. - Hebreëen 4 : 3c. Ja dat God van eeuwigheid tot eeuwigheid God is. - Psalm 90 : 2b.

Bovendien is er in de eeuwigheid (van waaruit deze openbaringen tot ons komen) geen tijd, maar een eeuwig onveranderlijk heden.

Omdat wij vanwege onze zondestaat aan de ijdelheid der vergankelijke tijdgeschiedenis onderworpen zijn (zoals uit het gehele boek Prediker blijkt) kunnen wij ons deze dingen zo moeilijk voorstellen.

In dit twaalfde hoofdstuk blijkt, evenals dat bij het blazen der zeven bazuinen het geval was, dat het gehele Raadsbesluit des Allerhoogsten wederom, echter op een andere wijze, geopenbaard wordt.

In dit hoofdstuk worden meer de Raadsbesluiten van God tot verlossing van zondaren en al Zijn heerlijke deugden in die verlossing geopenbaard.

Hierin blijkt b.v. op welke wijze Michaël en zijn engelen betrokken zijn in het Raadsplan Gods. Dat is bij de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek en bij het blazen der bazuinen niet zo gebleken.

Zeer waarschijnlijk zijn ook voor Michaël en zijn engelen de door hen geziene tekenen in de hemel op zichzelf een verborgenheid geweest. Maar uit het geheel van de verzen 10 t/m 12 van ons teksthoofdstuk blijkt toch wel, dat zij ze in de grond der zaak verstaan hebben.

Wat bij de ontsluiting der zegelen en bij het blazen der bazuinen (hoewel daarin de volle Raad des Heeren geopenbaard is tot verlossing van zondaren) niet is geopenbaard, is dit, dat de hoogst geschapen engel en zijn mede-opstandige engelen hun plaats bij God uit hoogmoed verlaten hebben. Blijkbaar omdat zij van oordeel geweest zijn, naar hun gevoelsoverwegingen en naar hun rechtsopvattingen, dat er in Gods schepping een andere orde behoorde te zijn dan zoals deze door God is ingesteld.

Het is alsof wij in zijn afkeurende stem (als hij God aanspreekt over de heerlijkheid die Hij aan Zijn knecht Job gegeven heeft, zeggende: Beproeft nu eens die door U zo glorievol geschapen mens of hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen - Job 1 : 9b en 11b) de echo horen van de afkeuring van het feit dat God de zoveel lager geschapen mens Adam zoveel heerlijkheid heeft gegeven.

En van hieruit komen wij tot de feitelijke verklaring van ons tekstgedeelte, namelijk dat de satan *een verklager der broederen* wordt genoemd.

Dat wij dit als de oorzaak van de val van deze zo hoog in aanzien gestaan hebbende engel hebben aangewezen, vloeit niet alleen voort uit de genoemde feiten, maar blijkt beslissend uit ons tekstgedeelte.

Uit de verzen 7 t/m 10 blijkt dat hij een *verklager der broederen* genoemd wordt naar aanleiding van de in de hemel gevoerde oorlog.

Uit de woorden "nu is de zaligheid" in de jubel der engelen blijkt uitdrukkelijk dat hij de *broederen verklaagd* heeft vóórdat hij als een bliksem uit de hemel gevallen is, vóórdat hij als een grote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen is, vóórdat hij met zijn engelen op de aarde geworpen is, ja vóórdat de Allerhoogste in Zijn toorn in de hemel over hem gedonderd heeft, zoals blijkt uit 1 Samuël 2 : 10a.

Ja wij zijn zelfs van mening dat de draak aanvankelijk van oordeel moet zijn geweest dat, toen hij de hoogste glorie van Gods schepping (de mens) ten val heeft weten te brengen, zijn kritisch oordeel over Gods scheppingsbestuur juist is geweest. Hiermee verstaan wij de verborgenheid van ons tekstgedeelte echter nog niet, want er staat ook dat hij hen *dag en nacht aangeklaagd heeft bij God*.

Naar onze mening betekent dit, dat de satan in zijn *verklagen* van de mens *bij God* van oorsprong reeds onmiddellijk in zijn rampzalige staat terechtgekomen is, zodat hij niet anders meer zal kunnen doen dan de *broederen dag en nacht aanklagen bij God*.

Niet alleen de vrouw, met de zon bekleed, zoals hij haar in het paradijs ontmoet heeft, maar ook de mens die nadien aan de ijdelheid der tijdgeschiedenis onderworpen is geworden.

Uit het feit dat de draak op de aarde geworpen is toen de aarde nog ongeschonden was, blijkt onweerlegbaar, dat hij de *broederen verklaagd heeft* vóórdat zij aan zijn verleidende stem gehoor gegeven hebben. Dus moet hij redenen genomen hebben uit hun bevoorrechte positie waarin God hen gesteld had. Een en ander kan geconcludeerd worden uit de geschiedenis van de zondeval. Hij heeft de mens vóór zijn val ongetwijfeld op een andere wijze *verklaagd* dan na zijn val.

Vóór de val heeft hij de mens bepaald in deze zin *aangeklaagd bij God*, dat de glorie en de majesteit en de heerschappij die God aan de mens gegeven had, gans niet in overeenstemming waren met Zijn scheppingsorde. Namelijk een mens van vlees en bloed met deze glorie en met dit gezag bekleed en dat met

12 : 10c

voorbijgaan van hem die in zoveel hogere glorie en majesteit geschapen was.

De aannemelijkheid van al onze stellingen in deze blijkt ook uit het feit dat de heilige engelen de mensen vóór hun val nog *broeders* noemen. Hieruit blijkt dat de mensen vóór hun val in een andere verhouding tot de engelen gestaan hebben dan ná hun val.

Vóór hun val zagen de heilige engelen die glorievolle, heilige en volmaakt reine mensen als hun *broeders* aan. Maar ná hun val is het bekend geworden, dat de heilige engelen hun tot dienstknechten gesteld zijn, te weten degenen uit hen die door God uitverkoren zijn om de zaligheid te beërven. - Hebreëen 1 : 14.

Dit moet voor Michaël en zijn engelen, die aan God getrouw gebleven zijn in de opstand van de draak met zijn engelen, een nieuwe beproeving geweest zijn en hen tot het toppunt van vertrouwen op God gebracht hebben.

Eerst al Zijn wonderbare leiding met de mens in het paradijs, waartegen de grote, rode draak met al zijn engelen in opstand gekomen is en daarenboven de gevallen mensen nu ook nog boven hen gesteld. De mens die tegen God gezondigd heeft, in Zijn Christus met eer en heerlijkheid gekroond.

Dat is een bestuur dat aller schepselen verstand oneindig ver te boven gaat.

Want tot welke der engelen heeft God ooit gezegd: "Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten?" - Hebreëen 1 : 13. En nu worden zij (die gevallen mensen) met Zijn Christus gezet in Zijn Troon. - 3 : 21.

De schepping Gods is voor alle engelen reeds bovenmate wonderlijk geweest. Dat is gebleken uit hun reactie die in Job 38 : 7 vermeld is, waar geschreven staat: "Toen de morgensterren tezamen vrolijk zongen en al de kinderen Gods juichten." Toen Hij de aarde grondvestte en de zee met deuren toesloot, toen zij uitbrak en uit de baarmoeder voortkwam. - Job 38 : 4 t/m 11.

Naar aanleiding van alle dingen die wij tot dusver in dit verband naar voren gebracht hebben, kunnen we ons er misschien enigermate een voorstelling van maken op welke wijze ook Michaël en zijn engelen beproefd zijn geweest in hun betrouwen op Gods alvermogen.

Eerst al vanwege het feit dat juist die hoogst geschapen engel die God bovendien als een beschuttende cherub met uitgespreide vleugelen boven zijn mede-engelen gesteld had - Ezechiël 28 : 14 - tot hen gezegd heeft: "Ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden." - Jesaja 14 : 13b en 14b.

En anderzijds zijn zij beproefd in Gods wonderbaarlijke bestuur, toen Hij deze draak met zijn engelen op de aarde geworpen heeft, op dit nog ongeschonden pronkjuweel van Zijn schepping en de draak bovendien aldaar die zo glorievol geschapen mensen mede in zijn opstand tegen God heeft kunnen betrekken. Ook dit moet voor hen de schijn gewekt hebben, dat de draak toch nog als overwinnaar uit deze strijd tevoorschijn is getreden.

Maar het toppunt van hun beproeving moet wel hierin bestaan hebben, dat God aan die gevallen mensen Zijn verlossing in Zijn Christus aangeboden heeft en dat zij, die zoveel hoger geschapen, heilig gebleven engelen, tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen.

Maar zij zullen zich ongetwijfeld bewust geworden zijn, dat ook zij in der eeuwigheid niet staande hadden kunnen blijven als God ook hen niet uitverkoren had in zijn vrij en eeuwig welbehagen in hen, om ook in hen Zijn wonderbaar beleid tot in der eeuwigheid te verheerlijken.

In 5 : 11 en 12 is gebleken hoe God hun standvastigheid en trouw op glorievolle wijze beloond heeft. Ook zij hebben getuige mogen zijn van de ontsluiting van het verzegelde Boek dat was in de hand Desgenen Die op de Troon zat, want toen de zegelen door het Lam verbroken werden, stonden zij allen rondom de Troon en de ouderlingen en de vier dieren en vielen

12 : 11a

voor de Troon neder op hun aangezicht en aanbaden God zeggende: "Amen. De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de kracht en de sterkte zij onze God tot in alle eeuwigheid. Amen." - 7 : 11 en 12.

Dit alleen is de oorzaak, waarom zij in vers 11 van ons teksthoofdstuk kunnen juichen:

11a *En zij hebben hem (namelijk de draak) overwonnen door het bloed des Lams.*

Wij willen vooraf met nadruk nog eens de klemtoon leggen op de eerste twee woordjes van dit tekstgedeelte, namelijk *en zij*. Hierdoor treedt met kracht de tegenstelling aan de dag, die er is tussen de overwinning van Michaël en zijn engelen en de overwinning van de uitverkorenen Gods, die op de aarde wonen.

Het merkwaardige is echter dat Michaël en zijn engelen de draak overwonnen hebben door de macht van Gods Christus, zoals uit de vorige tekst, vers 10, gebleken is, Die zich echter voor de strijdende Kerk geopenbaard heeft als de meerdere Michaël, waarom Hij voor hén genaamd wordt: "De Engel des Verbonds." - Maleachi 3 : 1c.

Daarom heeft de *overwinning van de draak* door hen die op de aarde wonen een volkomen andere oorzaak dan de overwinning der heilige engelen die oorlog gevoerd hebben met de draak en zijn engelen.

Dit is hun bekend geworden in de ontsluiting van het verzegelde Boek door *het Lam*. Daarom is het dat zij hier jubelen: *En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams.*

Nochtans is het weer bovenmate opmerkelijk, dat de heilige engelen in deze jubel *het Lam* in het geding brengen. Wij zouden eerder verwacht hebben dat zij, naar aanleiding van de tekenen die zij in de hemel gezien hebben, gejubeld zouden

12 : 11a

hebben: Zij hebben hem overwonnen door de mannelijke Zoon Die de vrouw gebaard heeft, waarvan gezegd is dat Hij al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede. - 12 : 5b. Of ook, door de macht van Zijn Christus, waardoor ook zij overwonnen hebben.

Zij bejubelen hier ook niet met nadruk de heerlijkheid van Zijn Christus, als waarachtig geworden Mens, maar zeer in het bijzonder zeggen zij: *Zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams.*

Hieruit blijkt dat zij geen blote aanschouwers geweest zijn van de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek dat was in de rechterhand Desgenen Die op de Troon zat, door *het Lam*, maar dat zij *het Lam* Dat zij (in deze ontsluiting) gezien hebben staande als geslacht, als Gods Christus gezien hebben, als de Gezalfde, door Wie de uitverkorenen Gods overwonnen hebben in hun strijd tegen de draak.

Hun kennis is voortgevloeid uit het feit dat een van de ouderlingen (vertegenwoordigende de mens) gezegd heeft: "Ween niet; zie, de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen, om het Boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken." - 5 : 5.

Deze Leeuw hebben zij gezien in het midden van de Troon en van de vier dieren en in het midden van de ouderlingen, als *een Lam*, staande als geslacht. - 5 : 6.

Ook hebben zij Deze in de ontsluiting van het eerste zegel van het verzegelde Boek zien uitgaan, overwinnende en om te overwinnen, om voor de uitverkorenen Gods onder de mensen te gaan strijden tegen de draak, opdat ook zij bevrijd mochten worden uit de klauwen van de draak.

Toch is het intussen opmerkelijk, dat de uitverkoren engelen reeds nu, terwijl de strijd tussen *het Lam* en de draak nog niet eens aangevangen was, kunnen jubelen: *Zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams.*

Want zij, de krachtige helden - Psalm 103 : 20 - kennende en wetende hun eigen strijd met de draak, moeten zich afge-

12 : 11b

vraagd hebben: Hoe zullen die nietige, zwakke mensen hem kunnen overwinnen?

Zij hebben dit alleen kunnen weten uit de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek door *het Lam*.

Vóór die ontsluiting was dit voor hen ook een verborgenheid. - 5 : 2. Maar nadat hun bekend geworden is de kracht en de macht van de Leeuw uit de stam van Juda - 5 : 5 - hebben zij gejubeld met grote stem: "*Het Lam* Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging." - 5 : 11 en 12. Vandaar ons tekstgedeelte.

De glorie van Gods Woord blijkt echter onuitputtelijk te zijn. Van woord tot woord wordt het soms steeds wonderlijker. Dit blijkt uit het tweede deel van onze tekst: "en door het woord hunner getuigenis." Dit hadden wij allerm minst verwacht. Zouden wij zelf aan 'het woord onzer getuigenis' deze waarde toe durven kennen, dat wij daarmee de draak zouden kunnen overwinnen, zoals de engelen hier getuigen?

En dit nu is de glorie der samenstelling van Gods Woord, dat zij in hun jubel *het bloed des Lams* als eerste en beslissende oorzaak van des mensen overwinning op de draak bezingen en pas daarna die andere mogelijkheid om de draak te wederstaan. Ja, om hem zelfs te overwinnen.

Dit blijkt uit het vervolg van hun getuigenis, als zij juichen:

11b *En door het woord hunner getuigenis.*

Uit de samenstelling van deze twee tekstgedeelten blijkt, dat alle aanklachten van de boze tegen God over de zonden van Zijn uitverkorenen tenietgedaan worden door "het bloed des Lams." Namelijk door de schuldovernemende borggerechtigheid van het Lam Dat door hen gezien is staande als geslacht. Maar hieruit blijkt ook, dat de vurige pijlen die de boze rechtstreeks op Gods kinderen afschiet, krachteloos gemaakt worden *door het woord hunner getuigenis.*

12 : 11b

Dit is voor hen het schild des geloofs, waarmee zij al zijn vurige pijlen kunnen uitblussen. - Efeze 6 : 16.

In déze zin kunnen zij de draak overwinnen, hanterende het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord.

Welk een noodzaak is er voor de kinderen des Heeren om de gehele wapenrusting Gods aan te doen, opdat zij kunnen staande blijven tegen de listige omleidingen des duivels. - Efeze 6 : 11. Op bijzondere wijze nu wij in de eindtijd leven, een tijd waarin het land bevekt is vanwege zijn inwoners en de wetten overtreden worden en Gods inzettingen veranderd worden en het eeuwige Verbond Gods vernietigd wordt. - Jesaja 24 : 5.

En Nieuwtestamentisch, nu het beest uit de aarde opgekomen is met uiterlijke godsdienst, hebbende twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, maar dat in werkelijkheid spreekt als de draak - 11 : 7 en 13 : 11 - die de genietingen der wereld voorstelt als een geoorloofde zaak of anderzijds de mensen wil brengen tot een ijdele, wereldgelijkvormige godsdienst.

Daarom zegt Gods Woord: "Wederstaat de duivel en hij zal van u vlieden." - Jakobus 4 : 7b. Wederstaat hem *door het woord uwer getuigenis* en "de God des vredes zal de satan haast onder uw voeten verpletteren." - Romeinen 16 : 20a.

En voert hij oorlog tegen u, in uw geweten u aanklagende bij God over uw zonden of u bespottende dat uw godsdienst maar blinkende zonde is, dan kunt gij hem alleen overwinnen door uw vertrouwen te stellen op "het bloed des Lams."

Op welke wijze gij ook door hem gekweld wordt: "Richt u merktekenen op, stel u spitse pilaren, zet uw hart op de baan, op de weg die gij gewandeld hebt" - Jeremia 31 : 21 - opdat gij uw harten moogt verzekeren voor God. - 1 Johannes 3 : 19.

Wij moeten er wel acht op geven, dat déze verzekering des geloofs als een roos is die nog niet is opengesprongen. Pas wanneer de Zon der gerechtigheid haar gaat beschijnen, wordt haar volle glorie geopenbaard.

11c *En zij hebben hun leven niet lief gehad tot de dood toe.*

Dit is een hoogst merkwaardig besluit van deze engelenzang. En wel om twee redenen.

De eerste is, dat zij aan deze doodsverachting van Gods uitverkorenen onder de mensen een oproep verbinden om vreugde te bedrijven in de hemel. Dit blijkt uit het inleidende woord 'hierom' in de volgende tekst.

Anderzijds is dit besluit merkwaardig, omdat in vers 13 pas de wezenlijke gevolgen geopenbaard worden van de werping van de draak op de aarde voor degenen die de aarde en de zee bewonen.

Dit is het waarom wij in de inleiding op vers 10 gezegd hebben: Dit tekstgedeelte en ook de verzen 11 en 12 zijn voor ons natuurlijk verstand onaanvaardbaar en onverklaarbaar.

Dat zijn ze ook, als we er geen acht op geven dat deze jubelzangen der heilige engelen vanuit de eeuwigheid tot ons komen, waar tijd geen gelding heeft, want juist in het bijzonder bij dit twaalfde hoofdstuk moeten wij letten op hetgeen tot Johannes gezegd is in 1 : 19, namelijk dat hij schrijven moet hetgeen hij gezien heeft en hetgeen is en pas in de derde plaats hetgeen geschieden zal na dezen.

Dat zeer velen in hun verklaringen van dit Boek hieraan voorbijgaan, kan blijken uit de kanttekeningen van de St. Vert. bij dit Boek.

De Statenvertalers en veel anderen hebben op de meest wonderlijke wijze alles krampachtig willen betrekken op de wederwaardigheden en de lotgevallen van de Nieuwtestamentische Kerk.

Wij echter willen er in het bijzonder op letten, dat voornamelijk in de eerste twaalf verzen van dit hoofdstuk blijkbaar de ganse Raad des Allerhoogsten ook aan de engelen is geopenbaard.

Van daaruit hebben de engelen die staande gebleven zijn in de opstand van de draak met zijn engelen, met de woorden van

12 : 12a

ons tekstgedeelte kunnen jubelen: *En zij hebben hun leven niet liefgehad tot de dood toe.*

En van daaruit zal het vervolg in vers 13 zijn (om zo te spreken een mededeling voor de strijdende Kerk): "En toen de draak zag, dat hij op de aarde geworpen was."

Uit ons tekstgedeelte en uit het vervolg in vers 12a blijkt wat het voor de heilige engelen die staande gebleven zijn (in de oorlog met de draak) betekent, als er één zondaar uit het mensengeslacht zich bekeert tot God. Maar bovenal als zij (om des geloofs wil) *hun leven* voor Jezus *tot in de dood toe* overgeven.

12a *Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen en gij die daarin woont!*

Deze oproep is waarschijnlijk van Michaël, onder wiens leiding zijn mede-engelen tegen de draak oorlog gevoerd hebben. Dit *vreugde bedrijven* vloeit echter niet voort uit het feit van het lijden en de dood der gelovigen op de aarde als zodanig. Deze *vreugde* der engelen vloeit voort uit het feit dat zij langs déze weg de draak overwonnen hebben.

Wanneer zij op hun eigen met de draak gevoerde oorlog letten, zijn zij aan de macht van Gods Christus alles verschuldigd. Zonder Zijn beschermende en bewarende macht over hen waren zij ongetwijfeld mede met de grote, rode draak in opstand gekomen tegen God.

Maar nu zij voor Gods recht gestreden en overwonnen hebben, zijn zij ingeleid in de verborgenheden van het verzegelde Boek dat door het Lam Gods ontsloten is.

Hierdoor hebben zij Zijn Christus van een andere zijde leren kennen, namelijk dat Deze Zijn leven in de hemel prijs heeft willen geven om de eer en het recht van God tegenover de draak te handhaven.

Zij hebben Hem nu niet alleen in Zijn macht leren kennen, waardoor zij de draak hebben kunnen overwinnen, maar nu hebben zij Zijn Christus óók leren kennen in Zijn grenzeloze,

12 : 12b

oneindig opofferende liefde en genade om Zelf de zonden van de mensen die met de draak in opstand gekomen waren tegen God, op Zich te nemen.

Zij hebben alles te danken aan de beschermende macht van Zijn Christus, maar hoeveel meer zijn de door Hem uit de macht van de draak verlost zondaren Hem verschuldigd.

Daarom vloeit hun *vreugde* voort uit het feit dat hún Christus zó door de verlost zondaren verheerlijkt wordt, dat ook zij hun leven (evenals Christus) niet liefgehad hebben tot de dood toe.

Hieruit blijkt, dat ook de eeuwige gelukzaligheid der uitverkoren, heilige engelen alleen gelegen is in de verheerlijking van God in Zijn Christus. Zij weten beter dan de van zijn oorspronkelijke glorie beroofde mens, wat het betekent om tegen de draak oorlog te moeten voeren.

Vandaar hun uitroep:

12b Wee degenen die de aarde en de zee bewonen.

Als zelfs die machtige hemelvorst Michaël nog met een heilige vrees bevangen werd, toen hij met de duivel twistte over het lichaam van Mozes - Judas : 9 - en hij zelfs niet eens een lasterlijk oordeel tegen hem bij God durfde in te brengen, hoeveel te minder zal de mens die van al zijn krachten beroofd is, tegen hem stand kunnen houden.

Het zou kunnen zijn, dat sommigen die dit lezen, ons willen tegenwerpen dat wij al deze dingen te veel in letterlijke zin verklaren.

Allereerst zouden wij hen erop willen wijzen, dat de heilige oorlog tussen het Rijk des Lichts en het rijk der duisternis in dit hoofdstuk geopenbaard wordt.

En anderzijds wijzen wij op de veelvuldige tegenstellingen in dit hoofdstuk.

'Oorlog in de hemel', 'geworpen op de aarde', 'grote stem in de hemel', 'de verklager nedergeworpen' en voornamelijk dit: 'Zij hebben overwonnen' en 'wij hebben overwonnen'.

12 : 12b

Vooral ons tekstgedeelte is beslissend voor de juistheid van onze verklaring.

Ook de volgorde der teksten in dit hoofdstuk is zo overtuigend dat men zichzelf geweld zou moeten aandoen om er een andere, een meer geestelijke betekenis aan te geven.

Wij hebben er eerder de aandacht op gevestigd, dat de verzen 10 t/m 12 een verbazingwekkende onderbreking zijn in het onderricht.

Wat had er nu nog meer voor de hand gelegen dan wanneer vers 9 besluit met: "Hij is (zeg ik) geworpen op de aarde", daarop onmiddellijk gevolgd was ons tekstgedeelte: *Wee degenen die de aarde en de zee bewonen*, want de duivel is tot u afgekomen en heeft grote toorn.

Dit is het vervolg echter beslist niet, maar daarentegen volgt er een loflied der engelen, ten eerste op de macht van Zijn Christus en ten tweede op het bloed des Lams en op het woord der getuigenis dergenen die op de aarde de draak overwonnen hebben.

Hieruit blijkt, dat al hetgeen tot nu toe geopenbaard is in dit twaalfde hoofdstuk, uitsluitend een openbaring is die voortgevloeid is uit de in de hemel geziene tekenen.

Dit is het, waarom het ons juist zo onwaarschijnlijk voorkomt om vers 7a "en er werd krijg in de hemel" te verklaren met: 'en er kwam oorlog op de aarde', zoals vele Schriftverklaarders doen.

Uit ons tekstgedeelte blijkt tevens, dat dit *wee* niet uitsluitend voor de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus bedoeld is, ondanks het feit dat 1 : 1 en 4 : 1 gezegd hebben, dat getoond zullen worden de dingen die haast geschieden moeten.

Dit *wee* in onze tekst heeft een geheel andere betekenis dan het drievoudig *wee* uit 8 : 13. Die *weeën* betroffen wel uitsluitend de Nieuwtestamentische Gemeenten en degenen die op de aarde wonen, want daar ging het over de overige drie engelen die

12 : 12b

nog bazuinen moesten.

Het aangekondigde *wee* in ons tekstgedeelte is ook wel voortgevloeid uit het tonen van de dingen die haast geschieden moeten, maar dit *wee* is ook voortgevloeid uit het aan de strijdende Kerk bekendmaken van de in de hemel ontstane oorlog die aanvankelijk in tekenen in de hemel uitgebeeld is geweest.

Daarom behoort dit *wee* tot de uitbeelding der hemelse heilsopenbaringen met haar gevolgen voor *degenen die de aarde en de zee bewonen*.

Maar de aangekondigde weeën in 8 : 13 behoorden tot de ijdelheid der aardse tijdgeschiedenis, die een gevolg was van de hemelse heilsopenbaringen.

Dit is naar onze mening ook de oorzaak, waarom het verschil in weergave van die weeën in 8 : 13 en dit *wee* in 12 : 12b zo groot is.

In 8 : 13 zijn alleen de weeën over de aarde aangekondigd, namelijk over degenen die op de aarde wonen. Maar in ons tekstgedeelte wordt dit *wee* aangekondigd over *degenen die de aarde én de zee bewonen*. Dit vloeit voort uit het feit dat de hoofdstukken 11 en 12 (elk voor zich) in zeer beperkte vorm de totale Raad Gods der aardse tijds- en heilshistorie in het geding gebracht hebben.

In deze hoofdstukken is dan ook (op andere wijze) het blazen der zeven bazuinen geopenbaard, waarin óók de gehele Raad Gods geopenbaard wordt, met als gevolg dat het blazen der zeven bazuinen, eveneens in beperkte vorm, ook in het twaalfde hoofdstuk doorklinkt.

De oorlog in de hemel, die in dit hoofdstuk geopenbaard wordt, is in feite de openbaring van het blazen der eerste buis die het alarmgeklank openbaart, dat er geworden is hagel en vuur, gemengd met bloed en dat zij op de aarde geworpen zijn, zoals 8 : 7 ons onderwezen heeft. Dit is verweven met het geworpen zijn van de grote draak, zoals 12 : 9 gezegd heeft.

12 : 12c

Maar bij het blazen der tweede bazuin is er in 8 : 8 gezegd, dat er iets als een grote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen is. Vandaar dat er in onze tekst gezegd wordt: *Wee degenen die de aarde én de zee bewonen*, want de duivel is tot u afgekomen.

Voorts moeten we erop letten dat dit *wee* (door Michaël en zijn engelen aangekondigd) een geheel andere betekenis heeft dan het drievoudig *wee* van de vliegende arend uit 8 : 13.

Het *wee* der heilige engelen hier en nu heeft niet onmiddellijk betrekking op het bloed en de tranen van Gods kinderen in de heilige oorlog die ook zij met de draak zullen moeten voeren. Ook niet op de vervloeking der aarde als zodanig. Maar hún *wee* betreft hier alleen de werping van de draak op de aarde. Dit blijkt uit het volgende tekstgedeelte.

Hún *wee* is voortgevloeid uit het feit dat zij uit ervaring weten wat het betekent dat de grote, rode draak hen heeft willen betrekken in zijn opstand tegen God. En daarom zijn zij bevreesd, dat de grote, rode draak ook de mens in opstand zal trachten te brengen tegen God.

En hoewel de mensen met zoveel glorie en macht bekleed zijn, vrezen de engelen, dat zij toch geen stand zullen kunnen houden tegen deze vreselijke, listige en machtige, grote, rode draak. En daarom zeggen zij: *Wee degenen die de aarde en de zee bewonen*.

12c *Want de duivel is tot u afgekomen en heeft grote toorn.*

Zelfs het feit dat Michaël de grote, rode draak nu *duivel* noemt, wijst in deze richting. Want *duivel* betekent 'lasteraar'. Hieruit kan tevens de reden blijken, waaróm zij hem zo noemen. Namelijk omdat hij ongetwijfeld God gelasterd heeft met betrekking tot de glorie die God aan zo'n lager geschapen wezen gegeven heeft. Aan een mens van vlees en bloed, die zich maar met één schrede tegelijk voortbewegen kan.

12 : 12d

En mede daarom zegt Michaël: "Wee degenen die de aarde en de zee bewonen, *want de duivel* (de lasteraar Gods) *is tot u afgekomen*.

Wanneer *de duivel* ook u overwint, dan zijn met u ook de aarde en de zee verloren.

Daarom is dit wee van Michaël en zijn engelen geen aankondiging van rampen die over de zee en de aarde zullen komen, nu *de duivel tot haar afgekomen is*, maar het is een wee van heilige bezorgdheid, dat de mensen (evenals het derde deel der sterren des hemels) ook betrokken zullen worden in de opstand van de draak.

Als dit mogelijk geweest is, dat de heilige, uitverkoren engelen met een heilige vrees vervuld geweest zijn voor de draak - Judas : 9 - hoe zal dan de mens reageren op de pogingen van *de duivel* om ook hem te betrekken in zijn opstand tegen God? Bepaald is hun (de uitverkoren engelen) ná de val van het mensenpaar de verborgenheid van het verzegelde Boek geopenbaard, dat was in de rechterhand Desgenen Die op de Troon zat. Dit kan blijken uit hoofdstuk 5.

De vert. N.B.G. heeft voor het woord *toorn* in ons tekstgedeelte 'grimmigheid'. Dit schijnt ons wel iets duidelijker, omdat *de duivel*, nu hij de oorlog in de hemel tegen Michaël verloren heeft, in felle grimmigheid zal trachten om op een andere wijze zijn troon boven de sterren Gods te verhogen. - Jesaja 14 : 13.

Op een andere wijze zal hij trachten de Allerhoogste gelijk te worden. Op deze teruggetrokken linie zal hij de strijd tegen God voortzetten om alsnog Gods werken te verbreken.

12d *Wetende, dat hij een kleine tijd heeft.*

Nog niet eens ten volle zevenduizend jaren, hetwelk op de eeuwigheid slechts als een stofje op de weegschaal is.

Hieruit blijkt dat de duivel niet alleen geweten heeft van de ordening van dagen en nachten, zoals God deze na de zonde-

val van de mens voor de aarde en de zee ingesteld heeft (die slechts diende als voorbereiding op het leven der hemelse heerlijkheid), maar dat hij ook *geweten* heeft, dat dit slechts *een kleine tijd* zou zijn.

Als de mens nimmer in de zonde gevallen zou zijn, zou deze geschapen tijd slechts gediend hebben om Gode lof- en dankoffers te brengen, totdat Hij hen verheerlijkt zou hebben in het hemelse heiligdom.

Dan zouden alle mensen misschien als Henoch of als Elia weggenomen of ten hemel gevaren zijn.

Uit deze wetenschap is zijn satanische list geboren om met haast de mens in zijn opstand tegen God te betrekken.

Vandaar heeft hij zich aan hen voorgesteld alsof hij aan God gelijk was. Alsof hij een afgezant van God was, die mét God alle dingen bestuurde.

Vandaar zijn allerlistigste vonde: "Is het ook dat God gezegd heeft?" - Genesis 3 : 1b. (vert. N.B.G.: "God heeft zeker wel gezegd").

In zijn arglistigheid wetende dat wanneer hij de mens maar aan het praten kan krijgen, het dan al half gewonnen is. Want dan is zijn wederwoord autoritair: Ik zeg u, houd er rekening mee dat het Gods bedoeling is u onder Zijn macht te houden, want God weet, dat als gij van die boom eet, uw ogen geopend zullen worden en dat gij Hem dan gelijk zult wezen.

Dit moet de Heere Jezus bedoeld hebben, toen Hij zei: "Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen." Want als een bliksem heeft hij met deze woorden het hart der vrouw, met de zon bekleed, getroffen.

Wat zal hij satanisch gelachen hebben over deze triomf, dat de vrouw van de vrucht genomen en gegeten heeft en dat ook Adam voor zijn list bezweken is.

Deze oergrimmige vraag zal de boze de mens voorhouden tot aan het einde der eeuwen, want hij weet, dat als de mens met hem gaat discussiëren over Gods geboden, het resultaat onherroepelijk zal zijn dat de mens Gods geboden gaat verachten.

12 : 13a

Hij zal steeds zeggen: God heeft zeker wel gezegd, maar ik zeg u....

13a *En toen de draak zag, dat hij op de aarde geworpen was.*

Dit dertiende vers is in feite een vervolg van en sluit aan op het negende vers. Nochtans neemt de openbaringsvorm vanaf dit dertiende vers een andere vorm aan.

In de eerste negen verzen van dit hoofdstuk heeft de engel die aan Johannes het ontstaan van de heilige oorlog in de hemel geopenbaard heeft, hem bekendgemaakt met de tekenen die in de hemel gezien zijn, om hem te onderwijzen in de hemelse dingen.

De engel die al deze dingen aan Johannes tonen moest - 1 : 1 en 4 : 1 - heeft om zo te spreken met de nadere verklaring van deze dingen gewacht (namelijk wat zij voor de strijdende Kerk te betekenen hadden) opdat Johannes eerst kennis zou kunnen nemen van de reactie der heilige engelen in de hemel op deze opstand van de draak met zijn engelen. - 12 : 10 t/m 12.

Dit kan hém én de strijdende Kerk aan wie hij deze dingen overdragen moet, niet alleen onderrichten over de wijze waarop de heilige engelen overwonnen hebben, namelijk door de macht van Zijn Christus, maar het kan hen ook dienen ter versterking en ter vertroosting in de strijd die ook zij met de draak te strijden zullen hebben.

Vooraf doordat hij de engelen heeft horen juichen, dat zij (de mensen) hem overwonnen hebben door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis.

Het meest wonderlijke en bovenmate opmerkelijke in ons tekstgedeelte is het woordje *zag*.

Veronderstel eens dat het vervolg rechtstreeks geweest was: 'En toen de draak op de aarde geworpen was', met weglating van dit woordje *zag*. Wat zou dan dit tekstgedeelte een geheel andere betekenis gehad hebben.

12 : 13a

Hierom liggen er in de woorden *zag, dat hij (op de aarde geworpen was)* weer bijzondere heilgeheimen verborgen. Wij willen trachten deze na te speuren.

Ten eerste blijkt, dat het voor de grote, rode *draak* een openbaring is geweest, dat hij, toen God hem uit de hemel geworpen heeft, juist *op de aarde* terechtgekomen is, waar die vrouw, met de zon bekleed, door God gesteld was.

Ten tweede moet dit bij hem de indruk gewekt hebben, dat, al heeft hij de oorlog tegen Michaël en zijn engelen in de hemel verloren, hij hierdoor nog lang niet verslagen is.

Daarom is hij dan ook onmiddellijk de vrouw gaan vervolgen, die hij in een ander teken in de hemel gezien had, een mannelijke Zoon barende, die al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede.

Vanwege het feit dat hij en zijn engelen *op de aarde geworpen* zijn, zijn zij zich blijkbaar niet onmiddellijk bewust geweest van de hopeloze en rampzalige staat waarin zij zichzelf gestort hadden.

Hij is ook in feite in de hemel slechts gedeeltelijk verslagen, want de beslissende strijd met de meerdere Michaël moest nog gestreden worden.

Hij was ook als het hoogst geschapen schepsel door geen medeschepselen te verslaan. Temeer niet toen hij, *op de aarde geworpen* zijnde, ook de mensen tot opstand tegen God heeft weten te brengen. Want hierdoor heeft hij het recht van God in het geding gebracht. Namelijk aldus: Wanneer hij uit de gemeenschap van God verstoten zal worden, dan eist het recht van God, dat óók die glorievolle mens, met zoveel macht bekleed, uit Zijn gemeenschap verstoten zal worden.

De onvoorstelbare hoogheid waarin hij van oorsprong geschapen is, zoals wij die naar aanleiding van Ezechiël 28 : 13 t/m 19 voor de aandacht gesteld hebben, moet hem ertoe gebracht hebben zich op zijn macht te verheffen en aan Gods almacht te twijfelen. Hij moet bij zichzelf gedacht hebben: Is God wel in staat mij te overwinnen?

En omdat hij zo hoog geschapen was, heeft hij hierin een juist oordeel gehad. Want God wilde (ja kon in bepaalde zin) Zijn almacht van eeuwigheid niet aanwenden om hem te overwinnen. God wilde Zijn Troon niet alleen en uitsluitend grondvesten op Zijn almacht van eeuwigheid. Maar God heeft van eeuwigheid gewild, dat recht en gerechtigheid de vastigheid van zijn Troon zouden zijn, zoals de Heilige Schrift dit ons onderwijst in Psalm 89 : 15 en 97 : 2b.

Daarom heeft God hem *op de aarde geworpen*, opdat hij juist door de openbaring van het allerhoogste recht geoordeeld zou worden. Maar bovenal opdat Zijn liefde en genade geopenbaard zouden worden.

”Opdat nu door de Gemeente bekendgemaakt worde aan de overheden en de machten in de hemel (namelijk aan Michaël en zijn engelen) de veelvuldige wijsheid Gods naar het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere.” - Efeze 3 : 10 en 11.

Ondanks de zelfverzekerdheid van de duivel moet hij toch wel met angst en beven vervuld zijn geweest. Temeer toen God tegen hem gezegd heeft dat het Zaad der vrouw hem de kop zou vermorzelen.

Toen hij *op de aarde geworpen* is, is de afgrond, de buitenste duisternis, hem bepaald in zijn volle afgrijselijkheid nog niet bekend geweest. Zoals die aan de mens ook niet bekend is, voordat hij, evenals de overste dezer wereld, buiten geworpen zal worden. - Johannes 12 : 31.

Nochtans heeft de duivel hier meer bewustheid van gehad dan de mens. Dit blijkt uit Mattheüs 8 : 29, als de duivelen tot Jezus zeggen: ”Zijt gij gekomen om ons te pijnigen voor de tijd?” ”Toen baden zij Hem, dat Hij hun niet gebieden zou in de afgrond heen te varen.” - Lukas 8 : 31.

Daarom welk een onbegrijpelijk voorrecht heeft God aan de mens geschonken, dat er voor hem wél een weg ter ontkoming is aan het eeuwig oordeel. Voor de duivelen is dit uitgesloten. Daarom zal hij, zoveel als in zijn vermogen ligt, deze weg

12 : 13b

voor de mens trachten te blokkeren.

Door zijn aanwezigheid op die weg als hun tegenpartijder zal hij die maken tot een weg van bloed en tranen, vol van verschrikkingen en moeiten. Ja hij zal daarop omgaan als een briesende leeuw, zoekende wie hij zal kunnen verslinden.

Dit is het waarom het vervolg in onze tekst is:

13b Zo heeft hij de vrouw vervolgd, die het Manneke gebaard had.

Wij moeten erop letten dat er niet staat: 'zou baren' zoals in vers 4. Hieruit blijkt uitdrukkelijk dat het vervolg van dit hoofdstuk ziet op en aansluit bij de tekenen die in de hemel gezien zijn.

Ook wordt hierdoor onze verklaring bevestigd betreffende het wezen van de in de hemel gevoerde oorlog.

Velen blijken er te zijn, die ook bij dit tekstgedeelte van mening zijn dat hier gezien wordt op de vervolging van de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus onmiddellijk na het sterven en de opstanding van de Heere Jezus. En al is deze vervolging een feit geweest, zo zijn wij toch van mening dat dit tekstgedeelte een geheel andere strekking heeft.

Wanneer wij met aandacht letten op de betekenis van 12 : 13 t/m 17, dan bemerken we dat dit gedeelte een besluit is van de rede die de engel gehouden heeft in het bekendmaken van al deze dingen aan Johannes.

Naar aanleiding hiervan merken wij op, dat het gehele twaalfde hoofdstuk (met uitzondering van de verzen 10, 11, 12 en 18) geen openbaring voor Johannes is zoals alle voorgaande openbaringen.

Steeds heeft hij gezegd (zoals ook in 12 : 10): "En ik hoorde" of ook wel: "En ik zag." Maar het overige van dit twaalfde hoofdstuk is een geheel enige openbaring. Hierin is tot driemaal toe gezegd: "En daar werd."

12 : 14a

Eerst bij de aanvang van hoofdstuk 13 zal hij weer beginnen te zeggen: "En ik zag."

Zoals uit 12 : 10 t/m 12 is gebleken, is in dit twaalfde hoofdstuk de ganse heilshistorie geopenbaard, echter op een wijze die niet met ons natuurlijk bevattingsvermogen (en dat van de strijdende Kerk in het algemeen) overeenkomt.

In feite is in hoofdstuk 12 geopenbaard op welke wijze het de almachtige God behaagd heeft Zijn toorn te bewijzen en Zijn macht bekend te maken, opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid. - Romeinen 9 : 22 en 23. En hieruit vloeit dan ook ons tekstgedeelte voort.

De majesteit, de glorie van dit twaalfde hoofdstuk wordt bovendien nog vergroot, omdat het een vervolg is van het blazen der zevende bazuin.

In de zevende bazuin, wanneer deze geblazen wordt, zoals gebleken is in het besluit van hoofdstuk 11, is de glorie der overwinning van de Ruiters op het witte paard geopenbaard. Deze overwinning wordt in dit twaalfde hoofdstuk in al haar glorie als het ware uitgebazuind.

Nochtans zal in de verklaring van het korte, laatste vers van dit twaalfde hoofdstuk (ten opzichte van de samenstelling der Heilige Schrift) gaan blijken welke uitzonderlijke wonderen erin verborgen zijn.

Het vergaat ons soms als de koningin van Scheba toen zij Salomo's heerlijkheid aanschouwde, dat er ook in ons als geen geest meer overblijft van verwondering.

De draak heeft de vrouw vervolgd, die het Manneke heeft gebaard, heeft ons tekstgedeelte gezegd, maar vers 14a zegt:

14a *En aan de vrouw zijn gegeven twee vleugelen eens groten arends.*

Dát deze teksten 13 t/m 17 een nadere verklaring zijn van de

12 : 14a

tekenen die in de hemel gezien zijn, gaat steeds meer blijken. Alles wat in die tekenen is uitgebeeld, is op de aarde werkelijkheid geworden.

Uit deze teksten blijkt op welke wijze de heilige oorlog die in de hemel ontbrand is, zich op de aarde heeft voortgeplant.

In de hemel echter heeft de draak met de engel Michaël gestreden, maar op de aarde met de meerdere Michaël, het Zaad der *vrouw*, met onze Heere Jezus Christus.

In de hemel met Michaël en zijn engelen, op de aarde met de meerdere Michaël én het zaad der *vrouw*, met allen die door onze Heere Jezus Christus uitverkoren zijn om de zaligheid te beërven.

Er gaat echter nog een uitzonderlijke verborgenheid schuil in de uitbeelding van deze heilige oorlog die in de hemel gestreden is en die op de aarde gestreden wordt.

Namelijk deze: De oorlog in de hemel is (om in menselijke termen te spreken) geëindigd doordat de draak op de aarde geworpen is. De draak is buiten (de hemel) geworpen. Maar de oorlog duurde in feite voort.

Zo zal het ook in deze heilige oorlog op de aarde gaan. Dit zal op uitzonderlijke wijze blijken uit vers 17 waar de Heere spreekt: "En de draak vergrimde op de vrouw en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben."

In de verzen 15 en 16 blijkt reeds op verborgen wijze, dat de overste dezer wereld buiten geworpen is, zoals de Heere Jezus dit aangekondigd heeft in Johannes 12 : 31.

Maar in vers 17 blijkt, dat de draak desondanks zijn strijd tegen Gods volk voort kan blijven zetten. Dit hopen wij te zijner tijd aan te tonen.

In 13 : 1 en 2 wordt dit nader verklaard.

Hieruit blijkt dat de draak een eeuwige vijandschap heeft tegen God en tegen alles en iedereen die door God bemind wordt.

Dit is het, waarom God van Edom gezegd heeft: "Omdat gij een eeuwige vijandschap hebt." - Ezechiël 35 : 5.

Wanneer we dit veertiende vers vergelijken met vers 6 van ons hoofdstuk, dan is het verbazingwekkend om de overeenstemming in deze twee teksten te zien, maar bovenal valt ons het volgende op:

In vers 6 is (om zo te spreken) de vlucht van *de vrouw* in de woestijn op hemelse wijze in beeld gebracht, maar in onze tekst op meer aardse en verklarende wijze.

In vers 6 is alleen vermeld dat *de vrouw* de woestijn in gevlucht is om aan de moordende greep van de draak te ontkomen, maar in onze tekst wordt vermeld op welke wijze dit geschied is en vervolgens welke gevolgen dit voor haar hebben zal.

Haar Kind Dat zij gebaard had, was (vers 5) reeds weggerukt tot God en Zijn Troon, dit zal ook in vers 16 geopenbaard worden, maar voor *de vrouw* (en haar kinderen) heeft God een plaats bereid in de woestijn dezer wereld om aldaar de voor haar bestemde (geschapen) tijd door te brengen.

Wij hebben gesteld, dat de draak *de vrouw* uit afgunst vervolgd heeft, vanwege de glorie die God haar gegeven had, bekleed zijnde met de zon, maar bovenal vanwege de heersende macht die God aan de mens gegeven had.

Maar nu, nu hij de mens tot ongehoorzaamheid aan God heeft weten te brengen, nu heeft het er (althans vanuit zijn oogpunt bezien) de schijn van dat hij hen voor eeuwig uit deze glorie heeft kunnen verstoten.

Daarom moet het de draak (want zo wordt hij nog genoemd in vers 13) uitermate bevreemd hebben, dat *aan de vrouw twee vleugelen eens groten arends gegeven zijn* om zijn verdere macht te kunnen ontvluchten.

Hij heeft ongetwijfeld verwacht (zelf Gods toorn en Zijn macht ervaren hebbende) dat God ook de aan Hem ongehoorzaam geworden mens nu onmiddellijk uit Zijn gemeenschap verstoten zou.

Het moet hem bevreemd hebben dat dit niet onmiddellijk geschied is

Naar zijn mening heeft hij in elk geval zover over hen getriomfeerd, dat zij hun glorie en hun heersende macht verloren hebben en dat zij in de wereld die hij tot een woestijn gemaakt heeft, terechtgekomen zijn.

Zelfs de heilige engelen moeten ongetwijfeld verbaasd gestaan hebben over het feit dat God de ongehoorzaam geworden mens ook niet regelrecht uit Zijn gemeenschap verstoten heeft, maar dat Hij blijkbaar (al is het voor hen nog duister) hun een plaats ter ontkoming bereid heeft tegen het geweld van deze listige slang.

Dit temeer, omdat *aan de vrouw twee vleugelen eens groten arends gegeven zijn* om aan de macht van de grote, rode draak te kunnen ontkomen.

Wat zullen zij zeer begerig geworden zijn om ook in deze geheimenissen een blik te mogen slaan. - I Petrus 1 : 12b.

Om het beeld en de betekenis van deze *vleugelen eens groten arends* te kunnen verstaan, achten wij het van het grootste belang te letten op de uitbeelding der vier dieren die in het midden des Troons en rondom de Troon van God zijn. - 4 : 6. En in verband met ons tekstgedeelte letten we in het bijzonder op het vierde dier, een vliegende *arend* gelijk.

Van deze vier dieren die elkeen voor zichzelf zes vleugelen hadden - 4 : 8a - hebben we verklaard dat zij met twee vleugelen (nog) de volle openbaring der heerlijkheid Gods bedekken en dat zij met twee vleugelen hun nederige staat bedekken, omdat zij aan de ijdelheid onderworpen zijn, maar van het vierde dier, de vliegende *arend* gelijk, hebben wij gezegd dat deze als met *twee vleugelen* de hêrschepping tegemoet vliegt.

Deze is in het bijzonder het symbool van de majesteit Gods.

Dit is het waarom *aan de vrouw twee vleugelen eens groten arends gegeven zijn*, niet alleen om de macht van de draak te

12 : 14b

kunnen ontvluchten, maar bovenal opdat zij met deze *twee vleugelen* de herschepping tegemoet zou kunnen vliegen. Al is het ook dat haar voor een bepaalde tijd een plaats bereid is in de woestijn. Want vers 14b zegt:

14b *Opdat zij zou vliegen in de woestijn,*

omdat de volle heerlijkheid Gods haar in deze tijdsbedeling nog niet geopenbaard zal worden en opdat zij haar nederige staat in deze *woestijn* zal leren kennen. Maar bovenal opdat zij van daaruit haar herschepping tegemoet zal kunnen vliegen.

Naar aanleiding van de openbaring van dit vierde dier is het dan ook zo hoogst belangrijk, dat bij de ontsluiting van het vierde zegel van het verzegelde Boek ook dit vierde dier gezegd heeft: "Kom en zie!" - 6 : 7.

Want daarin is geopenbaard, dat het vale paard des doods was uitgegaan (te weten de draak die op de aarde geworpen was) om de vrouw te vervolgen die het Manneke gebaard had.

"En die op het vale paard gezeten was, zijn naam was de dood en de hel volgde hem na." - 6 : 8.

Maar in de verklaring van 6 : 7 hebben wij gezegd dat de stem van de majesteit Gods zich zal verheffen over deze dood en over het graf heen. Dit zal straks gaan blijken in de verklaring van 12 : 16.

Omdat in dit twaalfde hoofdstuk de gehele heilshistorie is uitgebeeld, houdt dit in, dat in feite ook de openbaring van het blazen der zevende of der laatste bazuin erin verborgen is.

Het is opmerkelijk dat deze openbaring der zevende bazuin in feite in 12 : 10 reeds voor de aandacht gesteld is. Dit blijkt daaruit dat deze tekst een evenbeeld is van 11 : 15, waarin het blazen der zevende bazuin geopenbaard is.

Hoewel de klanken van de eerste bazuin reeds in de openbaring van het tweede (in de hemel geziene) teken gehoord werden - 12 : 4a - en het blazen van de tweede

12 : 14b

bazuin in beginsel gehoord is in 12 : 9, zo is toch het blazen der eerste bazuin voor de strijdende Kerk pas werkelijkheid geworden in de openbaring van 12 : 12b en de openbaring van het blazen der tweede bazuin in 12 : 13.

Het blazen der derde bazuin zal geopenbaard worden in 12 : 15, der vierde bazuin in 12 : 16 en der vijfde en zesde bazuin in 12 : 17.

Onmiddellijk nadat de vrouw en haar man van de verboden vrucht genomen en die gegeten hadden, is de ganse aarde (die zeer goed was) tot een *woestijn* geworden. En de zon waarmee de vrouw bekleed was, is voor haar reeds ten ondergegaan op het ogenblik dat de begeerte in haar opgekomen is om de verboden vrucht te nemen. Dus zal ook het Kindeke *in de woestijn* dezer wereld geboren worden.

Uit de uitbeelding der adelaarsvleugelen die aan de vrouw gegeven zijn, waarmee *zij* (evenals haar zaad) *zou vliegen in de woestijn* dezer wereld, blijkt, dat er voor al Gods uitverkorenen geen andere weg ter ontkoming is dan door het geloof met deze adelaarsvleugelen omhoog te vliegen, de herschepping tegemoet.

Het wonderbaarlijke bestuur des Heeren ligt verborgen in het '*opdat*' *zij zou vliegen in de woestijn* om dáár genezing te vinden.

Een woestijn is voor de mens de verschrikkelijkste, de gevaarlijkste en meest onherbergzame plaats die er op de aarde te vinden is.

Wanneer God Zijn volk erdoor leidt naar het beloofde land, zegt Hij: "Die u geleid heeft in die grote en vreselijke woestijn, waar vurige slangen en scorpioenen en dorheid, waar geen water was." - Deuteronomium 8 : 15.

Wanneer de Heere haar ontkoming wil schenken, zouden wij verwacht hebben dat zij deze adelaarsvleugelen zou gekregen hebben om naar de Steenrots te vliegen. Omhoog, naar het

Adelaarsnest der volkomen veiligheid en der ruste. Of dat zij (evenals haar Kind, wanneer zij Het gebaard zou hebben) plotseling weggerukt zou zijn, ver weg uit de macht van de draak.

Maar naar *de woestijn*, dit moet zelfs de overleggingen van de heilige engelen te boven gegaan zijn. Hoeveel te meer de overleggingen van de mens en ook van de draak.

Toch zal voor de mens gaan blijken dat het verblijf in die *woestijn* verkieselijker is dan te moeten blijven verkeren in het gezelschap der mensen die mét de draak volharden in hun opstand tegen God.

Davids klacht hierover is: "Vrees en beven overkomt mij en gruwen overdekt mij, zodat ik zeg: Och dat mij iemand vleugelen, als ener duive, gave! Ik zou henenvliegen waar ik blijven mocht. Ziet ik zou ver wegzwerfen, ik zou vernachten *in de woestijn*." - Psalm 55 : 6 t/m 8.

Jeremia heeft dezelfde klacht. Hij zegt: "Och dat ik *in de woestijn* een herberg der wandelaars had, zo zou ik mijn volk verlaten en van hen trekken, want zij zijn allen overspelers, een trouweloze hoop." - Jeremia 9 : 2.

Het moet dan met de mens in zijn natuurlijke staat wel allerdroevigst gesteld zijn, als Gods uitverkoren volk, wien de Heere de ogen geopend heeft voor zijn verloren staat, die verschrikkelijke *woestijn* begeert in plaats van onder de goddelozen te moeten verkeren.

Toch moet de draak zich bepaald op een duivelse wijze erover verheugd hebben, dat die met de zon beklede vrouw genoodzaakt geworden is vanwege zijn overwinning op haar, in die *woestijn* te vluchten.

Hij moet dit gezien hebben als een voortgaand succes na zijn victorie in de hof van Eden. Zij is nu met haar zaad in een open legerplaats terechtgekomen, waar geen enkel verweer of wapen voor hen is tegen zijn listen.

Hij moet bij voorbaat de vrouw al veracht hebben, zoals de reus Goliath David veracht heeft, toen deze ongewapend tot

12 : 14c

hem kwam om tegen hem te strijden. - 1 Samuel 17 : 42 en 43. Want toen hij zag dat God haar *in de woestijn* der wereld geleid had, was zijn enige reactie: "Kom tot mij, zo zal ik uw vlees aan de vogelen des hemels geven en aan de dieren des velds." - 1 Samuel 17 : 44.

En toch zal gaan blijken dat juist dit de plaats is, waar de grote draak verslagen zal worden, de plaats waar God Zichzelf op het allerhoogst verheerlijken zal. Want vanwege deze plaats waarin het kruis van de Heere Jezus opgericht is, zal de ganse aarde weten dat Israël een God heeft. - 1 Samuel 17 : 46.

Het geschenk der adelaarsvleugelen toont aan, dat deze plaats haar redding en haar behoud zal worden, want nu kan zij mét deze adelaarsvleugelen de Rots des behouds bereiken.

Vandaar de wonderbare en betekenisvolle woorden in het volgende tekstgedeelte:

14c *In haar plaats.*

Wanneer wij bij deze drie woorden aandachtig stilstaan en trachten de betekenis te verstaan, worden wij wederom in de hoogste verwondering gebracht.

Wat zouden wij, volgens onze natuurlijke en verdorven overleggingen, deze drie woorden gemakkelijk kunnen missen. Lees slechts de tekst zonder deze drie woorden, dan zal dit blijken.

En dit is het nu juist waarom zij zo bovenmate belangrijk zijn, ja zelfs beslissend voor de glorie van Gods Woord op deze plaats.

Om dit te zien, is het nodig de oorspronkelijke glorie van de vrouw ons in herinnering te brengen, zoals zij uitgebeeld is in 12 : 1, met de zon bekleed, met de maan onder haar voeten en een kroon van twaalf sterren op haar hoofd.

Deze met zulke hoge glorietekenen versierde vrouw moet dan toch wel op een bijzondere wijze een *plaats* in deze woestijn

verworven hebben, dat er gezegd wordt dat dít *haar plaats* zal zijn, want de tekst zegt: *in haar plaats*.

Deze woestijn is toch bepaald een *plaats* buiten de gemeenschap met God. En als dit zo is, is er geen vreselijker plaats in het ganse heelal denkbaar. En niet alleen voor deze vrouw, maar ook voor haar zaad, ja in het bijzonder voor allen die iets van de paradijsheerlijkheid van de vrouw hebben leren zien.

En nochtans is deze *plaats* der verlorenheid (buiten de gemeenschap met God) *haar plaats* geworden, omdat zij aan de stem van de slang gehoor gegeven heeft en van de verboden boom gegeten heeft.

Daarom is deze *haar plaats* in feite in beginsel een openbaring van Gods heilige toorn over haar. Een openbaring van Gods gerechtigheid en van Gods heilig recht.

Doch niet alleen het zijn van deze vrouw, maar het zijn van alle mensen in het algemeen in de woestijn dezer wereld is openbaring van Gods gerechtigheid en van Zijn heilige toorn over hen.

Ook het zijn van Gods uitverkoren volk in die *plaats* die God ook voor hen bereid heeft, vloeit voort uit de openbaring van Gods gerechtigheid.

Maar dat God voor deze vrouw en voor heel Zijn uitverkoren volk een bijzondere *plaats* bereid heeft in deze woestijn, een *plaats* waarin zij, met de genadegave der adelaarsvleugelen begiftigd, mogen vluchten naar de Rots des behouds, is voortgekomen uit Gods eeuwig en vrij welbehagen, uit Zijn innerlijke ontfermingen over hen. - Romeinen 9 : 15 en 18.

Omdat Hij hen van verre tijden verschenen is en hen heeft liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heeft Hij hén getrokken met goedertierenheid. - Jeremia 31 : 3.

Hierover en over de roeping der heidenen wordt in de profetieën van Jesaja gejubeld: "De woestijn en de dorre plaatsen zullen hierover vrolijk zijn en de wildernis zal zich

12 : 14d

verheugen en bloeien als een roos. Zij zal lustig bloeien en zich verheugen, ja met verheuging en juichen, (want) de heerlijkheid van Libanon is haar gegeven, het sieraad van Karmel en Saron; zij zullen zien de heerlijkheid des HEEREN, het sieraad onzes Gods." - Jesaja 35 : 1 en 2.

Als aan haar die twee vleugelen van die grote hemelse Arend, namelijk de genadegaven des Heiligen Geestes, niet gegeven waren, hadden zij en haar natuurlijke zaad die Rotskloof der behoudenis, Jezus Christus, nooit kunnen bereiken, die enige *plaats* ter ontkoming aan het woeden van de draak.

Dan zouden zij en haar ganse zaad in deze woestijn der wereld in de macht van de grote, rode draak gebleven zijn en met hem op jammerlijke wijze omgekomen zijn. Maar nu is er voor Gods vrijgekochten een *plaats* ter ontkoming bereid in deze woestijn.

14d *Alwaar zij gevoed wordt.* (vert. N.B.G.: onderhouden wordt).

Zoals Gods volk, bevrijd zijnde uit de macht van die grote zeedraak (Farao) die in het midden zijner rivieren ligt - Ezechiël 29 : 3 - in zijn reis naar het beloofde land door een vreselijke woestijn geleid is en daarin *gevoed* is met manna, brood dat van de hemel afdaalde, uitgebeeld in 10 : 1 en 2, zo zullen al Gods uitverkorenen in deze woestijn der wereld *gevoed worden* met hemels manna.

Zij zullen echter soms óók geleid worden naar zeer liefelijke oasen van Gods genadige en liefelijke ontmoetingen met hen. En al zijn die ook zeldzaam in de woestijn en zó weer voorbijgetrokken, zij zullen toch niet omkomen van dorst, want op Gods tijd zullen zij mogen drinken van de wateren die uit de Steenrots voortgebracht zullen worden.

Al is de woestijn waarin aan de vrouw een plaats ter ontkoming bereid is, op zichzelf een openbaring van Gods

12 : 14e en f

misnoegen over haar zonden, nochtans zal God haar aldaar op een onvoorstelbare en ongekeerde wijze *onderhouden*.

Al heeft de draak aanvankelijk gedacht dat de woestijn haar ondergang zou worden, zeggende en juichende: "Zij zijn verward in het land, die woestijn heeft hen besloten" - Exodus 14 : 3 - hij en Gods bevrijde volk zullen toch gaan bemerken dat het heil des HEEREN, dat Hij heden aan hen doen zal - Exodus 14 : 13 - groot en wonderlijk zal zijn.

Omdat dit gehele twaalfde hoofdstuk als een openbaring in vogelvlucht is en mede omdat het in bepaalde zin een vervolg is op de hoofdstukken 10 en 11, blijkt in onze tekst niet op welke wijze zij in deze woestijn *gevoed en onderhouden* zal worden. Dat is reeds in de hoofdstukken 10 en 11 geopenbaard.

In hoofdstuk 10 door "het geopende Boekje." Dat is het ware Brood des Levens. - Johannes 6.

En in hoofdstuk 11 door middel van de twee getuigen die 1260 dagen profeteren zullen.

Velen echter sterven in deze woestijn der wereld, omdat zij dit ware Brood des Levens niet uit het ware geloof eten.

Zij echter die door het geloof des Zoons van God leven, eten daarvan en zullen niet sterven, omdat de Heere Jezus Christus Zelf dit ware Brood is Dat uit de hemel nedergedaald is. - Johannes 6 : 48 t/m 50.

Zij zullen niet voor altoos in de woestijn verblijven. Zij zijn op reis naar het beloofde Land en verblijven in de woestijn. Echter slechts:

14e *Een tijd en tijden en een halve tijd,*

14f *buiten het gezicht der slang.*

Voordat wij deze bovenmate wonderlijke tekstgedeelten trachten te verklaren, willen wij er de aandacht op vestigen dat de vert. N.B.G. deze twee tekstgedeelten in omgekeerde volgorde heeft.

12 : 14e en f

Deze vertaling vangt aan met *buiten het gezicht der slang*.

Wij hebben het vermoeden dat in de St.Vert. beter de rechte zin van deze tekstgedeelten begrepen is dan in de vert. N.B.G. In de verklaring kan dit duidelijk worden.

In feite zijn het twee afzonderlijke tekstgedeelten die niet onder één noemer behandeld behoren te worden. Toch zal blijken dat zij niet van elkaar te scheiden zijn, hoewel zij wel ernstig van elkaar ónderscheiden moeten worden.

Hierdoor zijn wij genoodzaakt eerst vers 14e te verklaren.

In vers 6 hebben wij het voeden van de vrouw in de woestijn ook verklaard. In die tekst is gezegd, dat zij in de woestijn duizendtweehonderdzestig dagen gevoed zou worden. Dáár hebben wij verklaard, dat met die 1260 dagen de gehele duur der geschapen tijdhistorie bedoeld werd. Dit vloeide hieruit voort, dat de vrouw aldaar zélf de woestijn dezer wereld ingevlucht is, omdat er, toen zij van de verboden vrucht genomen en gegeten had, geen plaats meer voor haar was in het paradijs.

En omdat de aarde onmiddellijk door God vervloekt werd om haar zonde, is de aarde ook onmiddellijk een woestijn geworden. Inzonderheid voor haar de woestijn van haar leven. Daar stonden die 1260 dagen nog vóór of bij de aanvang der tijdhistorie. Deze aldaar genoemde 1260 dagen, die (vers 6) God voor de vrouw bereid heeft, zijn voor de Kerk (in natuurlijke zin) de ganse duur der tijdhistorie. Gedurende die ganse tijd zal zij in deze woestijn moeten verkeren.

Deze 1260 dagen zijn, vanwege de overeenkomst der in ónze tekst genoemde tijdsduur, een symbool van *de tijd en de tijden en een halve tijd*, die aan de vrouw gegeven zijn om te vliegen in haar plaats *buiten het gezicht der slang*.

Om die plaats in de woestijn dezer wereld te bereiken zijn aan de vrouw twee vleugelen eens groten arends gegeven.

Omdat de woestijn dezer wereld voor de door God vervloekte mens de ganse tijdhistorie omvat, uitgebeeld in 1260 dagen,

zo zal nochtans gaan blijken, dat als God Zijn uitverkorenen uit deze woestijn der wereld trekt en hén brengt in de woestijn, in de plaats die zij alleen met de haar gegeven arendsvleugelen zal kunnen bereiken, voor hen aldaar een andere rekening zal gelden, die in bepaalde zin niet de ganse wereldtijdhistorie zal omvatten.

Deze bijzondere plaats van Gods uitverkorenen in de woestijn der volken wordt in ons tekstgedeelte aangeduid met een tijdsduur van *tijd, tijden en een halve tijd*.

In de eerste plaats betekent dit voor Gods volk een beperking van hún vertoeven in de woestijn dezer wereld, dit in tegenstelling tot hen aan wie géén arendsvleugelen gegeven zijn om te vliegen en te vluchten tot de enige Schuilplaats der behoudenis.

Deze glorie der beperking (van tijd) ontbrak in vers 6, toen de vrouw zélf gevlucht is in de woestijn der zonden.

Het ligt echter voor de hand, dat achter deze wijze van weergave, namelijk *een tijd, tijden en een halve tijd* een veel diepere verborgenheid schuil gaat dan die zeer oppervlakkige die wij reeds aangewezen hebben.

Als God Zijn uitverkorenen trekt uit de woestijn dezer wereld en hen brengt in de plaats die Hij voor hen bereid heeft, dan is het kennelijk zo, dat er lichamenlijk geen onderscheid is tussen hen en de volkeren dezer wereld.

In dit opzicht heeft het begrip *tijd, tijden en een halve tijd* dezelfde tijdsbepaling en dezelfde betekenis als die 1260 dagen uit vers 6. Dit temeer omdat dit twaalfde hoofdstuk (zoals wij dit ook reeds eerder aangewezen hebben) als in vogelvlucht de ganse tijdhistorie in beeld brengt.

En vanuit dit gezichtsveld komen deze tijden (*tijd, tijdén en een halve tijd*) van het vertoeven van Gods volk in de woestijn der volken, nog weer in een geheel ander licht te staan.

Gods Kerk heeft van den beginne aan, om zo te spreken, in breed verband in deze drie tijden onder de volken der wereld

12 : 14e en f

vertoefd.

Namelijk vanaf Adam tot op Abraham heeft zij *een tijd* vertoefd.

Maar zij heeft *tijdén* vertoefd in haar plaats die God voor haar bereid heeft onder het Verbond der besnijdenis.

Zij heeft daarna echter *een halve tijd* vertoefd *buiten het gezicht der slang*. Dat was in de eerste periode der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis, zoals deze in het bijzonder aangewezen is in 11 : 1 t/m 7 en in 13 : 1 t/m 10, want *de slang*, de overste dezer wereld, was door de overwinning van de Heere Jezus buiten geworpen. - Johannes 12 : 31.

Maar daarna, in de tweede periode der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis, moet hij weer een kleine tijd ontbonden worden. - 20 : 3b.

Op de glorie der driedeling van de Bijbel hopen wij te zijner tijd terug te komen.

Tijd, tijden en een halve tijd, is een zeer verborgen wijze van spreken. De geheimenissen die hierin verborgen zijn, worden aan de strijdende Kerk bekendgemaakt.

Dit is ook reeds gebleken in de profetieën van Daniël. Daar onderwijst de Man, met linnen bekleed, Die boven op het water der rivier was, Zijn rechterhand en Zijn linkerhand opheffende naar de hemel, zwerende bij Dien Die eeuwiglijk leeft - Daniël 12 : 7; Openbaring 10 : 1 t/m 6 - dat na een bestemde tijd, bestemde tijden en een helft, als hij (hier betekende de vorst der duisternis, de oude *slang*) voleind zal hebben te verstrooien de hand des heiligen volks, al deze dingen voleind zullen worden.

Wij willen bij deze tekst uit Daniël even een aantekening maken, namelijk deze: In een uitleg van deze tekst, voorkomende in de kanttekeningen van de St.Vert., wordt positief verklaard dat God de Heere Zijn heilige volk verstrooid heeft. Dit is in deze zin waar, dat God in Zijn toorn

12 : 14e en f

Zijn oude Verbondsvolk Israël onder de heidenen verstrooid heeft, inzonderheid vanwege de verwerping van hun Messias. Eveneens wordt gezegd, dat dit ook het einde van die verstrooiing betreft. Namelijk "na een helft" die wij eerder aangewezen hebben als te zijn de eerste helft van de Nieuwtestamentische tijdsperiode.

Na het einde van die helft is er (in beginsel) een einde gekomen aan de verstrooiing van het heilige volk Israël. Toen is de nieuwe staat Israël weer opgericht.

Maar anderzijds is het niet God Die Zijn heilige volk verstrooit, maar de duivel. Want de goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen, maar de wolf grijpt en verstrooit de schapen. - Johannes 10 : 11 en 12. Dit blijkt ook beslissend uit Ezechiël 34.

Ja het is ook gebleken uit de aanvang van Daniël 12. Want Michaël, die grote vorst, zal in de eindtijd opstaan, als het zulk een tijd der benauwdheid op de wereld zijn zal als er nimmer tevoren geweest is, om het verstrooide volk te verlossen.

En zij die het heilige volk verstrooid hebben, zullen tot versmaadheden en tot een eeuwige afgrijzing worden. - Jesaja 66 : 24.

Tot zover deze opmerking.

Nu willen wij echter naar aanleiding van het door ons in het geding gebrachte zevende vers van Daniël 12 en gelet op onze verklaring van die tekst er de aandacht op vestigen, dat in de verzen 11 en 12 van ditzelfde hoofdstuk ook weer die *halve tijd* in het geding gebracht wordt. Maar die *halve tijd* aldaar omvat de gehele Nieuwtestamentische tijdsperiode.

Nochtans is deze *halve tijd* ook weer in twee delen gedeeld.

Van het eerste deel van die *halve tijd* wordt in vers 11 gezegd, dat deze aangevangen is toen het gedurig offer weggenomen is. Wij weten dat dit omstreeks het jaar 70 van onze jaartelling geschied is, toen de tempel te Jeruzalem door de Romeinen verwoest is.

12 : 14e en f

En van die periode wordt in hetzelfde elfde vers gezegd, dat deze 1290 dagen duren zal. Dat is dezelfde periode waarin de Gemeente des Heeren *buiten het gezicht der slang* is geweest (Openbaring 12 : 14f, ons tekstgedeelte) omdat de overste dezer wereld (door de overwinning van de Heere Jezus aan het kruis) buiten geworpen is.

Maar van het tweede gedeelte van die *halve tijd* (de ganse Nieuwtestamentische tijdsperiode omvattende) zegt Daniël 12 : 12: "Welgelukzalig is hij die verwacht (vert. N.B.G.: blijft verwachten) en raakt tot 1335 dagen."

Deze twee perioden tezamen komen overeen met de twee perioden uit hoofdstuk 11 en met de twee perioden uit hoofdstuk 13 en met de twee perioden uit hoofdstuk 20 (de eerste 20 : 1 t/m 6, de tweede 20 : 7 t/m 9.

Op welke wijze deze twee Nieuwtestamentische tijdsperioden elk voor zich ook weer met *tijd, tijden en een halve tijd* uitgebeeld zijn, daaraan hopen wij te zijner tijd aandacht te schenken. Alsook aan de wonderlijke betekenis van Daniël 12 : 11.

Voorlopig willen we (in dit opzicht) van ons tekstgedeelte deze verklaring geven: Er kan nimmer van *een halve tijd* sprake zijn, als er geen bepaalde tijd aan voorafgegaan is.

In verband met de beeldspraak, niet alleen in onze tekst maar de beeldspraak die steeds gebruikt wordt voor de aanduiding der tijden, wordt er voor het begrip *tijd* in ons tekstgedeelte ongetwijfeld gezien op één jaar, omdat jarén de tijden afbakenen.

Dus betekent *tijden* (in het meervoud) twee jaren en *een halve tijd* betekent dan een half jaar, dat is tezamen 3 1/2 jaar.

Dit komt overeen met de 42 maanden en de 1260 dagen die in hoofdstuk 11 voor de aandacht gesteld zijn.

In hoofdstuk 11 zijn deze twee tijdsperioden aldus aangewezen: De heidenen die in de voorhof van de tempel zijn, zullen de heilige stad 42 maanden vertreden - 11 : 2 -

12 : 14e en f

maar in 11 : 9 wordt de tweede periode aangewezen, namelijk de verstrooiing van het heilige volk (de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus aan het einde der tijden). Dit blijkt uit het besluit van Daniël 12 : 7 of Openbaring 11 : 9.

En de mensen uit de volken en geslachten en talen en natiën zullen hun dode lichamen zien, 3 1/2 dag, liggende op de straat der grote stad, die geestelijk Sodom en Egypte genaamd wordt.

Voorts willen we nog bijzondere aandacht schenken aan vers 14f: *buiten het gezicht der slang*.

Letten we op de geschiedenis der zondeval, dan treft het ons dat Adam en Eva zelfs in hun heilige en zondeloze staat niet *buiten het gezicht der slang* waren, daar hij hen in die staat verleid heeft.

Maar nu blijkt (afgezien van de directe betekenis van ons tekstgedeelte) dat er ná hun zondeval een plaats voor hen bereid is in de woestijn dezer wereld, waar zij wél *buiten het gezicht der slang* zijn.

Hieruit blijkt dat de mens, nog zijnde in zijn rechte staat, evenals alle heilige engelen, een eigen verantwoordelijkheid gehad heeft om God wél of niet te gehoorzamen.

Maar nu zij in de woestijn dezer wereld terechtgekomen zijn en aldaar van die vrijheid beroofd zijn, heeft God in Zijn grote ontferming een andere Adam in hun plaats willen stellen om *de slang* te weerstaan.

Niet alsof zij, in de woestijn dezer wereld gekomen zijnde, geen verantwoordelijkheid meer zouden hebben om God wél of niet te gehoorzamen, maar de tweede Adam wil in hun plaats gaan staan om *de slang* op zijn listige vragen te antwoorden, omdat zij zichzelf van de kracht beroofd hebben om staande te blijven en God te gehoorzamen.

Vandaar die uitzonderlijke genade van God over Zijn uitverkorenen, dat zij met de twee vleugelen eens groten

12 : 14e en f

arends vanuit de woestijn dezer wereld naar een plaats kunnen vliegen, die God voor hen bereid heeft *buiten het gezicht der slang* Een plaats waar zij kunnen schuilen onder de grote beschuttende vleugelen van de hemelse Adelaar Die Zich over hen ontfermd heeft.

In dit opzicht is de vrouw, namelijk de Gemeente van de Heere Jezus Christus, op die plaats van stonde aan tot in der eeuwigheid *buiten het gezicht der slang*.

Dit is het waarom (blijkens het volgende vers) *de slang* een andere methode toe zal passen om haar alsnog te verderven.

Toch blijkt dit niet het enige geheimenis te zijn dat in dit korte tekstgedeelte verborgen is, want in de voorafgaande woorden (vers 14e) is de indruk gewekt, dat het slechts voor een bepaalde tijd is dat zij *buiten het gezicht der slang* zal zijn. Hetzij voor *een tijd* of voor *tijden* of uitsluitend voor die *halve tijd*, zoals wij dit verklaard hebben.

Nu hebben wij naar aanleiding van 12 : 6 er de aandacht op gevestigd, dat het verblijf van de vrouw met haar natuurlijke zaad in de woestijn dezer wereld, aldaar met 1260 dagen aangewezen, de ganse tijdgeschiedenis van de wereld omvat. Bij die vlucht waren geen bijzondere beloften van arends-vleugelen.

Daarom, wanneer er hier en nu sprake is van een tijdsbeperving, moet er ongetwijfeld naast de algemene verberging voor het geweld *der slang* (de algemene genade voor het menselijk geslacht - Handelingen 14 : 17) een bijzondere verberging zijn voor het geweld *der slang* voor hen aan wie arendsvleugelen gegeven zijn om naar hun plaats te vluchten die God voor hen bereid heeft in de woestijn.

Deze bijzondere verberging voor Gods volk hebben wij aangewezen naar aanleiding van het feit dat de overste dezer wereld buiten geworpen is - Johannes 12 : 31 - toen de tweede Adam over hem getriomfeerd heeft in Zijn dood en in Zijn opstanding.

12 : 14e en f

Omdat nu door de komst van de Heere Jezus in het vlees de volheid der tijden aangebroken is - Jesaja 2 : 2 en 7 : 14; Micha 4 : 1 en 5 : 2 - waarin de kop van *de slang* door het vrouwen-Zaad verpletterd is, wordt de eindtijd slechts *een halve tijd* genoemd.

Uit vele teksten hebben wij aangetoond, dat in die *halve tijd* (een gedeelte van die *halve tijd*) *de slang* uit het gezicht der vrouw (namelijk de Kerk) verdwenen is.

Dit betekent niet dat de Gemeente des Heeren in dat gedeelte van die *halve tijd* buiten de invloedssfeer van *de slang* gebleven is. Hij heeft blijkbaar de macht behouden om zijn engelen uit te zenden om Gods dienstknechten met vuisten te slaan. Dit blijkt uit 2 Corinthe 12 : 7.

Maar in 20 : 1 t/m 3 zal aan de strijdende Kerk geopenbaard worden op welke wijze zij *buiten het gezicht der slang* gekomen is.

In 20 : 7 t/m 9 zal de letterlijke betekenis van die *halve tijd* blijken, zoals deze in ons tekstgedeelte genoemd wordt, evenals die geopenbaard is in 11 : 7 t/m 13 en in 13 : 11 t/m 17.

De satan zal (in het laatste gedeelte van die *halve tijd*) uit zijn gevangenis ontbonden worden blijkens 20 : 7 en uit de daarop volgende verzen 8 en 9 zal alsdan blijken dat hij het is die de hand des heiligen volks verstrooien zal, daar alsdan al deze dingen voleindigd zullen worden, zoals wij dit naar aanleiding van Daniël 12 : 7 gezegd hebben.

Ten opzichte van de algemene verberging van de vrouw voor *het gezicht van de slang* vestigen wij er de aandacht op, hoe die te zien is in de uittocht van het volk des Heeren uit Egypteland.

Ook toen heeft de Heere Zijn volk geleid en gevoed *buiten het gezicht der slang*. Bij de ingang in de Rode Zee zijn ze verborgen voor de ogen van die grote zeedraak, zoals de Farao van Egypte in Ezechiël 29 : 3 genoemd wordt. Want God stelde een wolkkolom tussen het leger Israëls en het leger der

12 : 15a

Egyptenaren. Voor Gods volk was deze wolk ten licht op hun pad, maar voor de Egyptenaren (voor de draak) was hij duisternis. - Exodus 13 : 21 en 14 : 20.

Voorts willen wij nog even aandacht schenken aan de naamsverandering van de draak.

In zijn strijd met Michaël en zijn engelen in de hemel is hij tot vijfmaal toe met zijn naam "draak" genoemd, maar zodra hij op de aarde geworpen is - 12 : 9 - wordt zijn aard (sinds zijn opstand) als mensenhater in zijn naamsverandering geopenbaard.

Dán wordt hij genoemd "oude *slang*, welke is duivel en satanas, die de gehele wereld verleidt."

Wanneer hij in 12 : 13 wederom draak genoemd wordt, komt dat omdat die tekst aansluit op 12 : 4. Maar zodra de mens in het geding gebracht wordt - 12 : 14 en 15 - blijkt hij voor hén uitsluitend een *slang* te zijn.

Het bovenmate wonderbaarlijke is echter, dat als in 12 : 16 zijn strijd met de meerdere Michaël in het geding gebracht wordt, hij weer met zijn naam draak aangeduid wordt.

En na zijn beslissende nederlaag (buiten geworpen zijnde - Johannes 12 : 31b) zal hij tegen de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus uitsluitend als draak krijg gaan voeren. Dit blijkt uit 12 : 17, waaraan wij te zijner tijd aandacht hopen te schenken.

Aanvankelijk door middel van zijn handlangers en vertegenwoordigers op de aarde, zoals blijken zal uit 13 : 1 en 2.

En in de laatste tijden zal hij zélf weer uit de afgrond opkomen om zijn verschrikkelijke haat tegen de mensen uit te leven. Dit blijkt uit 11 : 7; 13 : 11 en 20 : 8 en 9.

Wij willen nu voorts de strijd van deze mensenmoorder gadeslaan.

15a *En de slang wierp uit haar mond achter de vrouw water als een rivier.*

Wij hebben er reeds eerder de aandacht op gevestigd, dat in dit twaalfde hoofdstuk (en in mindere mate ook in hoofdstuk 11) de gehele wereldtijdgeschiedenis als in vogelvlucht in beeld gebracht wordt.

Hoofdstuk 12 onderscheidt zich in dit opzicht van hoofdstuk 11, dat hierin niet alleen de oorsprong der wereldtijdgeschiedenis in beeld gebracht is, maar zelfs de oorsprong en de aanvang van het rijk der duisternis, uitgebeeld door de in de hemel geziene tekenen, aanvangende met: "Een vrouw, bekleed met de zon."

Omdat dit hoofdstuk een volheid der openbaring is van de wereldtijdgeschiedenis zelfs vanaf haar oorsprong, in de tekenen die in de hemel gezien zijn, vloeit hieruit voort, dat in dit hoofdstuk ook de klanken van de zes bazuinen des alarmgeklanks doorklinken.

Maar omdat in de oorlog die in de hemel gevoerd is tussen Michaël en zijn engelen en de draak en zijn engelen, de draak in beginsel reeds verslagen en overwonnen is, zo is de glorie van het blazen der zevende bazuin (reeds voordat de draak als een sluwe *slang* zijn strijd tegen de vrouw en haar Zaad op de aarde begonnen was) in de hemel reeds door de staande gebleven, heilige engelen uitgejubeld.

Hoe de zes bazuinen des alarmgeklanks in dit hoofdstuk doorklinken, hebben wij ten opzichte van het blazen der eerste en der tweede bazuin reeds aangewezen naar aanleiding van de verklaring van 12 : 12b. Maar in onze tekst klinkt zeer beslist het blazen der derde bazuin door, want "vele mensen zijn gestorven van de *wateren*, want zij waren bitter geworden", wordt er bij het blazen der derde bazuin vermeld in 8 : 11b.

In 12 : 16 is dit zeer beslist met de vierde bazuin het geval. Terwijl tenslotte in 12 : 17 de klanken van het blazen der vijfde en der zesde bazuin door zullen klinken. Wanneer wij aan de verklaring van deze teksten zullen mogen toekomen, zal dit alles blijken.

12 : 15a

In ons tekstgedeelte, *en de slang wierp uit haar mond achter de vrouw water als een rivier*, blijkt de overeenkomst met het blazen der derde bazuin onmiddellijk, als wij letten op *déze aanslag van de draak tegen de Kerk des Heeren en op de aanslag zoals die bij het blazen der derde bazuin uitgebeeld is*. Bovendien in de aanvang van de verklaring van de derde bazuin hebben wij gezegd: Welke aanslagen de satan tegen de Gemeente van de Heere Jezus Christus ook ondernemen zal, de bazuinen des Evangelies zal hij toch niet tot zwijgen kunnen brengen. Dit zal hier en nu ook gaan blijken in de verklaring van 12 : 16.

Uit de woordelijke inhoud van óns tekstgedeelte blijkt, dat het een beeldspraak is die op geen enkele wijze met de natuurwetten overeenkomt. Niet alleen vanwege de zaken als zodanig die erin aan de orde komen, namelijk *water uit een mond werpen als een rivier*, maar veel meer nog vanwege het feit dat veel *water* een woestijn (waarin *de vrouw* verkeert) veeleer vruchtbaar zou maken dan dat het gevaar op zou leveren voor hen die erin verkeren.

Mede hierom is dit tekstgedeelte zo boordevol van geestelijke verborgenheden. Want al is het nu zo, dat onze tekst onmiddellijk voorafgaat aan de openbaring van de verlossing van *de vrouw* in het volgende vers en zij een overeenkomst heeft met het blazen der derde bazuin, zo zal *de slang* toch ook daarna nimmer afdalen *water uit haar mond te werpen als een rivier* om de Gemeente van de Heere Jezus Christus weg te voeren.

Daarom wordt deze verderfelijke *rivier die de slang uit haar mond werpt*, niet alleen hier en in het blazen der derde bazuin geopenbaard, maar dit is ook reeds in beeld gebracht in de zeven brieven die Johannes op bevel des Heeren aan de Gemeenten van Klein-Azië geschreven heeft. En wel in het bijzonder aan de Gemeenten van Sardis en Filadelfia. Eveneens in de ontsluiting van het tweede en het derde zegel van het verzegelde Boek.

12 : 15a

Deze verderfelijke *rivier die de slang uit haar mond geworpen heeft*, is ook in het bijzonder geopenbaard bij het blazen der vijfde bazuin. - 9 : 1 t/m 11.

Daarna ook in het wederom profeteren van Johannes uit het geopende Boekje - 11 : 1 t/m 6 - en vervolgens in ons teksthoofdstuk, in het bijzonder in onze tekst.

Daarna zal deze verderfelijke *rivier* nog eens geopenbaard worden in 13 : 1 t/m 9; in 16 : 4 t/m 7 en tenslotte in 20 : 1 t/m 4.

Dit wil echter niet zeggen, dat over deze verderfelijke *rivier die uit de mond van de slang voortgekomen is*, op andere plaatsen in de Heilige Schrift niet gesproken wordt. Dit blijkt juist op zeer veel plaatsen het geval te zijn.

De plaatsen echter die wij in het geding brachten, hebben allermeeft betrekking op die tijden die wij aangewezen hebben als te behoren tot de eerste helft der eindtijd, de eerste helft der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis, waarin het uit de (volkeren)zee opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld gezwaaid heeft.

Nochtans stroomt deze verderfelijke *rivier* niet alleen in deze gedeelten der tijdhistorie, zij wordt geopenbaard in de ganse wereldtijdgeschiedenis. Zij wordt geopenbaard in elk der zeven brieven aan de zeven Aziatische Gemeenten, in de ontsluiting van elk der zeven zegelen van het verzegelde Boek, in het blazen der eerste zes bazuinen en in de uitgieting van de eerste zes fiolen van Gods gramschap en op vele daarvoor geëigende plaatsen. Telkens op een andere wijze de glorie der overwinning van de Ruiters op het witte paard belichtende.

De hoofdoorzaak van deze veelkleurige openbaring is, dat zij is: De openbaring des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.

Een andere oorzaak hiervan is, dat zij de onbegrijpelijke glorie van de Drieënige God uitstraalt. De kleuren van de Jaspis, de Sardius en de Smaragd die in en rondom de Troon Gods zijn, weerspiegelen zich hierin en stralen van alle zijden

12 : 15a

de veelkleurige wijsheid Gods uit.

Wij willen nog even aandacht schenken aan de woordelijke betekenis van de afzonderlijke onderdelen.

Waarom wordt de draak hier *slang* genoemd?

Waarom is de *mond van de slang* de fontein waaruit die verderfelijke *rivier* voortkomt?

Waarom is het een *werpen* en niet een stromen of vloeien?

Waarom heeft *het water* de kracht van *een rivier*?

Uit de naamsverwisseling van draak naar *slang* blijkt, dat er een overeenkomst en een verschil is tussen de strijd die de draak in de hemel gevoerd heeft en de strijd die hij op de aarde met het Zaad der *vrouw* voert.

De naam draak ziet op zijn oorsprong. God vergelijkt hem met de Behémoth die Hij gemaakt heeft - Job 40 : 10a - "die vertrouwt dat hij de Jordaan in zijn mond zou kunnen intrekken." - Job 40 : 18b. "Hij is een hoofdstuk der wegen Gods." - Job 40 : 14a. "Op de aarde is niets met hem te vergelijken." - Job 41 : 24a. Hij zag alles aan wat hoog was - Job 41 : 25a - en verachtte dat stoutelijk, aldus de verklaring van dit tekstgedeelte in de St.Vert.

Maar zijn benaming *slang* wijst erop dat het een openbaring is die de wereldtijdgeschiedenis omvatten zal, want *de slang* is het uitgangspunt van de verleiding van de mens in het paradijs. Ten andere blijkt uit deze naamsverandering van draak naar *slang*, dat de Gemeente van de Heere Jezus Christus op de aarde in heel haar tijdhistorische bestaan nooit van de verleidende en bedrieglijke listen van *de slang*, zoals hij die in het paradijs vertoond heeft, verschoond zal blijven.

Zelfs blijkt uit deze benaming *slang* het wereld- en alle tijden omvattend gevaar dat de natuurlijke mens door de bedriegerijen van *de slang* loopt.

Ook dit dat die verderfelijke *rivier uit de mond van de slang* voortkomt, geeft te kennen dat álle mogelijke boosheden van oorsprong *uit de mond van de slang* voortkomen.

12 : 15a

Het meest verderfelijke van deze *rivier* is de leugen, want de Heilige Schrift zegt, dat hij de vader der leugenen is.

Ook dat er gesproken wordt van *werpen* is van grote betekenis. In het woord *wierp* wordt iets van de oorspronkelijke kracht en macht en grootheid van de draak aangewezen.

Ook het woord *rivier* is buitengewoon betekenisvol, want rivieren hebben hun oorsprong in de bergen. Satan zelf is "als een grote berg" blijkens 8 : 8a. Van daaruit baant zich *het water* (der leugen) door de kloven der steenrotsen met toenemende onstuimigheid en woest geweld een weg naar steeds diepere afgronden.

Een kenmerk van een rivier, ontspringend in de bergen, is ook dat zij, zolang de aarde bestaan zal, nimmer zal opdrogen of zal aflaten met kracht te stromen.

Hieruit kan enigszins gaan blijken aan welke gevaren *de vrouw* (de uitbeelding van de strijdende Kerk op de aarde) toch nog bloot staat ondanks de beschuttende vleugelen van de grote hemelse Arend Die haar buiten het gezicht der *slang* gebracht heeft.

Het is voorts opmerkelijk, dat in het uitgebeelde teken in de hemel het verslinden van het Kind Dat *de vrouw* zou baren in het middelpunt stond. Maar toen de draak zag dat hij op de aarde geworpen was - 12 : 13 - vervolgde hij *de vrouw* (de Gemeente van de Heere Jezus).

Naar aanleiding hiervan willen wij (voordat wij op de betekenis van deze aanslag van de draak op *de vrouw* zelf de aandacht gaan vestigen) nog op een andere bijzonderheid wijzen, namelijk deze: In het teken werd het Kind Dat *de vrouw* gebaar had, plotseling weggevoerd tot God en Zijn Troon en hieruit werden de overwinningsjubelzangen van Michaël en zijn engelen geboren. - 12 : 10 t/m12.

Maar de overwinning van *de vrouw* (de Gemeente van de Heere Jezus Christus) op de draak is wel als in een vergezicht

12 : 15b

door Michaël en zijn engelen in de hemel bejubeld, zelfs de oorzaak van haar overwinning bejubelen zij, namelijk "door het bloed des Lams én door het woord hunner getuigenis", maar de jubel van *de vrouw* zelf zal echter pas gehoord worden, als ook zij de strijd gestreden zal hebben. Want háár strijd zal pas vanaf hier en nu geopenbaard worden.

Daarom zal haar aanvankelijke jubel pas geopenbaard worden in 14 : 1 t/m 5 en de volle glorie van haar overwinning pas in 19 : 1 t/m 9.

Nu willen wij voorts op de betekenis van deze aanslag van de draak op *de vrouw* de aandacht gaan vestigen.

15b *Opdat hij haar door de rivier zou doen wegvoeren.*

Vanaf het moment dat de draak (vertegenwoordigd door de slang in het paradijs) zijn vonnis uit de mond van God vernomen had, namelijk dat het Zaad der vrouw hem de kop vermorzelen zou, is hij van tactiek veranderd in zijn strijd tegen de vrouw.

Wij zeiden reeds eerder: Vanaf die tijd heeft hij een andere oorlogsstrategie opgebouwd.

Nu God tegen zijn verwachting in Adam en Eva in bescherming genomen heeft tegen zijn geraffineerde, listige aanslagen, hun gevende twee vleugelen eens groten arends, opdat zij zouden vliegen in de woestijn, in hun plaats, een bijzondere plaats voor hen reserverende in de woestijn dezer wereld buiten zijn gezichtsveld, nu zal hij trachten om hen alsnog op een andere wijze mee in het verderf te sleuren. Dit blijkt uit ons tekstgedeelte wanneer het zegt: *Opdat hij haar door de rivier zou doen wegvoeren.* Namelijk door het water dat hij als een *rivier* uit zijn bek geworpen had.

Wat dit voor de vrouw (en voor haar Zaad en voor de Gemeente van de Heere Jezus Christus) betekent en wat het voor de vrouw van stonde aan betekend heeft en wat het voorts voor haar geestelijke en natuurlijke zaad betekenen zal tot aan

12 : 15 b

het einde der wereld, is in breed verband op verborgen wijze geopenbaard in het blazen der zeven bazuinen des alarmgeklanks.

Voor Zijn Nieuwtestamentische Gemeente in het bijzonder heeft de verheerlijkte Heiland dit geopenbaard in Zijn brieven die Hij door Zijn dienstknecht Johannes aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië geschreven heeft, afgezien van hetgeen Hijzelf, als waarachtig Mens onder hen verkerende, hun aanvankelijk heeft geopenbaard in Zijn Evangelien en door Zijn Nieuwtestamentische profeten en apostelen.

Voor het Lam Zelf Die als waarachtig Mens in onze plaats wilde staan voor God (in het midden van de Troon en van de vier dieren en in het midden van de ouderlingen door Johannes gezien als een Lam, staande als geslacht) is dit geopenbaard in de ontsluiting van de zeven zegelen van het verzegelde Boek dat was in de rechterhand Desgenen Die op de Troon zat.

Ja de slang heeft zelfs getracht dít glorierijke Zaad der vrouw, deze meerdere Michaël door de verderfelijke *rivier* die zij uit haar mond wierp, *weg te voeren*.

Tegen deze stroom heeft ook onze dierbare Heiland op moeten tornen, opdat zij ons, Zijn uitverkoren volk, niet verzwelgen zou. Hiervoor is Hij ten behoeve van hen weggeleid in de woestijn - Mattheüs 4 : 1 - om deze verderfelijke *rivier* des satans te vernietigen.

Op velerlei wijze heeft de slang getracht om juist Hem door deze *rivier* te verzwelgen. Ook in het huis van de hogepriester - Lukas 22 : 54 - in het paleis van Herodes, in de rechtszaal van Pilatus - Lukas 24 - maar bovenal op het kruis waaraan zij Hem gehangen hebben.

Voor de vrouw (de Gemeente des Heeren zelf) heeft het er vele malen de schijn van gehad dat deze tactiek hem de overwinning zou bezorgen. Vooral toen God de aarde door de zondvloed heeft doen vergaan, moet hij zich verheugd hebben

12 : 16a, b en c

over dit zijn succes. Maar tot zijn ergernis is Noach met zijn huisgezin gespaard gebleven in deze vloed van Gods toorn. Deze verderfelijke *rivier* die de slang uit haar mond geworpen had, was er de oorzaak van dat Gods uitverkorenen, Abram en Saraï, tot onvruchtbare drager en draagster zijn geworden van de paradijsbelofte, aan de vrouw gegeven. Want hij was van geboorte een Amoriet en zij een Hethietische, wonende in het land der Kanaänieten blijkens Ezechiël 16 : 3.

Daarom was de vrouw ook in hun dagen bijna *weggevoerd door de rivier* die de slang uit haar mond geworpen had.

En in latere tijden is zelfs Jeruzalem (de stad waar God Zijn Troon heeft willen zetten onder het volk dat Hij verkoren had) door de kracht van de *rivier* die de slang uit haar mond geworpen had, als van de aarde weggevaagd. De stad is met vuur verbrand en het volk dát God er nog in had, heeft hij naar zijn residentie kunnen wegvoeren. Naar zijn Babylon. Het grote Babel dat ik, zei hij door zijn dienstknecht Nebukadnézar, gebouwd heb "tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht en ter ere mijner heerlijkheid!" - Daniël 4 : 30.

Maar op het allerhoogst heeft het er de schijn van gehad dat hij de vrouw in zijn verderfelijke *rivier* verzwolgen had, toen hij het aan de vrouw beloofde Zaad Zelf verachtelijk en bespottelijk heeft weten te maken. En dat nog wel door Zijn eigen volk dat God Zich uitverkoren had, dat samenwerkte met al zijn dienstknechten die hem trouw gebleven waren en met Pontius Pilatus. - Handelingen 4 : 27.

Maar toen de nood op het hoogst was, was de redding voor de vrouw nabij, want, zegt vers 16 !!!

16a *En de aarde kwam de vrouw te hulp*

16b *en de aarde opende haar mond*

16c *en verzwolg de rivier, welke de draak uit zijn mond
geworpen had.*

Deze tekst is op zichzelf al buitengewoon wonderbaar, maar

12 : 16a, b en c

als wij op de samenstelling letten, wordt zij dit in nog veel hogere mate, want hierdoor zal gaan blijken dat hierin de hartader van het Evangelie verborgen is.

Als wij deze tekst uitsluitend met ons natuurlijk verstand lezen, dan is het middelste gedeelte (vers 16b) volkomen overbodig. Als dit tekstgedeelte ontbroken had of desnoods als iemand zou willen dat alleen vers 16a ontbroken had, dan was in feite de inhoud en de bedoeling der tekst naar onze dwaze begrippen hetzelfde gebleven.

Daarom moet de wijze van samenstelling van deze tekst bepaald van zeer bijzondere betekenis zijn. Ja er moet een geheimenis in verborgen zijn.

Dan rijst vanzelf de vraag: Maar wat heeft dit dan te betekenen? Temeer klemt deze vraag, omdat *de aarde* uit en van zichzelf een levenloze schepping is en tot niets in staat.

Op welke wijze kan *de aarde nu de vrouw te hulp gekomen zijn* om haar uit het geweld en de macht van *de draak* te verlossen.

Iemand zou kunnen antwoorden: Dat is erg eenvoudig, daar geeft de tekst zelf antwoord op.

Maar dan vragen we: Waarom is zij dan niet veel eenvoudiger samengesteld?

Wij hebben haar met opzet in drie aparte en zelfstandige delen gesplitst, want elk gedeelte bevat een op zichzelf staand feit en aan elk gedeelte ligt een geheel andere zaak ten grondslag. Wij willen trachten dit aan te tonen.

In wezen zijn wij allen, mensen, dieren en dingen, zelf stof. Stof zijn wij en tot stof zullen wij wederkeren. - Genesis 3 : 19b. Onze lichamen zijn door Gods scheppende hand opgebloeid uit *de aarde* en zij zullen tot *de aarde* wederkeren. Nu hierin *is de aarde de vrouw te hulp gekomen*.

Niet als een bewuste daad van *de aarde* als zodanig, maar op deze wijze: Zoals door het boetseerwerk des Allerhoogsten de eerste Adam uit *de aarde* is voortgebracht, zo heeft *de aarde* ook de tweede Adam voortgebracht. In dit opzicht *is de aarde*

12 : 16a, b en c

de vrouw te hulp gekomen, omdat uit haar ook de tweede Adam opgebloeid is.

Daarom betekent dit eerste gedeelte der tekst niets minder dan de openbaring van de waarachtige menswording van onze Heere Jezus Christus.

Zonder deze opbloeiing uit *de aarde* van de Mens Jezus, geboren uit de maagd Maria, was de verlossing van *de vrouw*, vertegenwoordigende de Gemeente van onze Heere Jezus Christus, nooit mogelijk geweest. Maar nu: *de aarde is de vrouw te hulp gekomen*.

Dit is de openbaring van het geboortefeest van de Heere Jezus, waarover een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God, gejubeld heeft: "Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." - Lukas 2 : 13 en 14.

Hier begint nu ook iets te schemeren van het tweede gedeelte van onze tekst, namelijk *en de aarde opende haar mond*.

Dit gedeelte behandelt dan ook een geheel ander onderwerp. Daarom hebben wij het zo geheel apart gesteld, alsof er een nieuwe zin begonnen is in deze tekst.

Het bevat de tweede onbeschrijfelijke glorie betreffende de verlossing van *de vrouw*, want *de aarde heeft haar mond geopend* om het gestorven lichaam van deze nieuwe Adam in zich op te nemen.

Dit is de openbaring van de sterfdag van onze Heere Jezus, die in onze dagen genoemd wordt: Goede vrijdag.

Mocht iemand hier willen tegenwerpen: Deze kleine grafspelonk in de hof van Jozef van Arimathea staat in geen enkele verhouding tot *het openen van de mond der aarde* om zo'n geweldige *rivier* te kunnen *verzwelgen*, dan is ons antwoord: Deze grafspelonk verbergt oneindig veel meer geheimenissen dan de diepste diepten der oceanen zouden kunnen bevatten of het ondoorgrondelijke hart der aarde.

De Heilige Schrift spreekt van het graf van de Heere Jezus als van "het hart der aarde." - Mattheüs 12 : 40.

12 : 16a, b en c

Dit sterven van Jezus en dit graf is het geslagen worden der zon en der maan en der sterren, zoals bij het blazen der vierde bazuin geopenbaard is.

Nochtans zijn ter beschaming van het rijk der duisternis van hieruit het Paasfeest, de Hemelvaart van Jezus en het Pinksterfeest opgebloeid, nu in dit graf *de rivier verzwolgen is die de draak uit zijn mond geworpen had.*

Al zijn leugenen, al zijn bedriegerijen, al zijn listige omleidingen en kwellingen, waarmee hij getracht heeft dit beloofde Zaad der vrouw, deze meerdere Michaël, Christus, en Zijn Gemeente van God weg te voeren, zijn in het graf van de Heere Jezus *verzwolgen.*

Zelfs de windselen, de vijgenboombladeren, waarmee wij in de hof van Eden getracht hebben onze naaktheid te bedekken, ja al onze zonden en hoerijen zijn in dit graf achtergebleven, toen de Heere Jezus triomferend opgestaan is uit de doden.

In dit opzicht is *de aarde* in feite *de vrouw* reeds *te hulp gekomen* in de geboortenacht van de Heere Jezus, toen Hij Zich in die doeken, het beeld onzer vijgenbladeren, heeft willen laten winden.

Het graf heeft de ganse *rivier verzwolgen, die de draak uit zijn mond geworpen had.*

Daarentegen heeft de Heere Jezus aldaar voor al Zijn uitverkorenen de lange, witte klederen verworven - 6 : 11 - waarmee zij voor eeuwig gekleed zullen zijn.

Nog even willen wij aandacht schenken aan de naamsverandering van slang naar *draak* in onze tekst en in enige volgende teksten.

Toen *de draak* op de aarde geworpen is, is hij voor ons geslacht als een listige slang geopenbaard, maar in onze tekst wordt hij wederom met zijn naam *draak* ingevoerd. Hieruit blijkt en is gebleken de toenemende listigheid en boosheid van *de draak.*

Aanvankelijk heeft de slang *water* als een verderfelijke *rivier uit haar mond geworpen om de vrouw* te verslinden - 12 : 15 -

12 : 17a

maar toen hij zag, dat *de aarde de vrouw te hulp kwam* en het haar beloofde Zaad geopenbaard zou worden Dat hem de kop zal vermorzelen - Genesis 3 : 15 - was het in feite *de draak* zelf die de verderfelijke *rivier uit zijn mond geworpen had*.

Nochtans zal zijn boosheid voor ons geslacht in toenemende mate geopenbaard worden. Dit zal in het vervolg en vooral in hoofdstuk 13 gaan blijken.

Reeds de volgende tekst zegt:

17a *En de draak vergrimde op de vrouw en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad.*

Hierin zal het drievoudige wegeroep van de engel die in het midden des hemels vloog - 8 : 13 - geopenbaard worden, vanwege "de overige stemmen der bazuin der drie engelen die nog bazuinen zullen."

Deze engel heeft immers van dit drievoudige wee gesproken, nadat bij het blazen der vierde bazuin geopenbaard is dat de zon, de Zon der gerechtigheid, geslagen is, hoewel Hij juist in zijn sterven en in het graf de rivier verzwolgen heeft die *de draak* uit zijn bek geworpen had.

Uit onze tekst blijkt dan ook beslissend, dat in hoofdstuk 13 het blazen der vijfde bazuin - 13 : 1 t/m 10 - en het blazen der zesde bazuin - 13 : 11 t/m 18 - geopenbaard zullen worden.

Dat de engel in 8 : 13 het blazen der zevende bazuin mede in het geding gebracht heeft, vloeit voort uit het feit dat bij het blazen van die laatste bazuin niet alleen de overwinningsglorie van de Ruiters op het witte paard geopenbaard zal worden, zoals die geopenbaard is in 11 : 15 en in 12 : 10, maar dat alsdan het oordeel over de goddeloze wereld geopenbaard zal worden. Dit is in beginsel al gebleken in 11 : 18, maar zal vervolgens in volle glorie op nog vele plaatsen geopenbaard worden.

Nu wij dit bijzondere hoofdstuk tot hiertoe aldus verklaard hebben, blijkt, dat als wij Gods Woord met opmerkzaamheid

lezen en het behaagt de Heere onze ogen te openen en ons verstand door Zijn Heilige Geest te verlichten, wij niet bij één tekst of soms wel eens bij één woord der Heilige Schrift in de hoogste verbazing gebracht worden, maar dat zij (vooral in dit hoofdstuk) één onafgebroken stroom van wonderen Gods bevat.

Ja dan blijkt zelfs dat er niet één woord in de ganse Bijbel is, of laten we liever zeggen (want vertalingen kunnen verschillen) dat er geen enkele openbaring van Gods gedachten is, die ons niet in de allerhoogste verbazing en verwondering brengt.

Wanneer er onder ons zijn die de Heere vrezen en dit niet ervaren en weten dat dit bij hen niet altijd het geval is, dan vloeit dit alleen maar voort uit het feit dat wij ons er zo weinig van bewust zijn hoezeer onze zinnen verblind zijn om het Woord te verstaan en de heerlijkheid ervan te aanschouwen. Hoezeer zijn zij te verachten en te veroordelen, die niet alleen geen acht slaan op Gods Woord maar het zelfs verachtelijk durven te bespotten. Zij zullen in het helse vuur zonder einde ervaren wat dit betekent.

Voorts ligt er in onze tekst zo'n onmetelijke wereld van gedachten en wonderen verborgen, dat het voor het natuurlijk verstand onmogelijk is er iets van te verstaan.

Ten eerste is deze tekst reeds als een schakel tussen hoofdstuk 12 en hoofdstuk 13. Niet dat dit noodzakelijk is, want volgens deskundigen is er in het origineel van het Woord Gods geen indeling in hoofdstukken en teksten. Maar dit neemt het nut ervan niet weg.

Hier blijkt dat onze tekst toch deze genoemde functie vervult. Ook blijkt uit haar samenstelling, dat, hoewel *de vrouw* in algemene zin de uitbeelding is van de Gemeente van de Heere Jezus Christus op de aarde, *de draak* toch in de tot nu toe geopenbaarde oorlog doelbewust zijn aanslag gericht had op het beloofde Zaad der vrouw.

12 : 17a

Hoewel ons tekstgedeelte zegt, dat hij voorts *heenging om oorlog te voeren tegen de overigen van haar zaad*, blijkt toch steeds dat het *de draak* te doen is om het beloofde *Zaad der vrouw* te verderven, waarvan God gezegd heeft, dat Het hem de kop vermorzelen zou.

En wanneer ons tekstgedeelte aanvangt met de woorden: *En de draak vergrimde op de vrouw*, blijkt daaruit dat hij zich van zijn ondergang, zoals deze in vers 16 is uitgebeeld, bewust is geweest. Ja zelfs een zijner krijgsknechten die Jezus op zijn bevel aan het kruis genageld heeft, ziende de aardbeving en de dingen die geschied waren, is zeer bevreesd geworden en heeft God verheerlijkt, zeggende: "Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig." - Lukas 23 : 47; Mattheüs 27 : 54b.

Met hoeveel te meer *grimmigheid* moet hij toen vervuld geworden zijn.

Bovendien heeft hij nog moeten ervaren, dat het afsluiten van het graf van Jezus met zijn keizerlijke zegel hem tot een bespottig is geworden. Want toen zijn wachters die Zijn graf bewaarden, een engel Gods zagen nederdalen van de hemel, werden zij als doden. - Mattheüs 28 : 4. Vandaar zijn *grimmigheid tegen de overigen van haar zaad*.

Vanaf dat ogenblik is *de draak* (door middel van zijn dienstknechten blijkens 13 : 1 en 2) *krijg gaan voeren tegen de overigen van haar zaad*.

Onmiddellijk is hij met het grote zwaard dat hem gegeven is - 6 : 4 - *tegen de overigen van haar zaad* gaan strijden. Namelijk met het zwaard der leugenen.

Met dit zwaard heeft hij getracht de opstanding van Jezus bespottelijk te maken, verkondigende door middel van zijn wachters die het graf van Jezus bewaakt hebben: "Zijn discipelen zijn des nachts gekomen en hebben hem gestolen, als wij sliepen." - Mattheüs 28 : 13.

Uit deze handelwijze van de vorst der duisternis is gebleken dat liegen en bedriegen door hém goed betaald worden, want

12 : 17a

zij gaven de krijgsknechten veel geld als zij deze leugens wilden verbreiden.

Hoeveel mensen zijn er niet, die vanwege hun vleselijke begeerlijkheden door middel van liegen en bedriegen zichzelf verrijken en dienstknechten des duivels blijven.

Voorts willen wij naar aanleiding van dit zeventiende vers nog het volgende onder de aandacht brengen:

In de verklaring van de vierde bazuin hebben wij gezegd: In het blazen van deze bazuin is verborgen de climax der strijd die de draak met de Ruiters op het witte paard op de aarde voort. Deze climax is ook aan "de Leeuw Die uit de stam van Juda is" - 5 : 5 - zo voorgesteld in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek dat was in de rechterhand Desgenen Die op de Troon zat.

In de ontsluiting van het vierde zegel is een vaal paard geopenbaard en die dáárop zat, zijn naam was de dood en de hel volgde hem na. - 6 : 8.

Door deze dood is (bij het blazen der vierde bazuin) het derde deel der zon, der maan en der sterren geslagen. Dit was de climax van de strijd.

Deze climax is nu ook in het twaalfde hoofdstuk geopenbaard, met name in de verzen 15 en 16.

In vers 16 is echter gebleken, hoe de geslagen Zon, in het graf waarin zij Hem gelegd hadden, het leven verworven heeft voor Zichzelf en voor de geslagen maan en sterren.

Echter in de vorige hoofdstukken is reeds overvloedig gebleken dat *de draak* nochtans zijn strijd tegen de Kerke Gods heeft kunnen voortzetten.

Dit nu blijkt ook nadrukkelijk in ons tekstgedeelte. Op welke wijze dit blijkt, zal in het vervolg geopenbaard worden.

Een drievoudig wee zal hiervan het gevolg zijn voor degenen die de aarde bewonen blijkens 8 : 13.

Reeds in 12 : 12 is zijn grote toorn tegen *de vrouw* (de Kerke Gods) gebleken, hoeveel te meer zal de openbaring van deze

12 : 17a

weeën verschrikkelijk zijn nu *de draak, vergrimd zijnde op de vrouw*, na deze geleden nederlaag *heen zal gaan om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad*, "die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben." Hiervan heeft Johannes al geprofeteerd in hoofdstuk 11 en het zal vervolgens geopenbaard worden in hoofdstuk 13, inzonderheid in de verzen 7, 10, 13 en 14.

Nochtans zal door al deze weeën heen gaan blijken dat de Raad des Allerhoogsten in dit alles volvoerd wordt.

Al hetgeen er ooit geschied is op de aarde of nog geschieden zal tot aan het laatste der dagen toe, het is alles openbaring van het vastomlijnde plan des Allerhoogsten in de heilshistorie.

Dit is Oudtestamentisch ook wel geopenbaard, maar in deze openbaringen wordt dit op uitzonderlijke wijze geopenbaard. Dit is al onmiddellijk gebleken in de zeven brieven die de Heere Jezus door Johannes heeft doen schrijven aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië.

Ook deze brieven openbaarden op verborgen wijze de wandeling des Heeren in de ganse historie der tijdgeschiedenis, evenals de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek en het blazen van de zeven bazuinen des alarmgeklanks.

Deze wandeling des Heeren in de ganse historie der tijdgeschiedenis wordt op bijzondere wijze geopenbaard (nadat de zevende bazuin geblazen is - 11 : 15) in dit twaalfde hoofdstuk.

Deze wandeling zal ook geopenbaard worden in de uitgieting der zeven fiolen van Gods gramschap en in de volgende hoofdstukken van de Openbaring.

Het ganse Raadsplan des Allerhoogsten is in dit hoofdstuk vanaf vers 1 t/m 12a in zijn volle glorie voor alle geschapen engelen uitgebeeld in de hemel.

Maar ná de val van *de draak* met zijn engelen is dit plan voor Gods uitverkorenen onder de mensen in beeld gebracht in het vervolg van dit hoofdstuk.

12 : 17a

De overwinningsglorie van het beloofde *Zaad der vrouw* zal echter aanvankelijk pas in hoofdstuk 14 geopenbaard worden en zijn volle glorie in hoofdstuk 19, als alles geschied zal zijn.
- 16 : 17.

Ondanks al deze dingen moeten en kunnen wij deze heilige oorlog niet in delen splitsen als een oorlog die gevoerd is in de hemel en een oorlog die gevoerd is op de aarde. Wel kunnen wij in deze dingen opmerken het vastomlijnde plan des Allerhoogsten. Dit wordt in elk van die op wonderbare wijze geopenbaard.

De tijdhistorie met haar vergankelijkheid is slechts een gevolg van de in de hemel ontstane oorlog, die door de listige invloed van *de draak* op de aarde voortgeplant is.

Dat deze oorlog afzonderlijk geopenbaard is als zijnde een strijd van Michaël en zijn engelen tegen *de draak* met zijn engelen in de hemel en een strijd van *de draak* met al zijn boze machten tegen *de vrouw en haar zaad* op de aarde, vloeit voort uit het feit dat zijn tegenstanders in de hemel geest zijn en zijn tegenstanders op de aarde vlees.

Bovendien openbaart zich in deze de glorie der genade Gods over de mensen. Namelijk hierin, dat ondanks het feit dat de mensen *de draak* toegevallen zijn en bekend geworden zijn met zijn geweldige macht, zijn listige bedriegerijen en omleidingen, er toch nog een weg ter ontkoming aan zijn macht voor hen ontsloten is in het beloofde *Zaad der vrouw*, namelijk in Christus Jezus.

Dát de door *de draak* gevoerde oorlog in de hemel een volledige uitbeelding is van de heilige oorlog, is gebleken uit de verzen 10 en 11 van dit hoofdstuk.

Michaël en zijn engelen hebben *de draak* overwonnen in de hemel en de meerdere Michaël, de Heere Jezus Christus, en Zijn uitverkorenen onder de mensen hebben hem overwonnen op de aarde.

12 : 17b

Deze overwinningen zijn door de heilige engelen bejubeld - 11 : 15 - toen in beginsel de zevende bazuin geblazen is bij de opstanding van de Heere Jezus uit de doden.

Daarom bestaat dit twaalfde hoofdstuk in feite uit twee delen. Het eerste deel vanaf vers 1 t/m 12a, waarin vermeld is op welke wijze de oorlog in de hemel gevoerd is en het tweede deel vanaf vers 12b tot het einde, waar beschreven wordt hoe deze oorlog op de aarde gevoerd zal worden, totdat alles geschied zal zijn. - 16 : 17.

Daarna zal in 19 : 1 t/m 7 de overwinning op *de draak* gezamenlijk door engelen en mensen bejubeld worden.

Nu echter blijktens 12 : 10 en 12 : 16 *de draak* beslissend verslagen is (in de hemel blijktens vers 10 en op de aarde blijktens vers 16) zoals dit ook vermeld is in Johannes 12 : 31, is het bovenmate verwonderlijk dat *de draak* de strijd nochtans kan voortzetten, namelijk:

17b (tegen de overigen van haar zaad) *die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben.*

Wij zouden bij dit tekstgedeelte dezelfde vraag kunnen stellen die wij bij 12 : 16 gesteld hebben, namelijk: waartoe dient deze toevoeging in het besluit van dit tekstgedeelte? Ja waartoe die dubbele toevoeging?

Want als de vrouw de uitbeelding is van de Gemeente van de Heere Jezus Christus op de aarde, zoals wij steeds gesteld hebben, is het toch vanzelfsprekend dat zij het zijn *die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben.*

Evenals óf vers 16a óf vers 16b volgens ons natuurlijk verstand overbodig was, zo ook nu dit besluit van vers 17. Hieruit volgt dan ook, dat, zoals dit bij vers 16 het geval was, eveneens in dit tekstgedeelte een uitzonderlijk heilgeheim verborgen is.

Het bestaan van deze woorden in dit tekstgedeelte, namelijk: *die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus*

Christus hebben, is op zichzelf al verwonderlijk.

Dit staat van tevoren vast, dat deze toevoeging de glorie van Gods Woord verhogen zal. Wij willen trachten ook deze glorie en de betekenis van deze woorden na te speuren.

Wij hebben reeds eerder gezegd dat deze twee hoofdstukken, 12 en 13, te zien zijn als een openbaring in de openbaringen, omdat in deze twee hoofdstukken op een andere wijze dan in de voorafgaande hoofdstukken (hoewel in veel beperkter mate) de ganse heilshistorie geopenbaard wordt. Nochtans bovendien voor ogen stellende de oorsprong der heilige oorlog tussen het Rijk des Lichts en het rijk der duisternis.

Bovendien bevat dit hoofdstuk, ondanks zijn beknoptheid, toch een openbaring als in vogelvlucht van de Raad des Allerhoogsten, voornamelijk zoals de apostel Paulus deze verkort beschreven heeft in Romeinen 9 : 22 en 23.

En evenals dit in de ganse Heilige Schrift en in elk der voorgaande openbaringen het geval is geweest, is ook hier in dit twaalfde hoofdstuk in het bijzonder gebleken dat de geboorte van de Heere Jezus Christus, Zijn lijden en sterven, Zijn opstanding uit de doden en Zijn glorierijke overwinning op het rijk der duisternis, het middelpunt in deze openbaring zijn.

En van hieruit wordt in dit zeventiende vers, nadat in het voorafgaande vers de nederlaag van de draak geopenbaard is en nadat in de vorige verzen de Raadsbesluiten des Vaders geopenbaard zijn, vervolgens een aanvang gemaakt met de openbaring van het werk van de Heilige Geest in het vervolg van de strijd van het Rijk des Lichts met het rijk der duisternis. En omdat hoofdstuk 12 tezamen met hoofdstuk 13 de ganse heilshistorie omvat, is vers 17 als een verbinding tussen het Oude en het Nieuwe Testament.

Ook in die verbinding van Oude en Nieuwe Testament staan de geboorte, het lijden, het sterven, de opstanding en de verheerlijking van de Heere Jezus in het middelpunt.

En na de openbaring van dit middelpunt, geopenbaard in de vier Evangelieën, is het vervolg: de openbaring van het werk

12 : 17b

des Heiligen Geestes.

Dat zal een openbaring zijn waarin, zoals onze tekst zegt, de vergrimde draak krijg zal gaan voeren tegen de overigen van het zaad der vrouw. En daarom dit tweede gedeelte in onze tekst: *die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben*. Want Wet en Evangelie zullen de steunpilaren zijn van de apostelen in hun strijd tegen de draak. Daarom is vers 17 niet alleen als een verbinding tussen het Oude en het Nieuwe Testament, maar ook als een verkorte samenvatting van de Handelingen der apostelen en van de uitstorting van de Heilige Geest over hen.

Voordat wij deze heilige oorlog zélf willen gaan verklaren, zoals deze in hoofdstuk 13 geopenbaard zal worden, willen wij in aansluiting op onze tekst er eerst nog de aandacht op vestigen en in herinnering brengen, dat bij de aanvang van hoofdstuk 12 de totaliteit van de heilige oorlog werd aangeduid met 1260 dagen. - 12 : 6.

Dat was de vlucht van de vrouw in de woestijn dezer wereld. Maar in de bijzondere plaats in deze woestijn, waarin deze oorlog op de aarde met háár gevoerd zal worden, werden deze 1260 dagen aangeduid met tijd, tijden en een halve tijd.

Het woord 'tijd' ziet ongetwijfeld op de vóórtijd tot aan de roeping van Abraham.

En het woord 'tijden' op de periode die ligt tussen de roeping van Abraham en de geboorte en hemelvaart van de Heere Jezus.

En het begrip 'halve tijd' ziet ongetwijfeld op de eindtijd.

Deze 'halve tijd', aanvangende bij de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis, zal in het bijzonder staan in het teken van de dingen die haast geschieden moeten. Vandaar het vervolg in hoofdstuk 13. Dit behoort mede tot het geheimenis dat in onze tekst verborgen is.

De verborgenheid van de dingen die haast geschieden moeten, zal in hoofdstuk 13 in beeld gebracht worden, namelijk in het krijg voeren van de draak tegen de overigen van het zaad der

vrouw, echter in het bijzonder tegen hen *die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben*.

Hieraan zal nu voortaan de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus te herkennen zijn. Hierom kan ook ieder wiens liefde voor de Waarheid door genade ontbrand is en ieder voor wie *de getuigenis van Jezus Christus* dierbaar is, ervan verzekerd zijn dat hij de draak als zijn wederpartijder tegenover zich zal vinden.

In het volgende hoofdstuk zal gaan blijken, op welke mogelijke en onmogelijke wijze hij de enkeling, maar in het bijzonder de Gemeente van de Heere Jezus in haar geheel, zal trachten te verslinden.

Dit is al onmiddellijk gebleken bij de moord op Stefanus - Handelingen 7 : 59 - bij de moord op Jakobus, de broeder van Johannes - Handelingen 12 : 2 - en bij de grote vervolging der Gemeente die te Jeruzalem was. - Handelingen 8 : 1. En nadien bij alle Gemeenten die uit *de getuigenis van Jezus Christus* voortgekomen zijn.

Dit is ook gebleken in de zeven met name genoemde Gemeenten van Klein-Azië. In Pérgamus heeft de satan zelfs zijn troon gesticht. - 2 : 13. En die van Thyatire hebben de diepten des satans leren kennen. - 2 : 24.

De getuigen van Jezus Christus, die leefden ten tijde van de overheersing van de Romeinse keizers, hebben op ontstellende wijze de grimmigheid van de draak ervaren.

Maar in de ontwikkeling der Kerk, zoals zij geleidelijk aan Rooms-Katholiek geworden is, hebben zij meer dan ooit tevoren zijn bedrieglijke listen ervaren.

Totdat (met wederom een hoogtepunt in zijn grimmigheid) ten tijde van de Reformatie der Kerk het de Heere behaagd heeft aan zijn getuigen een geopende deur te geven zoals dit in profetische zin uitgebeeld is geweest in de Gemeente van Filadelfia. - 3 : 8.

Zeer velen *die de geboden Gods bewaarden en de getuigenis van Jezus Christus hadden*, zijn tijdens en na de Reformatie

der Kerk om des geloofs wille verbrand of op andere wijze door de Rooms-Katholieke Kerk vermoord.

Nochtans zal in het volgende hoofdstuk (het hoofdstuk waarin op bijzondere wijze deze dingen geopenbaard zullen worden) ook gaan blijken, namelijk in het tweede gedeelte in de verzen 11 t/m 17, op welke wijze de grimmigheid en de listen van de draak hun hoogste toppunt zullen bereiken.

Voorzover het zijn listen betreft, zal hij juist in de laatste tijden zich kleden met de mantel der gerechtigheid, want uit 13 : 11 blijkt, dat hij als een beest uit de aarde zal opkomen, getooid met twee hoornen, des Lams hoornen gelijk. Met de leuze 'gerechtigheid': vrijheid, gelijkheid en broederschap, is dit bij zijn opkomen uit de afgrond ten tijde van de grote Franse revolutie van 1789 openbaar geworden.

Zoals zijn krijgsknechten die Jezus gekruisigd hebben, verliefd geworden zijn op het opperkleed van Jezus, figuurlijk bestaande in vrijheid, gelijkheid en broederschap, zo zullen de door de draak verleide mensen op figuurlijke wijze tot elkander zeggen: "Laat ons die niet scheuren." - Johannes 19 : 24. Velen willen met deze mantel der gerechtigheid gekleed zijn, hoewel de levende Christus er niet in aanwezig is.

18 *En ik stond op het zand der zee.* (St.Vert.)

En ik bleef staan op het zand der zee. (vert. N.B.G.)

Hoewel dit maar een korte tekst is, heeft zij toch een zeer bijzondere betekenis. In de verklaring zal gaan blijken dat zij door de vertaling van het N.B.G. iets beter te verstaan zal zijn. Zo oppervlakkig heeft het er de schijn van, dat deze tekst weinig of niets te betekenen heeft. Ja dat het zelfs niet nodig is er een verklaring van te geven. Dan schijnt het alleen maar een eenvoudige en voor het overige doelloze mededeling te zijn, die nu eenmaal noodzakelijk is ter inleiding op het vervolg der openbaring.

Toch, wanneer wij op het woord *bleef* letten, zoals de vertaling van het N.B.G. dit heeft, dan opent zich toch wel enig perspectief in deze tekst.

Dit woord *bleef* roept herinneringen op. Juist dit woord zal de glorie en de majesteit van deze tekst bepalen.

Vanwege de bijzondere openbaringen die Johannes in hoofdstuk 12 ontvangen heeft, zouden die welke hij in de hoofdstukken 10 en 11 ontvangen heeft, op de achtergrond geraakt kunnen zijn. Wanneer dit woord *bleef* niet in deze tekst stond, zouden wij misschien terecht de vraag kunnen stellen: Is dit nu werkelijk het enige doel van deze tekst, namelijk de blote mededeling dat Johannes *stond op het zand der zee?*

Als dit zo was, zou de tekst toch waarschijnlijk wel anders geformuleerd zijn, b.v.: En Johannes werd gebracht of gesteld op het zand der zee.

Maar nu zij aldus samengesteld is, *en ik bleef staan op het zand der zee*, moet er bepaald toch een verborgenheid achter schuil gaan.

Wel vragen wij ons allereerst af, heeft Johannes dan de gehele openbaring van de hoofdstukken 11 en 12 ontvangen, *staande op het zand der zee?*

En als dit zo is, heeft dit iets bijzonders te betekenen, dat hij juist daar moest zijn om die hemelse openbaringen te ontvangen van hoofdstuk 12? Of is noch het een noch het ander van enige betekenis?

Dit nu achten wij hoogst onwaarschijnlijk, gelet op de majesteit van het Woord van God.

Nu wij deze vragen gesteld hebben, gaat het toch waarschijnlijk worden dat er een bijzondere verborgenheid in deze korte tekst schuilgaat.

Inderdaad, enerzijds bevat zij de meest eenvoudige waarheid, maar anderzijds zal blijken dat er een diep heilgeheim in verborgen is. Op dit heilgeheim hebben wij al herhaaldelijk de aandacht gevestigd.

Om dit *staan* van Johannes (op deze plaats) enigszins te kunnen verstaan, moeten we in de eerste plaats in het bijzonder letten op hetgeen de van de hemel afgekomen sterke Engel tot hem gezegd heeft in 11 : 1 (na de woorden van Johannes: "En mij werd een rietstok gegeven, een meetroede gelijk"). Dan staat er: "En de Engel stond en zeide: Sta op en meet de tempel Gods en het altaar en degenen die daarin aanbidden."

Dit bevel om op te staan staat in rechtstreeks verband met onze tekst. Naar aanleiding van dit bevel rijst vanzelf de vraag: Waar bevond Johannes zich, toen hij dit bevel kreeg?

In de uitvoerige verklaring van 11 : 1b hebben wij van dit bevel aan Johannes om op te staan gezegd: In het algemeen betekent dit niet minder dan de zalige opstanding ten leven van een van nature dood zijnde zondaar. - Efeze 2 : 1. Maar dat kon het in dit geval bij Johannes niet zijn.

Daarom wordt dit achttiende vers steeds wonderlijker en belangrijker, temeer als wij letten op het feit dat Johannes in de aanvang van de openbaring des Vaders - 4 : 1 - het bevel ontvangen heeft: "Klim hierheen op."

Maar nu juist in de openbaring van de overwinning van het Lam blijkt hij liggende te zijn *op het zand der zee*. - 11 : 1b. Ondanks de geopenbaarde overwinningsglorie van de Triomfator bleef hij als een verslagene liggen *op het zand der zee*.

De oorzaak van dit liggen van Johannes en van zijn verslagenheid hebben wij aangewezen, namelijk: De staande Overwinnaar en de liggende Johannes betekenen niet minder dan: De verheerlijkte Heiland én de op het slagveld achtergebleven Gemeente van Hem.

Ook Johannes bleek heengezonden te zijn uit de hemel, waar hem getoond waren de dingen die haast geschieden moeten. - 4 : 1b. De Overwinnaar was van de hemel afgekomen met het kleine geopende Boekje in Zijn hand, Zijn overwinningsglorie openbarende aan Zijn op het slagveld achtergebleven Gemeente.

Maar Johannes was heengezonden, ten eerste om getuige te zijn van de glorie van de Overwinnaar - 10 : 1 - want hij zegt: "En ik zag."

Ten tweede om het door Hem verworven geopende Boekje in ontvangst te nemen.

En ten derde om wederom te gaan profeteren van de strijd der heiligen, die zij ook na Zijn overwinning nog te strijden zullen hebben - 10 : 11 - zoals dit gebleken is in hoofdstuk 11.

Daarom, toen Johannes blijkens 11 : 1 liggende terecht gekomen was *op het zand der zee* en de aarde aanschouwde waarop de Overwinnaar Zijn voeten gezet had, moet er bepaald geen enkele reden geweest zijn om zich over de overwinning van deze glorievolle Hemelvorst te verheugen, ziende de vrijgekochte Gemeente van Hem na Zijn overwinning nog liggende op het slagveld van de heilige oorlog.

Daarom hebben wij in de verklaring van deze dingen de aandacht gevestigd op Ezra 3 : 12. Johannes heeft ongetwijfeld dezelfde reactie gehad als de oudsten van Israël in de dagen van Ezra, toen zij de grondlegging van de nieuwe tempel aanschouwden, zij weenden met luider stem, gedachtig zijnde aan de glorie van de eerste tempel die door de koning des vredes gebouwd was.

Zo ook Johannes bij het aanschouwen van de fundamenteën van de geestelijke tempel, welke fundamenteën door de overwinnende Ruiters op het witte paard gelegd waren.

Maar uit het hem gegeven Boekje zal hem bekendgemaakt worden dat "de heerlijkheid van dit laatste huis groter zal worden dan van het eerste, zegt de HEERE der heirscharen." - Haggai 2 : 10.

Daarom heeft de van de hemel afgekomen Engel tot Johannes gezegd: "Sta op en meet de tempel Gods en het altaar en degenen die daarin aanbidden" met de rietstok die gij van Mij ontvangen hebt - 11 : 1 - die Ik in het geopende Boekje gelegd heb.

12 : 18

Vanuit dit geopende Boekje zal in een ongeëvenaarde glans deze nieuwe tempel in al zijn glorie en heerlijkheid geopenbaard worden. "Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus." - 1 Corinthe 3 : 11.

Het is "het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is; op Welke het gehele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere op Welke ook gij mede gebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest." - Efeze 2 : 20 t/m 22.

Vanuit deze belofte heeft Johannes en met hem de Gemeente des Heeren, mogen opstaan om wederom te profeteren. En toen hij opgestaan was, heeft hij de overigen van het zaad der vrouw aanschouwd, nog worstelende met de draak op het slagveld van deze heilige oorlog.

Dit temeer omdat het Woord van het geopende Boekje hem aanvankelijk als profetie geopenbaard is. - 10 : 11. Maar na dit profeteren is hem in beginsel de glorie van het blazen der zevende bazuin geopenbaard met haar aanvankelijke overwinningsjubel in de hemel. - 11 : 15 t/m 19.

En van hieruit is hem vervolgens de oorzaak dezer hemelse jubel geopenbaard, zoals deze is uitgebeeld in de twee tekenen die in de hemel gezien zijn. - 12 : 1 t/m 12a. En van hieruit is hij, nu niet meer in profetie maar daadwerkelijk, geconfronteerd met het wee dergenen die de aarde en de zee bewonen. - 12 : 12b t/m 17.

En nu in onze tekst treffen we Johannes nog steeds aan, *staande op het zand der zee* na al hetgeen hem geopenbaard is in de hoofdstukken 10 en 11 en inzonderheid in hoofdstuk 12, tot het moment waarop de aarde de vrouw te hulp gekomen is om de rivier te verslinden die de draak uit zijn mond geworpen had. Om vanaf die plaats aanschouwer te worden van de grimmigheid van de draak die nu voorts zal heengaan om krijg

12 : 18

te voeren tegen de overigen van het zaad der vrouw, die de geboden Gods bewaren en het getuigenis van Jezus Christus hebben. Hij zal nu zelf aanschouwer worden van de verwoestingen die de draak in zijn grimmigheid zal aanrichten in de Gemeente van de Heere Jezus Christus.

Hij zal dit nu niet, zoals in hoofdstuk 11, in profetie aan de Gemeente bekendmaken, maar als ooggetuige van hetgeen hem geopenbaard zal worden, zal hij de Gemeente tonen de dingen die haast geschieden moeten. Dit is het *staan van Johannes op het zand der zee*.

Met het geopende Boekje in zijn hand openbaart hij de strijdende Kerk het beest dat hij uit de (volkeren)zee ziet opkomen en het beest dat hij uit de aarde ziet opkomen, krijg voerende tegen de overigen van het zaad der vrouw.

In 13 : 1 t/m 10 zal hij aanvankelijk het volk des Heeren tonen hoe wederpartijders des Heeren evenals in de dagen van Ezra gezamenlijk met hen willen bouwen aan het huis des Heeren. - Ezra 4 : 1 t/m 6.

En daarna in 13 : 11 t/m 17 zal hij hen tonen hoe voorts Sanballat en de zijnen het werk helemaal zullen trachten te verhinderen.

Ook uit deze korte tekst "*En ik bleef staan op het zand der zee*" is het middelpunt der heilshistorie, de climax der heilige oorlog gebleken evenals in het blazen der vierde bazuin.